

การรับรู้ของครูต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา
สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7

การศึกษาค้นคว้าอิสระ
ของ
ชยุทธร ชูหนู

เสนอต่อมหาวิทยาลัยมหาสารคาม เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

กรกฎาคม 2556

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

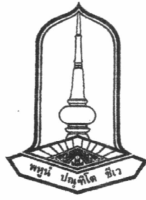

การรับรู้ของครูต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา
สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7

การศึกษาค้นคว้าอิสระ
ของ
ชยุทธร ชูหนู

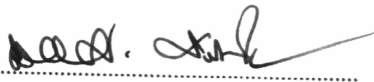
เสนอต่อมหาวิทยาลัยมหาสารคาม เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
กรกฎาคม 2556
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

คณะกรรมการสอบการศึกษาชั้นคว่ำอึสระ ได้พิจารณาการศึกษาชั้นคว่ำอึสระ
ของนายชยุทธร ชูหนู แล้วเห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

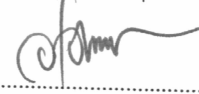
คณะกรรมการสอบการศึกษาชั้นคว่ำอึสระ

(ผศ.ดร.ชยุทธร ศิริสุทธิ์)

ประธานกรรมการ

(กรรมการบัณฑิตศึกษาประจำคณะ)

(ว่าที่ร้อยตรี ดร.วรวิทย์ ศรีสุวรรณ)

กรรมการ

(อาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาชั้นคว่ำอึสระ)

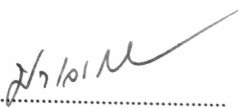

(ผศ.ดร.ชวลิต ชูกำแหง)

กรรมการ

(กรรมการบัณฑิตศึกษาภายนอกภาควิชา)

มหาวิทยาลัยอนุมัติให้รับการศึกษาชั้นคว่ำอึสระฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

(รศ.ดร.ประวิต เอราวรรณ์)

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

(รศ.เทียนศักดิ์ เมฆพรรณโอภาส)

ผู้รักษาการคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

วันที่ 29 เดือน ก.ค. พ.ศ. 2556

ประกาศขอบคุณ

การศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์ได้ด้วยความกรุณาและความช่วยเหลืออย่างสูงยิ่งจาก อาจารย์ว่าที่ร้อยตรี ดร.วรวิทย์ ศรีสุวรรณ อาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชัยยุทธ ศิริสุทธิ ประธานกรรมการสอบการศึกษาค้นคว้าอิสระ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชวลิต ชูกำแพง กรรมการสอบการศึกษาค้นคว้าอิสระ ที่กรุณาให้คำปรึกษาแนะนำ และตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องตลอดมาตั้งแต่ต้นจนจบเรียบร้อย ผู้ศึกษาค้นคว้าขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอขอบคุณ นายวัชระ นรินทรนอก ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านหนองขาม นายสถิตย์ ทองพิมาย ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านหนองปรือ (รัฐราษฎร์พัฒนา) และนายยุทธภูมิ ดรเถื่อนศึกษานิเทศสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6 ที่กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าให้ดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย

ขอขอบคุณผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 ผู้อำนวยการโรงเรียน ข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 ทุกท่าน และเพื่อนๆทุกคนที่ได้กรุณาให้ความอนุเคราะห์ ให้คำแนะนำ ให้ความช่วยเหลือในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาค้นคว้าอิสระในครั้งนี้

คุณค่าและประโยชน์ของการศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้ ผู้ศึกษาค้นคว้าขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณบิดา มารดา ตลอดจนบูรพาจารย์ทุกท่าน ที่ให้การศึกษอบรมสั่งสอนให้สติปัญญาและคุณธรรมอันเป็นเครื่องชี้นำความสำเร็จในชีวิต

ชยุทธร ชูหนู

ชื่อเรื่อง	การรับรู้ของครูต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7
ผู้ศึกษาค้นคว้า	นายชยุทธร ชูหนู
อาจารย์ที่ปรึกษา	ว่าที่ร้อยตรี ดร.วรวิทย์ ศรีสุวรรณ
ปริญญา	กศ.ม. สาขาวิชา การบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัย	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ปีที่พิมพ์ 2556

บทคัดย่อ

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 เป็นหน่วยงานที่ส่งเสริมการเรียนรู้ให้ได้คุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา บริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมและยึดหลักธรรมาภิบาล ซึ่งเป็นหลักการบริหารที่ได้รับการยอมรับว่าสามารถแก้ปัญหาและพัฒนาการดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีความยั่งยืน การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาและเปรียบเทียบระดับการรับรู้ของครูต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 กลุ่มตัวอย่างเป็นครูผู้สอนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 จำนวน 322 คน ได้จากการสุ่มแบบแบ่งชั้นโดยใช้ตารางเลขสุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการ ศึกษา ค้นคว้า คือ แบบสอบถามการรับรู้ของครูต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 7 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบสมมติฐานโดยใช้ t-test (Independent Samples) และ F-test (One-way ANOVA) ผลการศึกษาค้นคว้าปรากฏดังนี้

1. ครูผู้สอนมีการรับรู้ต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ของผู้บริหาร สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 โดยรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก คือ ด้านหลักการมีส่วนร่วม ด้านหลักความรับผิดชอบ และ ด้านหลักคุณธรรม
2. ครูผู้สอนที่มีเพศต่างกัน มีการรับรู้ต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สำหรับรายด้าน ได้แก่ ด้านหลักคุณธรรม และ ด้านหลักความรับผิดชอบแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
3. ครูผู้สอนที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีการรับรู้ต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สำหรับรายด้าน ได้แก่ ด้านหลักความโปร่งใส ด้านหลักความรับผิดชอบและด้านหลักความคุ้มค่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
4. ครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ทำงานต่างกัน มีการรับรู้ต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล โดยรวมไม่แตกต่างกัน สำหรับรายด้าน ได้แก่ ด้านหลักความโปร่งใส และด้านหลักความคุ้มค่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
5. ครูผู้สอนที่สอนในโรงเรียนขนาดต่างกัน มีการรับรู้ต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล โดยรวมไม่แตกต่างกัน สำหรับรายด้าน ได้แก่ ด้านหลักคุณธรรม และด้านหลักความรับผิดชอบแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

โดยสรุป การรับรู้ต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ของผู้บริหาร สถานศึกษาสังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 โดยรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน
โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก คือ ด้านหลักการมีส่วนร่วม ด้านหลักความ
รับผิดชอบ และ ด้านหลักคุณธรรม ข้อเสนอแนะที่ได้ในการศึกษาครั้งนี้สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการ
ปรับปรุงพัฒนาการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล เพื่อให้ได้มาตรฐานมีคุณภาพและมี
ประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้นต่อไป

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	3
สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า	3
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	4
กรอบแนวคิดที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า	4
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	5
นิยามศัพท์เฉพาะ	6
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	8
แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับหลักการบริหาร	8
บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา	19
แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาล	34
บริบทของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมาเขต 7	44
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	47
3 วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	55
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	55
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	56
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	57
การเก็บรวบรวมข้อมูล	58
การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล	59
สถิติที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	60
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	61
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	61
ลำดับขั้นตอนในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	61
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	62
ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลคุณลักษณะส่วนบุคคล	62
ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์การรับรู้ของครูผู้สอนต่อการบริหารงานตามหลัก ธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7	63

บทที่	หน้า
ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการรับรู้ของครูผู้สอนต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7	69
ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7	75
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	80
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	80
สรุปผล	80
อภิปรายผล	82
ข้อเสนอแนะ	89
บรรณานุกรม	91
ภาคผนวก	97
ภาคผนวก ก เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	98
ภาคผนวก ข หนังสือราชการ	106
ภาคผนวก ค การหาค่าดัชนีความสอดคล้อง	114
ภาคผนวก ง การหาค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถาม	115
ประวัติย่อของผู้ศึกษาค้นคว้า	120

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 ข้อมูลโรงเรียนและประชากรจำแนกตามที่ตั้งและขนาดของโรงเรียน	56
2 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	56
3 ข้อมูลคุณลักษณะส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม	62
4 การรับรู้ของครูต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่นราชสีมา เขต 7 โดยรวม	63
5 การรับรู้ของครูต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่นราชสีมา เขต 7 ด้านหลักนิติธรรม	64
6 การรับรู้ของครูต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่นราชสีมา เขต 7 ด้านหลักคุณธรรม	65
7 การรับรู้ของครูต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่นราชสีมา เขต 7 ด้านหลักความโปร่งใส	66
8 การรับรู้ของครูต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่นราชสีมา เขต 7 ด้านหลักการมีส่วนร่วม	67
9 การรับรู้ของครูต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่นราชสีมา เขต 7 ด้านหลักความรับผิดชอบ	68
10 การรับรู้ของครูต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่นราชสีมา เขต 7 ด้านหลักความคุ้มค่า	69
11 การรับรู้ของครูต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่นราชสีมา เขต 7 ที่มีเพศต่างกัน	70
12 การรับรู้ของครูต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่นราชสีมา เขต 7 ที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน	71

13 การรับรู้ของครูต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 ที่มีประสบการณ์ทำงานต่างกัน	72
14 การเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยรายคู่ การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ของผู้บริหารสถานศึกษาด้านหลักความโปร่งใส ของครูที่มีประสบการณ์ ทำงานต่างกัน	73
15 การเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยรายคู่ การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ของผู้บริหารสถานศึกษาด้านหลักความคุ้มค่า ของครูที่มีประสบการณ์ทำงานต่างกัน	73
16 การรับรู้ของครูต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 ที่มีขนาดโรงเรียนต่างกัน	74
17 การเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยรายคู่ การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ของผู้บริหารสถานศึกษาด้านหลักคุณธรรม ของครูที่มีขนาดโรงเรียนต่างกัน	75
18 การเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยรายคู่ การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ของผู้บริหารสถานศึกษาด้านหลักความรับผิดชอบ ของครูที่มีขนาดโรงเรียนต่างกัน	75
19 ข้อเสนอแนะการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านหลักความรับผิดชอบ ของครูที่มีขนาดโรงเรียนต่างกัน	76
20 ผลการประเมินความสอดคล้องแบบสอบถามการรับรู้ของครูต่อการบริหารงานตามหลัก ธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 7	115
21 ค่าอำนาจจำแนกของการรับรู้ของครูต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7	118
22 ค่าความเชื่อมั่นของการรับรู้ของครูต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7	119

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 กรอบแนวคิดที่ใช้ในการศึกษา	4
2 ภาพรวมการจัดการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล	43

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช 2545 หมวด 2 สิทธิและหน้าที่ทางการศึกษา มาตรา 10 ระบุว่า การจัดการศึกษาต้องจัดให้บุคคลมีสิทธิและโอกาสเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่า 12 ปี ที่รัฐต้องจัดให้ทั่วถึงและมีคุณภาพ ผู้บริหารสถานศึกษาจึงเป็นบุคคลสำคัญที่ต้องรับผิดชอบ ควบคุม กำกับดูแล การจัดการศึกษา ภายในสถานศึกษาให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ ในการบริหารงานหากมุ่งหวังที่จะให้เกิดประสิทธิภาพ และความสำเร็จต่อองค์กร ผู้บริหารย่อมที่จะต้องอาศัยหลักการ แนวคิด ทฤษฎีทางการบริหารมาประยุกต์ใช้ในการบริหารให้เหมาะสมกับสถานการณ์ ซึ่งหลักธรรมาภิบาลหรือหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีเป็น หลักการบริหารที่ได้รับการยอมรับว่าสามารถแก้ปัญหาและพัฒนาการดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และมีความยั่งยืน โดยองค์ประกอบของหลักธรรมาภิบาลในระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการ บริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2542 และพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหาร กิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 มีด้วยกัน 6 หลัก คือ 1) หลักนิติธรรม 2) หลักคุณธรรม 3) หลักความโปร่งใส 4) หลักการมีส่วนร่วม 5) หลักความรับผิดชอบ และ 6) หลักความคุ้มค่า

หลักธรรมาภิบาลเป็นมิติของกระบวนการทัศน์ใหม่การบริหารงานภาครัฐ ซึ่งมีองค์ประกอบที่สำคัญคือ การเน้นบทบาทของผู้บริหารงานภาครัฐในฐานะที่เป็นผู้ให้บริการที่มีคุณภาพสูงในการ บริหารงานแต่ละระดับมากขึ้น เพื่อประกันเรื่องฉ้อราษฎร์บังหลวงและความไม่มีประสิทธิภาพการ บริหารงานอย่างโปร่งใส ให้มีคุณภาพ ระบบธรรมาภิบาลจึงเป็นหัวใจสำคัญยิ่งของทุกองค์กรไม่ว่า หน่วยงานราชการหรืองานเอกชน (เกษม วัฒนชัย. 2546 : 8) หรือระบบการศึกษาก็มีปัญหาในทุก าระดับที่ผ่านมากกระบวนการบริหาร กระบวนการเรียนการสอนต้องโปร่งใส คือ การตรวจสอบได้และ อธิบายได้ทุกขั้นตอนต้องมีผู้รับผิดชอบ นอกจากการบริหารและจัดการศึกษาตามอำนาจที่เพื่อพัฒนา คุณภาพการศึกษาของผู้เรียนแล้ว รัฐบาลได้มีการปฏิรูประบบราชการเพื่อบริการประชาชนให้มีความพึง พอใจในการบริการภาครัฐมากขึ้น เพื่อให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ดังกล่าวสำนักนายกรัฐมนตรี จึงออกระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการสร้างระบบการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2542 ขึ้น เพื่อให้ทุกกระทรวง ทบวง กรม ส่วนราชการถือปฏิบัติ การบริหารจัดการของสถานศึกษา ซึ่งมี หน้าที่ให้บริการการศึกษาแก่นักเรียน และเป็นสถานศึกษาของรัฐ จึงต้องนำหลักการบริหารกิจการ บ้านเมืองและสังคมที่ดี ซึ่งเรียกกันโดยทั่วไปว่า “ธรรมาภิบาล” มาบูรณาการในการบริหารและจัด การศึกษาเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับโรงเรียนในฐานะที่เป็นนิติบุคคล หลักการดังกล่าว ได้แก่ ด้านนิติธรรมด้านคุณธรรม ด้านความโปร่งใส ด้านการมีส่วนร่วม ด้านความรับผิดชอบ ด้านความคุ้มค่าหลักธรรมาภิบาลสามารถบูรณาการเข้ากับการดำเนินงานของสถานศึกษาซึ่งประกอบด้วย การดำเนินงานวิชาการ งานบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป โดยเป้าหมายในการจัดการศึกษาคือทำให้ผู้เรียนเป็นคนดี เก่ง และมีความสุขต่อสังคมสืบต่อไป

ในปัจจุบันองค์การหรือหน่วยงานใดที่สามารถดำเนินงานให้บรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายขององค์การได้ย่อมขึ้นอยู่กับปัจจัยต่างๆ หลายประการ ซึ่งประกอบด้วย คน เงิน วัสดุ อุปกรณ์ และการจัดการ สำหรับผู้บริหารนับว่าเป็นบุคคลสำคัญของหน่วยงานต่างๆ เป็นอันมากเพราะเป็นหัวหน้าของหน่วยงานที่ควบคุม ดูแล ดำเนินงานให้เป็นไปด้วยความราบรื่น และลุล่วงสำเร็จตามเป้าหมาย ผู้บริหารหรือผู้นำหรือผู้จัดองค์การหรือหัวหน้างาน ไม่ว่าจะหน่วยงานเล็กหรือหน่วยงานใหญ่ หน่วยงานราชการหรือเอกชนก็ตามย่อมมีบทบาทที่เป็นผลต่อการสำเร็จหรือประสิทธิภาพของงานเป็นอย่างยิ่งการศึกษาจะมีการพัฒนาให้เกิดประสิทธิภาพมากขึ้นเพียงใดนั้น ผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทสำคัญต่อการเรียนการสอนและพัฒนาการด้านต่างๆ ของคนในชาติ ผู้บริหารต้องเป็นบุคคลที่มีคุณภาพใน ทุกด้านทั้งด้านวิชาการและด้านคุณธรรม ซึ่งสอดคล้องกับ วีระยุทธ ชาตะกาญจน์ (2552 : 38) ได้กล่าวไว้ว่า คุณภาพของผู้บริหารการศึกษา หมายถึง ความพร้อมในการบริหารจัดการที่มีคุณภาพของผู้บริหารสถานศึกษา โดยจะแสดงให้เห็นถึงศักยภาพกระบวนการ พัฒนาคุณภาพ และการควบคุมคุณภาพของผู้บริหารสถานศึกษา อาจกล่าวได้ว่าทรัพยากรทางการบริหารที่สำคัญที่สุด คือ ผู้บริหารซึ่งเป็นหลักชัยของหน่วยงาน และเป็นดวงประทีปของผู้ใต้บังคับบัญชา ผู้บริหารที่ดีจะต้องเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถในการปฏิบัติงาน และพยายามทำตนให้เป็นที่เลื่อมใสศรัทธาของผู้ร่วมงาน ประสิทธิภาพและการปฏิบัติงานของการบริหารงานของผู้บริหารย่อมขึ้นอยู่กับองค์ประกอบที่สำคัญหลายประการ ซึ่งได้แก่ ความรู้ ความเข้าใจในหลักการบริหารงาน รวมทั้งประสบการณ์และทักษะการบริหารงานของผู้บริหารในการดำเนินงานของผู้บริหารนั้นจำเป็นต้องมีกระบวนการในการชักนำบุคคลในองค์การให้มีความตั้งใจในการทำงานให้ประสบความสำเร็จ โดยเปิดโอกาสให้ทุกคนมีส่วนร่วม ในการแสดงความคิดเห็นร่วมกันตัดสินใจ ร่วมกันปฏิบัติงาน ในการบริหารจัดการของสถานศึกษาผู้บริหารสถานศึกษามีหน้าที่ให้บริการการศึกษาแก่ประชาชนและเป็นสถานศึกษาของรัฐ จึงต้องนำหลักการว่าด้วยการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี ซึ่งเรียกกันโดยทั่วไปว่า “ธรรมาภิบาล” มาบูรณาการในการบริหารและจัดการศึกษา เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับโรงเรียนในฐานะที่เป็นนิติบุคคล หลักธรรมาภิบาล อาจบูรณาการเข้ากับการดำเนินงานของสถานศึกษา ได้แก่ การดำเนิน งานด้าน วิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป ซึ่งเป้าหมายในการจัดการศึกษาคือ ทำให้ผู้เรียนเป็นคนดี เก่ง และมีความสุข (กระทรวงศึกษาธิการ. 2536 : 14)

การปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2552 – 2561) ได้กล่าวถึงหลักธรรมาภิบาลในกรอบแนวทางการปฏิรูป ซึ่งกำหนดไว้ว่า พัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการใหม่ มุ่งเน้นกระจายอำนาจสู่สถานศึกษาเขตพื้นที่การศึกษา และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรวม ทั้งการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ชุมชน ภาคเอกชน และทุกภาคส่วนมีระบบบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 ซึ่งเป็นหน่วยงานราชการก็ได้นำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ โดยกำหนดวิสัยทัศน์ของสำนักงานไว้ว่า “สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 เป็นหน่วยงานที่ส่งเสริมการเรียนรู้ให้ได้คุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม และยึดหลักธรรมาภิบาล” รวมถึงได้กำหนดกลยุทธ์ไว้ว่า “เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารและการจัดการศึกษา โดยยึดหลักธรรมาภิบาล” (สพป.นม.7. 2555 : 14) ประกอบกับมีผู้ศึกษาเกี่ยวกับการดำเนินงานหลักธรรมาภิบาลและประสิทธิภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลไว้หลายท่านรวมถึง

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงาน คือภาวะผู้นำของผู้บริหาร โดยเฉพาะการบริหารในภาครัฐปัจจุบันเน้นหลักธรรมาภิบาล หรือการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี โรงเรียนถือเป็นหน่วยงานของภาครัฐ จึงควรให้ความสนใจและยึดหลักตามแนวนี้นี้ ผู้ศึกษาจึงเกิดความสนใจที่จะนำเรื่องหลักธรรมาภิบาล มาศึกษาโดยมีความสนใจว่าผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 7 มีการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลอยู่ในระดับใดตามการรับรู้ของครูและศึกษา เปรียบเทียบการรับรู้ของครูต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 7 เพื่อแนวทางการพัฒนาตามหลักธรรมาภิบาลที่เหมาะสมกับสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 7 ต่อไป

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาระดับการรับรู้ของครูผู้สอนต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 7
2. เพื่อเปรียบเทียบระดับการรับรู้ของครูผู้สอนต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 7 โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า

ครูผู้สอนที่มีเพศ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดของโรงเรียนต่างกัน มีการรับรู้ต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาแตกต่างกัน

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

นำข้อมูลผลการวิจัย ใช้ในการวางแผน ปรับปรุง แก้ไข และพัฒนาการบริหารงานให้มี ประสิทธิภาพ การส่งเสริม สนับสนุนปัจจัยในการบริหารงาน ให้สอดคล้องกับปัญหาและความเหมาะสม กับสภาพความจำเป็นของโรงเรียน และใช้ข้อมูลผลการวิจัยในการนิเทศ กำกับ ติดตามประเมินผลการ ดำเนินการบริหารงานให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ตามนโยบายของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและกระทรวงศึกษาธิการ

กรอบแนวคิดที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

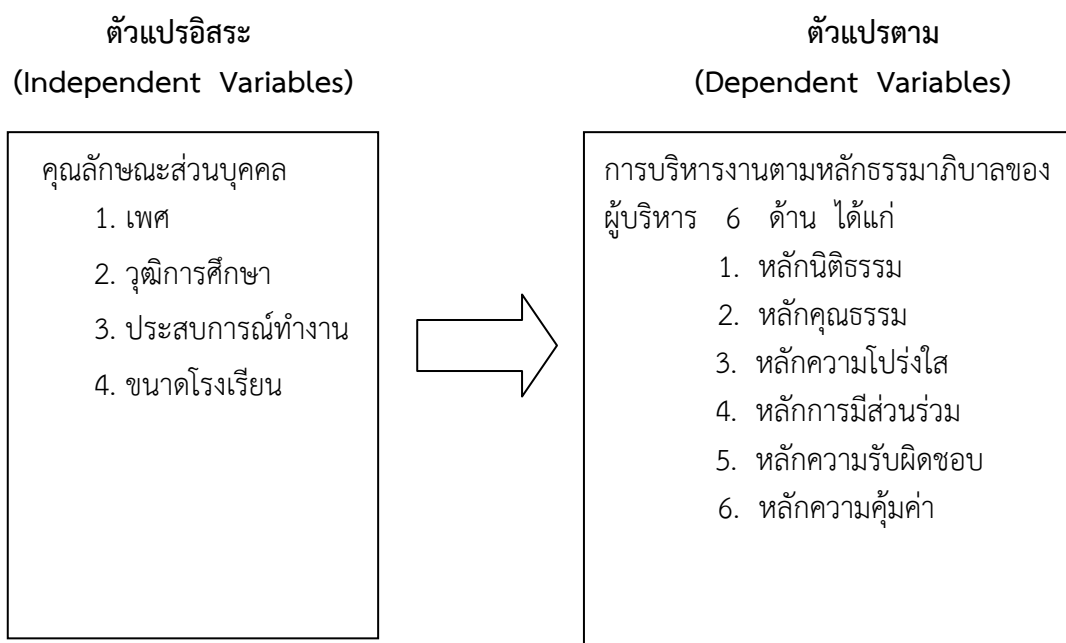
การค้นคว้าอิสระเรื่อง “การรับรู้ของครูต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 7” เพื่อศึกษาระดับ ความคิดเห็นของครูผู้สอนต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 และเพื่อเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของครูผู้สอนต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล และขนาดของโรงเรียน และเพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรคและแนวทางการพัฒนาตามหลักธรรมาภิบาลที่เหมาะสมกับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 ผู้ศึกษาได้ศึกษาแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งหลักธรรมที่การประยุกต์ใช้ในการให้บริการ คือ หลักธรรมาภิบาล โดยกำหนดกรอบแนวคิดการศึกษาประกอบด้วยตัวแปรอิสระ (Independent Variables) และตัวแปรตาม (Dependent Variables) ดังนี้

ตัวแปรอิสระ (Independent Variables) คือ สถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ทำงาน และขนาดของโรงเรียน

ตัวแปรตาม (Dependent Variables) คือ ความคิดเห็นของครูผู้สอนต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 ตามหลักธรรมาภิบาล ตามพระราชกฤษฎีกา ว่าด้วยบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2546 มาตรา 3 (1) ว่าด้วยการปฏิบัติหน้าที่ของส่วนราชการ ที่ต้องใช้วิธีการบริหารกิจการบ้านเมือง โดยใช้หลักพื้นฐานของการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี ด้านหลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักความรับผิดชอบ หลักการมีส่วนร่วม หลักความคุ้มค่า ดังภาพประกอบ 1

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดที่ใช้ในการศึกษา

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้ศึกษาต้องการศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 ซึ่งมี 6 ประเด็น คือ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า โดยได้กำหนดขอบเขตของการศึกษาในการศึกษา ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร (Population) ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ได้แก่ ครูผู้สอนสังกัดสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 จำนวน 2,051 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง (Sample) ได้แก่ ครูผู้สอนสังกัดสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 จำนวน 322 คน ตามตารางของ Krejcie and Morgan (บุญชม ศรีสะอาด. 2553 : 42-43) ได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยการแบ่งประชากรตามที่ตั้งและกำหนดสัดส่วนของกลุ่มตัวอย่าง และใช้ตารางเลขสุ่ม

2. พื้นที่การศึกษา ในการศึกษาค้นคว้านี้ได้ทำการศึกษาโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 ประกอบด้วย อำเภอโนนแดง อำเภอประทาย อำเภอลำทะเมนชัย อำเภอเมืองยาง อำเภอพิมาย และอำเภอชุมพวง

3. ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

3.1 ตัวแปรอิสระ (Independent Variables) ได้แก่

3.1.1 เพศ

3.1.1.1 ชาย

3.1.1.2 หญิง

3.1.2 วุฒิการศึกษา

3.1.2.1 ปริญญาตรี

3.1.2.2 สูงกว่าปริญญาตรี

3.1.3 ประสบการณ์ทำงาน

3.1.3.1 1 – 15 ปี

3.1.3.2 16 – 30 ปี

3.1.3.3 มากกว่า 30 ปี

3.1.4 ขนาดโรงเรียน

3.1.4.1 โรงเรียนขนาดใหญ่

3.1.4.2 โรงเรียนขนาดกลาง

3.1.4.3 โรงเรียนขนาดเล็ก

3.2 ตัวแปรตาม (Dependent Variables) ได้แก่ การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7

3.2.1 ด้านหลักนิติธรรม

- 3.2.2 ด้านหลักคุณธรรม
- 3.2.3 ด้านหลักความโปร่งใส
- 3.2.4 ด้านหลักการมีส่วนร่วม
- 3.2.5 ด้านหลักความรับผิดชอบต่อ
- 3.2.6 ด้านหลักความคุ้มค่า

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การบริหารงาน หมายถึง การดำเนินการในการปฏิบัติงานด้านต่างๆ ทั้ง 4 ด้าน ของสถานศึกษา คือ งานบริหารวิชาการ งานบริหารงบประมาณ การบริหารบุคคล และการบริหารทั่วไปตลอดจนอำนวยความสะดวกเพื่อส่งเสริม และปรับปรุงการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพ โดยมีแผนงาน การปฏิบัติการ การนิเทศ การติดตามตรวจสอบทบทวนการทำงานให้เป็นไปตามเป้าหมาย รวมทั้งการแก้ไขปัญหาต่างๆ

2. หลักธรรมาภิบาล หมายถึง หลักการบริหารจัดการการบ้านเมืองสังคมที่ดี ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 และพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 ซึ่งประกอบด้วย หลักการสำคัญ 6 ประการ ได้แก่

2.1 หลักนิติธรรม หมายถึง การปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียนที่ปฏิบัติราชการโดยกำหนด ส่งเสริม บังคับใช้กฎ กติกา ระเบียบข้อบังคับ ระเบียบแบบแผน ข้อตกลง หรือ แนวปฏิบัติตามจรรยาบรรณ ตามความรู้ ความสามารถ และกำกับ นิเทศ ติดตาม ประเมินผลการ ปฏิบัติงานตลอดจนพิจารณาให้คุณให้โทษตามระเบียบด้วยความยุติธรรม เสมอภาค เป็นธรรม และชอบธรรม

2.2 หลักคุณธรรม หมายถึง การปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียนที่ปฏิบัติราชการด้วยการประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี ด้วยความถูกต้อง ขยันหมั่นเพียร เสียสละอดทน เมตตา กรุณา เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ มีระเบียบวินัย ซื่อสัตย์ จริงใจ มีเหตุผล มีมนุษยสัมพันธ์ รับฟังความคิดเห็น สร้างขวัญ กำลังใจ ตลอดจนส่งเสริมให้บุคลากรมีความเจริญก้าวหน้าในหน้าที่ราชการ

2.3 หลักความโปร่งใส หมายถึง การปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียนที่ปฏิบัติราชการอย่างเปิดเผย เทียบตรง มีเอกสารหลักฐานที่สามารถตรวจสอบและประเมินผลการปฏิบัติงานตาม ระเบียบแบบแผนของราชการด้วยความสุจริต ตรงไปตรงมา สามารถอธิบายเหตุผลตามข้อเท็จจริง อย่างถูกต้อง และชัดเจน ไม่ปิดบัง อำพราง และเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ผลการดำเนินงานและข้อมูล ข่าวสารแก่ครูผู้สอน ผู้ปกครอง ชุมชน และองค์กรที่เกี่ยวข้องอย่างสม่ำเสมอ

2.4 หลักการมีส่วนร่วม หมายถึง การปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียนที่ปฏิบัติราชการที่เปิดโอกาสให้ผู้ที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมปฏิบัติ ร่วมกำกับ ติดตาม ตรวจสอบ ตัดสินใจ ด้วยวิถีทางแห่งประชาธิปไตยและประเมินผลเกี่ยวกับนโยบาย แผน/ปฏิทิน ปฏิบัติงาน ผลการปฏิบัติงานของบุคลากร และภาระงานของโรงเรียน

2.5 หลักความรับผิดชอบ หมายถึง การปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียนที่ปฏิบัติราชการในหน้าที่อย่างเต็มศักยภาพ ช่วยเหลือ แก้ปัญหา ขอบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความถูกต้องครบถ้วน ทันเวลาด้วยความเอาใจใส่ กระตือรือร้นในการแก้ปัญหาพร้อมทั้งยอมรับผลที่เกิดขึ้นจากการ ตัดสินใจในการปฏิบัติหน้าที่ มีเหตุผลที่อธิบายได้ ยอมรับความคิดเห็นที่แตกต่าง กล้าตัดสินใจ และพร้อมรับการตรวจสอบจากสาธารณะ

2.6 หลักความคุ้มค่า หมายถึง การปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียนที่ปฏิบัติราชการด้วยความรวดเร็ว ถูกต้อง ครบถ้วน อำนวยความสะดวก ใช้วัสดุ ครุภัณฑ์ สื่อการสอน งบประมาณอย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล ประหยัด และเกิดประโยชน์สูงสุด ตลอดจนกำกับ นิเทศ ติดตาม และประเมินผลตามแผนงานด้วยวิธีที่หลากหลาย

3. การรับรู้ หมายถึง พฤติกรรมที่บ่งบอกถึง การรับรู้ การรับทราบ ความตระหนักรู้ ความเข้าใจ การอธิบาย การนำไปใช้ ตามหลักธรรมาภิบาลทั้ง 6 ด้าน

4. ครู หมายถึง ข้าราชการครูที่ทำการสอนอยู่ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่นราชสีมา เขต 7 ปีการศึกษา 2555

5. ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษาตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่นราชสีมา เขต 7

6. สถานศึกษา หมายถึง โรงเรียนที่จัดการเรียนการสอนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่นราชสีมา เขต 7 โดยแบ่งเป็น 3 ขนาด ได้แก่

6.1 โรงเรียนขนาดเล็ก หมายถึง สถานศึกษาที่มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 1 – 120 คน

6.2 โรงเรียนขนาดกลาง หมายถึง สถานศึกษาที่มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 121 ถึง 300 คน

6.3 โรงเรียนขนาดใหญ่ หมายถึง สถานศึกษาที่มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 301 คนขึ้นไป

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาครั้งนี้มุ่งศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 ผู้ศึกษาได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องโดยแบ่งหัวข้อเรื่องดังนี้

1. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับหลักการบริหาร
 - 1.1 ความหมายของการบริหาร
 - 1.2 ความหมายของการบริหารสถานศึกษา
 - 1.3 ปัจจัยทางการบริหารสถานศึกษา
 - 1.4 ขอบข่ายของการบริหารสถานศึกษา
 - 1.5 กระบวนการบริหารสถานศึกษา
2. บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา
 - 2.1 ความหมายของผู้บริหารสถานศึกษา
 - 2.2 หน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษา
 - 2.3 สมบัติและลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา
3. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาล
 - 3.1 ความหมายของธรรมาภิบาล
 - 3.2 แนวคิดเกี่ยวกับธรรมาภิบาล
 - 3.3 หลักการบริหารแบบธรรมาภิบาล
 - 3.4 ธรรมาภิบาลในสถานศึกษา
4. บริบทของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 5.1 งานวิจัยในประเทศ
 - 5.2 งานวิจัยต่างประเทศ

แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับหลักการบริหาร

1. ความหมายของการบริหาร

ความหมายของการบริหาร ได้มีผู้นิยามความหมายไว้แตกต่างกันมากมายขึ้นอยู่กับมุมมองบริหารในลักษณะที่ต่างกัน การบริหาร (Administration) โดยทั่วไปมีความหมายที่กว้างมากอาจรวมถึงการบริหารงานทุกด้านทั้งธุรกิจและรัฐกิจ เป็นคำกลางในการบริหารกิจการที่เป็นสาธารณะประโยชน์หรือการบริหารราชการแผ่นดิน เช่น รัฐประศาสนศาสตร์เป็นศาสตร์ที่เกี่ยวกับการบริหารงานปกครองประเทศ (Public Administration) การบริหารการศึกษา (Educational Administration)

การบริหาร หมายถึง กิจกรรมต่างๆ ที่บุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไปร่วมมือกันดำเนินการเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างทีบุคคลร่วมกันกำหนดโดยใช้กระบวนการอย่างมีระเบียบและใช้ทรัพยากรตลอดจนเทคนิคต่างๆอย่างเหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับ

พระธรรมโกศาจารย์ (ประยูร ธมฺมจิตฺโต) (2549 : 1) ได้กล่าวไว้ว่า การบริหาร หมายถึง การทำงาน ให้สำเร็จโดยอาศัยคนอื่น (Getting thing done through other people) เมื่อว่าตามค่านิยามนี้ การบริหารในพระพุทธศาสนาเริ่มมีขึ้นเป็นรูปธรรมสองเดือนนับจากที่พระพุทธเจ้าตรัสรู้ นั่นคือวันอาสาฬหบูชา เมื่อพระพุทธเจ้าแสดงพระธรรมเทศนาเป็นครั้งแรกแก้ปัญหาจิวคีย์ ซึ่งทำให้เกิดพระสังฆรัตนะขึ้น เมื่อมีพระสังฆรัตนะใหม่เกิดขึ้นในพระพุทธศาสนาอย่างนี้พระพุทธเจ้าต้องบริหารคณะสงฆ์

สมพงษ์ เกษมสิน (2546 : 4) ได้กล่าวไว้ว่า การบริหารคือการใช้ศาสตร์และศิลป์ นำเอาทรัพยากรการบริหารมาประกอบการตามกระบวนการบริหารให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามที่กำหนดอย่างมีประสิทธิภาพ

วิโรจน์ สารรัตนะ (2545 : 3-5) ได้สรุปความหมายของการบริหารไว้ว่า การบริหารเป็นกระบวนการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุจุดหมายขององค์การโดยอาศัยหน้าที่ทางการบริหารอย่างน้อย 4 ประการ คือ การวางแผน การจัดองค์การ การนำและการควบคุม ซึ่งกระบวนการดังกล่าวมีผู้บริหารเป็นผู้รับผิดชอบที่จะให้มีการปฏิบัติงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

1. การวางแผน (Planning) เป็นหน้าที่ทางการบริหารที่สำคัญประการหนึ่งซึ่งนักวิชาการกำหนดขึ้น จะเริ่มต้นด้วยการวางแผนเป็นอันดับแรก โดยที่องค์ประกอบของกระบวนการวางแผนองค์การหนึ่งๆ ประกอบด้วย ภารกิจ จุดหมายและแผน โดยภารกิจเป็นข้อประกาศอย่างกว้างๆเกี่ยวกับจุดมุ่งหมายหรือเหตุผลพื้นฐานในการดำรงอยู่ขององค์การ และขอบข่ายงานเฉพาะขององค์การหรือที่ทำให้องค์การแตกต่างจากองค์การอื่น สำหรับจุดหมายเป็นเป้าหมายแห่งอนาคตหรือผลลัพธ์สุดท้ายที่องค์การต้องการให้บรรลุผล ขณะเดียวกันแผนงานหมายถึงวิถีทางที่จะก่อให้เกิดการกระทำเพื่อให้บรรลุผลลัพธ์สุดท้ายที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับองค์การ

2. การจัดองค์การ (Organizing) เป็นหน้าที่ทางการบริหารที่สืบเนื่องจากการวางแผน กล่าวคือ เมื่อองค์การจัดทำจุดหมาย และแผนเชิงยุทธศาสตร์แล้ว ผู้บริหารควรต้องออกแบบโครงสร้างองค์การเพื่อให้การบริหารงานบรรลุจุดหมายแผนเชิงยุทธศาสตร์ขององค์การนั้น การออกแบบโครงสร้างองค์การ เป็นกิจกรรมที่ควรได้รับการตรวจสอบอยู่เสมอเนื่องจากปัจจัยที่ ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงรูปแบบโครงสร้างองค์การเกิดขึ้นมากมาย

3. การนำ (Leading) เป็นสถานะที่ผู้นำใช้ความพยายามที่จะให้มีอิทธิพลต่อผู้อื่น เพื่อให้การปฏิบัติงานบรรลุจุดหมายขององค์การได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล การที่ผู้นำจะเป็นผู้นำที่มีศักยภาพดังกล่าวได้พึงทำความเข้าใจทฤษฎีการจูงใจ (Motivation) ภาวะผู้นำ (Leadership) การติดต่อสื่อสาร (Communication) และการบริหารกลุ่ม (Group) เพื่อนำไปประยุกต์ใช้ให้เหมาะสม

4. การควบคุม (Controlling) เป็นกระบวนการวางระเบียบกฎเกณฑ์เพื่อให้การปฏิบัติงานขององค์การบรรลุผลตามจุดหมายที่กำหนดไว้ มุ่งให้เกิดความมั่นใจว่าสมาชิกในองค์การ

ได้ประพฤติปฏิบัติไปในทิศทางที่จะทำให้บรรลุผลตามมาตรฐานการทำงานที่กำหนดไว้เป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์จุดอ่อนจุดแข็งขององค์กร การเสริมสร้างพฤติกรรมที่พึงประสงค์และพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของสมาชิกในองค์กร

ติน ปรัชญพฤทธิ (2545 : 8) ได้กล่าวไว้ว่า การบริหาร หมายถึง กระบวนการนำเอาการตัดสินใจ และนโยบายไปปฏิบัติ ส่วนการบริหารรัฐกิจนั้น หมายถึง เกี่ยวข้องกับการนำเอานโยบายสาธารณะไปปฏิบัติ

ธณจรส พูนสิทธิ (2541 : 20) ได้อ้างถึงความหมายของการบริหารในความคิดเห็นของ George R.Terry ได้กล่าวไว้ว่า การบริหาร หมายถึง การดำเนินงานตามลำดับขั้นอันประกอบด้วย การวางแผน (Planning) การจัดองค์การ (Organizing) การอำนวยการ (Actuating) และการควบคุม (Controlling) เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์โดยอาศัยคนและทรัพยากรอื่น

พิทยา บวรวัฒนา (2546 : 2) ได้กล่าวไว้ว่า การบริหารเป็นเรื่องของการนำเอากฎหมายและนโยบายต่าง ๆ ไปปฏิบัติให้เกิดผล ซึ่งเป็นหน้าที่ของข้าราชการที่จะทำงานด้วยความเต็มใจด้วยความเที่ยงธรรมและอย่างมีประสิทธิภาพตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้

มัลลิกา ต้นสอน (2544 : 10) ได้กล่าวไว้ว่า การบริหาร (Administration) ว่าหมายถึง การกำหนดแนวทางหรือนโยบาย การสั่งการการอำนวยการ การสนับสนุน และการตรวจสอบให้ผู้ปฏิบัติสามารถดำเนินงานให้ได้ตามเป้าหมายที่ต้องการ

วิโรจน์ สารรัตน์ (2545 : 3) ได้กล่าวไว้ว่า การบริหาร หมายถึง เป็นกระบวนการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายขององค์กร โดยอาศัยหน้าที่ทางการบริหารที่สำคัญ คือการวางแผน (Planning) การจัดองค์การ (Organizing) การนำ (Leading) การควบคุม (Controlling)

สมคิด บางโม (2546 : 61) ได้กล่าวไว้ว่า การบริหารที่ส่วนใหญ่จะนึกถึงการบริหารราชการ คำศัพท์ที่ใช้มี 2 คำ คือ การบริหาร (Administration) นิยมใช้กับการบริหารราชการหรือการจัดการเกี่ยวกับนโยบายซึ่งศัพท์บัญญัติว่ารัฐประศาสนศาสตร์ (Public Administration) คำศัพท์อีกคำหนึ่งคือ การจัดการ (Management) นิยมใช้กับการบริหารธุรกิจเอกชนแต่อย่างไรก็ตาม คำว่า การบริหาร กับคำว่า การจัดการใช้แทนกันได้ และมีความหมายเหมือนกันและยังได้กล่าวอีกว่าการบริหารราชการในทางปฏิบัติขึ้นอยู่กับความสามารถประสบการณ์และทักษะของผู้บริหารแต่ละคนที่จะทำงานให้บรรลุเป้าหมาย นับเป็นการประยุกต์ความรู้หลักการและทฤษฎีไปสู่การปฏิบัติให้เหมาะสมกับสถานการณ์และสิ่งแวดล้อมสามารถโน้มน้าวและจูงใจคนให้ร่วมแรงร่วมใจกันทำงานอย่างมีความสุขและงานบรรลุเป้าหมาย การบริหารจึงเป็นศิลปะอย่างหนึ่งบางคนอาจมีความสามารถพิเศษ มีพรสวรรค์สามารถจัดการได้ดีโดยไม่ต้องได้รับการศึกษาอบรมทางด้านบริหารมาก่อน แต่ถ้าบุคคลนั้นได้รับการศึกษาอบรมด้วยแล้วย่อมจะทำให้การจัดการมีประสิทธิภาพสูงยิ่งขึ้น ในทางตรงกันข้ามผู้บริหารที่ขาดศิลปะ ไม่มีความสามารถพิเศษมาแต่กำเนิดหากได้รับการอบรมทางการบริหารย่อมจะช่วยให้การจัดการดำเนินไปด้วยดีตามสมควร

สมยศ นาวิการ (2544 : 78) ได้ให้ความหมายว่า การบริหาร เป็นกระบวนการของการวางแผนการจัดองค์การและสั่งการควบคุมกำกับ ความพยายามของสมาชิกขององค์กรและใช้

ทรัพยากรอื่นๆ เพื่อความสำเร็จในเป้าหมายขององค์การที่กำหนดไว้ลักษณะที่สำคัญของการบริหาร การบริหารมีลักษณะสำคัญ 8 ประการ ดังนี้

1. การบริหารเป็นกิจกรรมอย่างหนึ่ง มิใช่บุคคลหนึ่งบุคคลใดหรือกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง ถ้าจะกล่าวถึงบุคคลผู้ทำหน้าที่บริหารนั้นก็เรียกว่าผู้บริหาร
2. การบริหารเป็นงานที่จุดหมายทั้งนี้หมายความว่า ในการบริหารงานนั้นจำเป็นต้องมีการกำหนดวัตถุประสงค์หรือจุดมุ่งหมายไว้ก่อน ไม่ว่าจะกำหนดไว้อย่างชัดเจนหรือไม่ก็ตามส่วนการบริหารนั้นจะเป็นแนวทางในการดำเนินงานให้สำเร็จตามจุดมุ่งหมาย
3. การบริหารเป็นแนวทางสำคัญที่มีอิทธิพลต่อสังคมภายใน และภายนอกองค์กร ดังเช่น ถ้าผู้บริหารต้องการจะปรับปรุงวิธีปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ก็อาจได้โดยการจัดหาเครื่องจักรเครื่องมืออันทันสมัยมาใช้จัดการฝึกอบรมคนงานให้มีความสามารถยิ่งขึ้น ซึ่งจะเป็นผลดีต่อองค์กรและผู้ปฏิบัติงานด้วย ตัวอย่างผลกระทบต่อสังคมภายนอกเป็นต้นว่าถ้าองค์กรนั้น ๆ มีนโยบายที่จะทำประโยชน์ต่อสังคม เช่น ส่งเสริมการศึกษาในชุมชนโดยให้ทุนการศึกษาหรือบริจาคเงินก่อสร้างโรงเรียนก็นับว่าองค์กรนั้นมีส่วนช่วยพัฒนาสังคมภายนอกองค์กรหรือองค์กรบางแห่งอาจไม่นำพาต่อความเดือดร้อนรำคาญซึ่งองค์กรของตนทั้งสิ้น
4. การบริหารเป็นเรื่องเกี่ยวกับความสามารถของกลุ่มคน ธุรกิจก่อตั้งขึ้น เพื่อดำเนินการให้บรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์โดยกลุ่มคน มิใช่เป็นความสามารถของบุคคลใดบุคคลหนึ่งเพียงบุคคลเดียวเท่านั้น ทั้งนี้ เพราะเราคนเราย่อมมีขอบเขตความสามารถจำกัดทั้งด้านกำลังกาย กำลังสมองและเวลา จึงจำเป็นต้องได้รับความร่วมมือร่วมใจจากบุคคลมาช่วยกัน
5. การบริหารจะได้รับผลสำเร็จด้วยดีก็แต่โดยการร่วมแรงร่วมใจของบุคคลอื่น ๆ นอกเหนือไปจากเจ้าของธุรกิจ ทั้งนี้เนื่องจากบรรดาเจ้าของ เช่น ผู้ถือหุ้นอาจไม่มีเวลาหรือความสามารถในการบริหารจึงต้องจัดหาผู้ที่มีความสามารถในการบริหารจึงต้องจัดหาผู้อื่นที่มีความสามารถในการบริหารให้มาบริหารในองค์กร
6. การบริหารจะดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพได้ก็แต่โดยการใช้ความรู้ความชำนาญ และการฝึกฝนอบรมทางด้านบริหารมาโดยเฉพาะ จึงเป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปว่าการบริหารเป็นวิชาชีพอย่างหนึ่ง ผู้บริหารโดยเฉพาะผู้บริหารสูงสุดไม่จำเป็นต้องมีความรู้ทางเทคนิคในการปฏิบัติโดยตรง แต่ผู้บริหารจะต้องมีความรู้ความชำนาญในการบริหารอันได้แก่การวางแผน การจัดองค์การ ฯลฯ
7. การบริหารเป็นสิ่งที่ไม่มีตัวตนไม่สามารถมองเห็นได้ แต่สิ่งที่จะแสดงให้เห็นว่าการบริหารดำเนินไปอย่างไร ได้ผลดีหรือไม่เพียงใดนั้น ก็คือผลงาน เพราะว่าผลงานจะเป็นเครื่องวัดความสามารถทางการบริหาร
8. เจ้าของธุรกิจไม่จำเป็นต้องทำหน้าที่ผู้บริหารเสียเองโดยทั่วไปแล้ว (ยกเว้นองค์กรขนาดเล็ก) คณะผู้บริหารมักจะเป็นกลุ่มบุคคลอื่น ๆ ที่มีความสามารถทางการบริหารทำหน้าที่ในนามของเจ้าของธุรกิจ

เทอร์รี่ (Terry. 1996 : 1) ให้แนวคิดเกี่ยวกับ การบริหาร สรุปได้ว่า กระบวนการวางแผนการจัดการ การจูงใจ และการควบคุมให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ขององค์กร โดยใช้ทรัพยากรมนุษย์และอื่นๆ ที่มีอยู่

บาร์นาร์ด (Barnard. 1977 : 4) ให้แนวคิดเกี่ยวกับ การบริหาร สรุปได้ว่า การทำงานภายในองค์กร ซึ่งเป็นระบบของการร่วมกันปฏิบัติกิจกรรมตั้งแต่สองคนขึ้นไป

สโตนเนอร์ (Stoner. 1968 : 72) ให้แนวคิดเกี่ยวกับ การบริหาร สรุปได้ว่า เป็นกระบวนการวางแผน การจัดการ การแนะนำและควบคุม โดยการระดมทรัพยากรที่มีอยู่ทั้ง มวลในองค์กร มุ่งใช้สิ่งดังกล่าวให้เกิดผลเพื่อการบรรลุเป้าหมายที่วางไว้

จากนักวิชาการได้ให้ความหมายของการบริหารไว้ข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า การบริหารหมายถึง กระบวนการในการดำเนินงานร่วมกันของผู้บริหารและสมาชิกในองค์กรโดยใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด โดยใช้กระบวนการ การวางแผน (Planning) การจัดองค์การ (Organizing) การนำ (Leading) การควบคุม (Controlling) ดังนั้นการบริหารจึงต้องอาศัยความร่วมมือของกลุ่มเพื่อให้เกิดพลังร่วมของกลุ่มในอันจะทำให้ภารกิจบรรลุวัตถุประสงค์โดยทั่วไปในการบริหารจึงมีทรัพยากร (Administration Resources) ที่เป็นปัจจัยสำคัญอยู่ 4 ประการ คือ คน (Man) เงิน (Money) วัสดุสิ่งของ (Material) และการจัดการ (Management) หรือที่เรียกสั้นๆว่า 4 Ms การที่เราเรียกว่าปัจจัยทั้งสี่เป็นปัจจัยพื้นฐานในการบริหารก็เพราะว่าในการบริหารทุกประเภทจำเป็นต้องอาศัย คน เงิน วัสดุสิ่งของ และวิธีการจัดการ เป็นองค์ประกอบสำคัญไม่ว่าการบริการนั้นเป็นการบริหารราชการ

2. ความหมายของการบริหารสถานศึกษา

การบริหารสถานศึกษา จะใช้เรียกว่าการบริหารโรงเรียนตามที่เรียกแต่ก่อนก็ได้การบริหารสถานศึกษานั้น เป็นภารกิจที่สำคัญยิ่ง ของผู้บริหารสถานศึกษาที่จะต้องกำหนดแผนงาน วิธีการตลอดจนขั้นตอนต่าง ๆ ในการปฏิบัติงานไว้อย่างมีระบบ เพราะถ้าระบบบริหารภายในสถานศึกษาไม่ดี จะกระทบกระเทือนต่อส่วนอื่น ๆ ของหน่วยงานได้ ดังนั้น ความสำเร็จหรือความล้มเหลวในการบริหารสถานศึกษา จึงขึ้นอยู่กับสมรรถภาพของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นสำคัญ มีนักวิชาการหลายท่านได้แสดงทัศนะและให้ความหมายของการบริหารสถานศึกษาไว้ ดังนี้

กิติมา ปรีดีติลล (2543 : 13) ได้กล่าวไว้ว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง การดำเนินการทุกอย่างในสถานศึกษาตั้งแต่การบริหารงานวิชาการ การบริหารงานบุคคล การบริหารงานอาคารสถานที่ การบริหารงานธุรการและการเงิน การบริหารงานกิจการนักเรียนและนักศึกษา และงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชน

นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์ (2546 : 123) กล่าวไว้ว่า หลักการบริหารสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School Based Management : SBM.) เป็นการกระจายอำนาจการบริหารและจัดการศึกษาจากส่วนกลางไปยังโรงเรียน ให้โรงเรียนมีอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบมีความเป็นอิสระคล่องตัวในการบริหารจัดการ ทั้ง ด้านวิชาการ งบประมาณ บุคลากร และการบริหารทั่วไปหลักการบริหารมี 3 ประการ ดังนี้

1. หลักการกระจายอำนาจ เป็นการคืนอำนาจการจัดการศึกษาให้กับประชาชนมีการกระจายอำนาจจากส่วนกลางและเขตพื้นที่การศึกษาไปยังสถานศึกษา ให้เกิดความคล่องตัว มีอิสระและมีประสิทธิภาพ

2. หลักการบริหารตนเอง สถานศึกษามีอิสระในการตัดสินใจด้วยตนเองมากขึ้นภายใต้การบริหารเป็นองค์คณะบุคคล

3. หลักการบริหารแบบมีส่วนร่วม ผู้ที่เกี่ยวข้องสามารถเข้ามามีส่วนร่วมกำหนดนโยบายและแผน ร่วมตัดสินใจ ร่วมกำหนดหลักสูตรท้องถิ่น ร่วมคิดร่วมทำ

เกษม วัฒนชัย (2546 : 21) ได้กล่าวในหนังสือ การบริหารเพื่อพัฒนาคุณภาพเกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาล 4 ด้าน สรุปได้ว่า

1. การบริหารการศึกษาต้องสอดคล้องและตอบสนองต่อนโยบายและความต้องการของระบบการศึกษาไทยสิ่งใดที่ Non Relevance หรือ Less Relevance ต้องตัดทิ้งเพราะงบประมาณไม่เพียงพอสำหรับทำทุกอย่าง ดังนั้นสิ่งที่ควรเน้นในหลักธรรมาภิบาลว่าถ้าเอาไปใช้ในสิ่งที่ไม่มีความหมายหรือเป็นประโยชน์เฉพาะตนหรือพวกพ้อง ต้องรับผิดชอบในเชิงธรรมาภิบาล กล่าวคืองบประมาณที่ได้มาต้องใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดจะคอร์รัปชันไม่ได้ตรงนี้ถือเป็นหลักธรรมาภิบาลที่สำคัญ

2. กระบวนการบริหารต้องมีประสิทธิภาพ (Efficiency) และได้ประสิทธิผล (Effectiveness) ควรมีการจัดทำเครื่องมือในการพิสูจน์เรื่องประสิทธิภาพและประสิทธิผล

3. ทุกขั้นตอนต้องโปร่งใส (Transparency) และมีเหตุผล (Reasonableness) เรื่องความมีเหตุผลมาจากปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ซึ่งมี 3 เรื่องใหญ่ๆ คือ 1) ทางสายกลาง (Moderation) หรือมีขมิ้มปฏิบัติ 2) ทำอะไรต้องมีเหตุผล (Reasonableness) 3) มีภูมิคุ้มกัน (Self Immunity) ในเรื่องความมีเหตุผลนอกจากจะโปร่งใสแล้วยังมีเหตุผลอธิบายได้อีกด้วยต้องมีระบบรับผิดชอบต่อการบริหารการศึกษา (Accountability) ต้องสร้างระบบให้มีคนรับผิดชอบต่อไม่ว่าจะเป็น ครูใหญ่ หัวหน้าหมวด ผู้อำนวยการ ต้องรับผิดชอบต่อถ้าสร้างตรงส่วนนี้ได้ระบบจะมีธรรมาภิบาล และสามารถเคลื่อนไปข้างหน้าได้อย่างรวดเร็ว

ปัญญา ฉายะจินดาวงศ์ และคณะ (2549 : 36) ได้สรุปว่า ผู้บริหารมีหน้าที่ประสานงานระหว่างคณะกรรมการกับพนักงานต้องมีผลการปฏิบัติงานเป็นประจำมีการบริหารอย่างโปร่งใสพร้อมที่จะให้ตรวจสอบได้ตลอดเวลาและคำนึงถึงผลประโยชน์ส่วนรวมอย่างยุติธรรม

สมพิศ สุขแสน (2546 : 21) ได้กล่าวว่า วิธีการที่จะทำให้เกิดธรรมาภิบาลในสถานศึกษา โดยการนำวิธีการหรือแนวคิดใหม่ ๆ มาใช้อย่างกะทันหัน อาจจะมีการต่อต้านหรือไม่เห็นด้วย ฉะนั้นจะต้องใช้วิธีแบบค่อยเป็นค่อยไป สรุปได้ว่า

1. ต้องสร้างความเข้าใจในแนวคิดและสาระสำคัญของธรรมาภิบาลให้เกิดขึ้นกับบุคลากรทุกคนในองค์กร ทั้งผู้บริหาร คณาจารย์ เจ้าหน้าที่ฝ่ายสนับสนุน และนักเรียนนักศึกษา
2. แสวงหาองค์ความรู้เกี่ยวกับธรรมาภิบาลและต้นแบบที่เหมาะสม เช่น การจัดอบรมให้ความรู้ การนำทีมผู้บริหารและคณาจารย์ศึกษาดูงานหน่วยงานอื่น ๆ ที่มีการบริหารจัดการที่ดี
3. จะต้องประกาศเป็นวิสัยทัศน์ของสถานศึกษาว่า บริหารองค์กรโดยยึดหลักธรรมาภิบาล
4. ผู้บริหารจะต้องเป็นตัวอย่างในการใช้ธรรมาภิบาลในการบริหารอย่างจริงจัง
5. มีการติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง และนำมาปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้น

สมคิด บางโม (2544 : 153) ได้กล่าวไว้ว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง แหล่งพัฒนาประชากรของประเทศที่สำคัญยิ่งเป็นหน่วยงานที่ใช้ คน เงิน วัสดุอุปกรณ์ จำนวนมากมาย หากการจัดการบริหารงานในโรงเรียนขาดประสิทธิภาพ ผลผลิตของโรงเรียน คือนักเรียนที่สำเร็จออกไปย่อมมีประสิทธิภาพต่ำ ซึ่งส่งผลต่อการพัฒนาประเทศย่อมล่าช้าตามไปด้วย

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2543 : 22) ได้ให้ความหมายของการบริหารไว้ว่า การบริหารสถานศึกษา ควรมีขอบเขตครอบคลุมงาน 6 งาน ได้แก่ งานบุคลากร งานกิจการนักเรียนงานธุรการ งานการเงินและพัสดุ งานอาคารสถานที่ และงานความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชน ทั้ง 6 งาน มีเป้าหมายหลักร่วมกัน คือ ให้นักเรียนมีความรู้ความสามารถและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของหลักสูตรโดยมีงานวิชาการเป็นหลัก ส่วนงานอื่นเป็นงานที่สนับสนุนส่งเสริมงานวิชาการให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

จากที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า การบริหารสถานศึกษาเป็นการกระตุ้นให้ผู้ร่วมงานในสถานศึกษาปฏิบัติงานด้วยความเต็มใจ และส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานของสถานศึกษา โดยมุ่งหวังให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ค้นหาความสามารถของตนเอง ตามความถนัดและความสนใจ เพื่อใช้เป็นพื้นฐานในการประกอบอาชีพหรือการศึกษาต่อการบริหารสถานศึกษาซึ่งรวมถึงกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษาที่บุคคลหลายฝ่ายต่างร่วมมือกัน ดำเนินการ เพื่อพัฒนาเด็กและเยาวชนในทุก ๆ ด้าน เช่น ความสามารถทัศนคติพฤติกรรม ค่านิยมหรือคุณธรรมโดยมุ่งหวังให้บุคคลดังกล่าวเป็นสมาชิกที่ดีและมีประสิทธิภาพของสังคม โดยอาศัยกระบวนการต่าง ๆ ทั้งที่เป็นระเบียบแบบแผนและไม่เป็นระเบียบแบบแผน ฉะนั้น การบริหารสถานศึกษาจึงเป็นการดำเนินงานและการตัดสินใจการสั่งการ เพื่อให้งานทุกด้านของสถานศึกษาบรรลุตามวัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษามากที่สุด

3. ปัจจัยทางการบริหารสถานศึกษา

ทักษะของผู้บริหาร หรือหัวหน้าฝ่ายแต่ละบุคคลที่จะทำงานให้บรรลุเป้าหมายได้นั้น นอกจะมีความรู้ มีหลักการและทฤษฎีไปสู่การปฏิบัติให้เหมาะสมแก่สถานการณ์และสิ่งแวดล้อมแล้ว การบริหารทางการศึกษาจำเป็นต้องมีทรัพยากรอันเป็นปัจจัยพื้นฐานทางการจัดการ โดยทั่วไปถือว่าการทรัพยากรที่เป็นปัจจัยสำคัญของการจัดการมีอยู่ 4 ประการ ซึ่งรู้จักในนามของ 4M ได้แก่ 1) บุคลากรหรือคน เป็นผู้ที่ปฏิบัติภารกิจและกิจกรรมต่าง ๆ ภายในหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับสื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษา 2) เงินหรืองบประมาณ เป็นงบประมาณที่นำมาใช้ในการดำเนินการและค่าใช้จ่ายต่างๆ 3) วัสดุอุปกรณ์หรือสิ่งของ หมายถึง วัสดุอุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้หรือสิ่งของที่นำมาใช้ผลิตและบริการรวมถึงอาคารสถานที่ 4) การจัดการ หมายถึง ความรู้เกี่ยวกับการจัดการ เช่น การบังคับบัญชา การกำหนดขอบข่ายงาน (Job Description) อำนาจหน้าที่ ขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน การกำหนดเวลาที่จะทำงานให้บรรลุเป้าหมาย

จันทรานี สงวนนาม (2545 : 28) ได้กล่าวไว้ว่า ปัจจัยในการบริหารงานในทุกองค์การไม่ว่าจะขนาดเล็ก ขนาดปานกลาง หรือขนาดใหญ่ จำเป็นจะต้องมีปัจจัยขั้นพื้นฐานหรือองค์ประกอบหรือทรัพยากรทางการบริหาร โดยทั่วไปถือว่าการปัจจัยที่สำคัญของการบริหารมีอยู่ 4 ประการ ซึ่งรู้จักกันในนามของ 4M ได้แก่

1. คน (Man) ได้แก่บุคคลหรือกลุ่มบุคคลในองค์การที่ร่วมกันทำงาน

2. เงิน (Money) ได้แก่ งบประมาณที่ใช้ในการบริหารทุก ๆ ส่วนขององค์การ
3. วัสดุสิ่งของ (Materials) ได้แก่ วัสดุอุปกรณ์หรือเครื่องมือเครื่องใช้ต่าง ๆ
4. การจัดการ (Management) ได้แก่ การบริหารงานองค์การของผู้บริหาร

ปัจจัยขั้นพื้นฐานในการบริหารงาน เป็นสิ่งที่จำเป็นที่ต้องนำมาเข้าสู่กระบวนการของการบริหารในแต่ละองค์การ เพื่อให้บรรลุตามเป้าประสงค์ที่กำหนดไว้ จะขาดอย่างใดอย่างหนึ่งไม่ได้ คือทั้ง 4 ประการต้องเกื้อหนุนซึ่งกันและกัน แต่ถ้าจะพิจารณาในแต่ละประการแล้ว คน (Man) นับได้ว่าเป็นปัจจัยขั้นพื้นฐานที่สำคัญที่สุด เพราะคนเป็นผู้ใช้หรือบริหารเงิน วัสดุ สิ่งของ และดำเนินการงานทุกอย่างในองค์การ

เปรม กิรติวงศ์ชัชวาล (2552 : 13) ได้กล่าวไว้ว่า ปัจจัยนำเข้าที่นำมาใช้ในกระบวนการดำเนินงานให้เกิดผลผลิตหรือปัจจัยนำออกมีอยู่ 4 ประการ ได้แก่ คน เงิน วัสดุอุปกรณ์ และการบริหาร คน บุคคลหรือทรัพยากรมนุษย์เป็นปัจจัยที่สำคัญมากประการหนึ่งของการดำเนินงานทุกประการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งคนที่มี ความรู้ มีทักษะ หรือมีความสามารถเป็นทรัพยากรที่หายาก สมควรที่จะทะนุบำรุงเอาไว้อย่างดี

จากคำกล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า การบริหารที่เกิดประสิทธิภาพ และประสิทธิผลต้องอาศัยทรัพยากรที่มีความสมบูรณ์ และมีคุณภาพ เป็นปัจจัยในการบริหารงาน โดยมีปัจจัย 4 ประการหรือที่เรารู้จักกันดีในชื่อว่า ปัจจัยการบริหาร 4M คือ

1. คน (Man)
2. เงิน (Money)
3. วัสดุอุปกรณ์ (Material)
4. การบริหาร (Management)

4. ขอบข่ายการบริหารสถานศึกษา

การบริหารสถานศึกษา เป็นการบริหารที่เกี่ยวกับการบริหารและการจัดการด้านการศึกษาเล่าเรียนให้แก่เด็กและเยาวชน ซึ่งเป็นการจัดกิจกรรมที่ต้องการดำเนินการอย่างต่อเนื่องและได้รับการสนับสนุน ส่งเสริมจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง เพราะขอบข่ายของการบริหารสถานศึกษาหรือโรงเรียนนั้น จะต้องกระทำอย่างเป็นระบบและได้มาตรฐาน ดังนั้น จึงมีหน่วยงานและนักวิชาการได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับขอบข่ายของการบริหารสถานศึกษาหรือโรงเรียนไว้ ดังต่อไปนี้

กระทรวงศึกษาธิการ (2546 : 33-38) ได้กล่าวไว้ว่า ขอบข่ายของการบริหารงานในสถานศึกษามี 4 กลุ่ม คือ

1. การบริหารวิชาการ ประกอบด้วย
 - 1.1 การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา
 - 1.2 การพัฒนากระบวนการเรียนรู้
 - 1.3 การวัดผล การประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน
 - 1.4 การวิจัยเพื่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา
 - 1.5 การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา
 - 1.6 การพัฒนาแหล่งการเรียนรู้
 - 1.7 การนิเทศการศึกษา

- 1.8 การแนะแนวการศึกษา
 - 1.9 การพัฒนากระบวนการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
 - 1.10 การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน
 - 1.11 การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น
 - 1.12 การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัวยุทธศาสตร์หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา
2. การบริหารงบประมาณ ประกอบด้วย
 - 2.1 การจัดทำและเสนอของบประมาณ
 - 2.2 การจัดสรรงบประมาณ
 - 2.3 การตรวจสอบ การติดตาม ประเมินและการรายงานผลการใช้เงิน
 - 2.4 การระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา
 - 2.5 การบริหารการเงิน
 - 2.6 การบริหารบัญชี
 - 2.7 การบริหารวัสดุและทรัพย์สิน
 3. การบริหารงานบุคคล ประกอบด้วย
 - 3.1 การวางแผนอัตรากำลังและกำหนดตำแหน่ง
 - 3.2 การสรรหาและการบรรจุแต่งตั้ง
 - 3.3 การเสริมสร้างประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการ
 - 3.4 วินัยและการรักษาวินัย
 - 3.5 การออกจากราชการ
 4. การบริหารทั่วไป ประกอบด้วย
 - 4.1 การดำเนินงานธุรการ
 - 4.2 งานเลขานุการและกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
 - 4.3 งานพัฒนาระบบเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศ
 - 4.4 การประสานและพัฒนาเครือข่ายการศึกษา
 - 4.5 การจัดระบบการบริหารและพัฒนาองค์การ
 - 4.6 งานเทคโนโลยีสารสนเทศ
 - 4.7 การส่งเสริมสนับสนุนด้านวิชาการ งบประมาณ บุคลากร และบริหารทั่วไป
 - 4.8 การดูแลอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม
 - 4.9 การจัดทำสำมะโนนักเรียน
 - 4.10 การรับนักเรียน
 - 4.11 การส่งเสริมและประสานงานการศึกษาในระบบ นอกกระบบ และตามอัธยาศัย
 - 4.12 การส่งเสริมงานกิจกรรมนักเรียน
 - 4.13 การประชาสัมพันธ์งานการศึกษา
 - 4.14 การส่งเสริมและสนับสนุนและประสานงานการศึกษาจากบุคคลองค์กรหน่วยงาน

และสถาบัน สังคมอื่นที่จัดการศึกษา

4.15 การจัดระบบควบคุมในหน่วยงาน

4.16 การบริการสาธารณะ

4.17 งานที่ไม่ได้ระบุไว้ในงานอื่น

นอกจากนี้ยังมีนักวิชาการศึกษาต่างประเทศอีกมากมายหลายท่านได้ให้ความหมายของ ขอบข่ายการบริหารสถานศึกษาไว้ ดังนี้

กริฟฟิทส์ (Griffiths. 1956 : 5) ได้แบ่งการบริหารสถานศึกษาออกเป็น 4 ด้าน คือ 1) การรักษาความสัมพันธ์ชุมชน 2) ปรับปรุงและขยายโอกาสทางการศึกษา 3) จัดหาและพัฒนา บุคลากร 4) จัดหาและรักษาอาคารสถานที่

แคมเบลล์และคณะ (Campbell and others. 1997 : 116) ได้กล่าวถึงการบริหาร สถานศึกษาโดยสรุปว่า งานบริหารสถานศึกษามีงานสำคัญ 6 ประการ คือ 1) งานสัมพันธ์ชุมชน 2) งานหลักสูตรและการสอน 3) งานกิจกรรมนักเรียน 4) งานบริหารบุคคล 5) งานอาคารสถานที่ 6) งานธุรการและการเงิน

จากที่ได้กล่าวมา สรุปได้ว่า ขอบข่ายของการบริหารงานในสถานศึกษามีอย่างกว้างขวาง เพื่อให้ผู้บริหารสถานศึกษาต้องทำความเข้าใจทั้ง 4 กลุ่มงาน และนำเข้ามาสู่กระบวนการบริหาร สถานศึกษา ตามเจตนารมณ์ของกระทรวงศึกษาธิการ ได้กำหนดไว้ คือด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านบริหารทั่วไป

5. กระบวนการบริหารสถานศึกษา

การดำเนินงานในหน่วยงานใดก็ตามจะให้ประสบความสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพและ ประสิทธิภาพ ต้องอาศัยกระบวนการพื้นฐานเชิงระบบ คือกระบวนการนำทรัพยากรการบริหารมาใช้ให้ บรรลุวัตถุประสงค์ตามขั้นตอนการบริหาร ซึ่งสอดคล้องกับ

คณาจารย์ภาควิชาบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยรามคำแหง (2549 : 9) ได้กล่าวในหนังสือ สรุปเนื้อหาวิชาทฤษฎีองค์การ ได้กล่าวถึงแนวคิดของ ฟาโย (Henry Fayol) นักวิชาการเหมืองแร่ชาว ฝรั่งเศส ผู้เป็นต้นกำเนิดในการเสนอองค์ประกอบมูลฐานของการบริหารแบบกระบวนการ 5 ประการ ที่เรียกว่า POCCC ไว้ดังนี้

1. การวางแผน (Planning) หมายถึง การสร้างทางเลือกหรือแนวทางดำเนินการไว้ ล่วงหน้าเพื่อใช้ในการตัดสินใจในอนาคต

2. การจัดองค์การ (Organizing) หมายถึง การกำหนดโครงสร้างหน่วยงานและระบ หน้าที่โดยการผสมผสานระหว่างวัตถุ คน และเงิน

3. การบังคับบัญชา (Commanding) หมายถึง การทำให้เกิดการดำเนินงานตามที่ได้มี การกำหนดไว้ ซึ่งการบังคับบัญชาที่ดีนั้นจะต้องมีการติดต่อสื่อสาร 2 ทาง กล่าวคือการยอมให้ ผู้ใต้บังคับบัญชาสามารถแสดงความคิดเห็นได้

4. การประสานงาน (Co - ordinating) หมายถึง การรวมความพยายามของ ผู้ปฏิบัติงานและช่วยสนับสนุนให้เกิดการติดต่อสื่อสารระหว่างกัน เพื่อให้การทำงานสำเร็จ

5. การควบคุม (Controlling) การติดตามการดำเนินงานให้บรรลุตามวัตถุประสงค์

ศิริวรรณ เสรีรัตน์ (2545 : 86) ได้เสนอหลักการบริหารระบบราชการที่เรียกว่า POSDCoRB Model สรุปได้ว่า

1. P - Planning (การวางแผน) เป็นการคาดคะเนเหตุการณ์การต่างๆ ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ซึ่งต้องคำนึงถึงทรัพยากรภายในองค์กร และสภาพแวดล้อมภายนอก เพื่อให้แผนที่กำหนดขึ้นมีความรอบคอบและสามารถนำไปปฏิบัติได้

2. O - Organizing (การจัดองค์การ) เป็นการจัดองค์การที่เป็นส่วนราชการโดยจัดแบ่งตามความชำนาญเฉพาะอย่าง ออกเป็นกรม ฝ่าย แผนก จะพิจารณาปริมาณงานคุณภาพงาน ขนาดของการควบคุม และพิจารณาแบ่งสายงานหลัก และสายงานที่ปรึกษา โดยคำนึงถึงอำนาจหน้าที่ และความรับผิดชอบควบคู่กันไป

3. S - Staffing (การจัดบุคคลเข้าทำงาน) เป็นการคัดเลือกบุคคลให้เข้ามาดำรงตำแหน่งภายในองค์กร โดยพิจารณาจากบุคคลที่มีความรู้ความสามารถที่เหมาะสมให้ได้ในปริมาณที่เพียงพอจะทำให้งานสำเร็จได้

4. D - Directing (การสั่งการหรืออำนวยการ) เป็นการกำกับดูแล สั่งงาน ผู้ใต้บังคับบัญชา โดยอาศัยลักษณะความเป็นผู้นำการจูงใจ ศิลปะการปกครองคน และการสร้างมนุษยสัมพันธ์ของผู้ใต้บังคับบัญชา

5. C - Coordinating (การประสานงาน) เป็นการเชื่อมความสัมพันธ์ที่ดี กับบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานทุกฝ่าย ทั้งในระดับสูงกว่า ต่ำกว่า และการสร้างมนุษยสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชา

6. R - Reporting (การรายงานผลการปฏิบัติงาน) เป็นการนำเสนอผลสัมฤทธิ์ของการปฏิบัติงานจากผู้ใต้บังคับบัญชา หรือผู้บริหารระดับต่างๆ โดยมีการติดต่อสื่อสารแบบเป็นลายลักษณ์อักษร

7. B - Budgeting (การงบประมาณ) เป็นเครื่องมือที่นำมาใช้ในการควบคุมการปฏิบัติงานโดยใช้วงจรงบประมาณ ซึ่งมีขั้นตอนดังนี้ การเตรียมขออนุมัติงบประมาณ การเสนอให้ผู้บังคับบัญชาให้ความเห็นชอบ การดำเนินงานตามงบประมาณ การตรวจสอบ การใช้จ่ายงบประมาณ ตามแผนที่เสนอขอไว้

สุปรินชา กมลาศน์ (2545 : 2) ได้กล่าวไว้ว่า แนวคิดการบริหารได้รับการพัฒนาขึ้นมาตามแบบวิธีการทางวิทยาศาสตร์ จนเกิดเป็นทฤษฎี การบริหารที่มุ่งจะวิเคราะห์ศึกษาถึงการบริหารอย่างเป็นระบบ โดยเฮนรี ฟาโย นักบริหารชาวฝรั่งเศส ซึ่งได้วางรากฐานสำคัญของทฤษฎีการบริหารทั่วไปอันเป็นที่ยอมรับกันอย่างกว้างขวาง ทฤษฎีอันหนึ่งที่ว่าด้วยหน้าที่ในการบริหาร 5 ประการ คือ การวางแผน การจัดองค์การ การบังคับบัญชา การประสานงาน และการควบคุมต่อมาได้พัฒนาและปรับปรุงจนกลายเป็นตำราการบริหาร เช่น ทฤษฎีของลูเธอร์ กูลิคศาสตราจารย์การบริหารรัฐกิจชาวอเมริกัน ที่ได้ขยายแนวคิดของฟาโย กำหนดหน้าที่ในการบริหารที่เรียกกันว่า POSDCoRB : Planning (การวางแผน) Organizing (การจัดองค์การ) Staffing (การจัดบุคคลเข้าทำงาน) Directing (การสั่งการหรืออำนวยการ) Co-ordinating (การประสานงาน) Reporting (การรายงานผลการปฏิบัติงาน) Budgeting (การงบประมาณ)

นอกจากนี้ยังมีนักวิชาการศึกษาต่างประเทศอีกมากมายหลายท่านได้ให้ความหมายของการบริหารไว้ ดังนี้

กลุคิก และเออร์วิค (Gulick and Urwick. 1937 : 13) ได้เสนอขั้นตอนการบริหารงาน 7 ขั้นโดยเรียกย่อว่า POSDCoRB ได้แก่ การวางแผน (Planning) การจัดหน่วยงาน (Organizing) การจัดบุคลากร (Staffing) การวินิจฉัยสั่งการ (Directing) การประสานงาน (Coordinating) การเสนอรายงาน (Reporting) การจัดงบประมาณ (Budgeting)

ทีด (Tead. 1951 : 105) ได้แบ่งกระบวนการบริหารออกเป็น 10 ขั้น ดังนี้ การกำหนดความมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ การจัดทำแผนงานของหน่วยงาน การกำหนดระเบียบข้อบ่งชี้ของอำนาจและหน้าที่ของบุคลากรต่าง ๆ การมอบหมายหน้าที่และความรับผิดชอบให้ผู้ปฏิบัติ การควบคุมดูแล การปฏิบัติงาน การดำเนินการเพื่อให้งานดำเนินไปในสภาพที่ดีอยู่เสมอ การติดต่อสัมพันธ์กับทุกแผนกงานและทุกตำแหน่ง การดำเนินการเพื่อบำรุงขวัญ กระตุ้นและให้กำลังใจแก่บุคลากรต่าง ๆ เพื่อให้ประสิทธิผลในการทำงานมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น การประเมินผลและการพิจารณางานในอนาคต จากคำกล่าวของนักวิชาการดังกล่าวสรุปได้ว่า หลักการบริหารงานโดยทั่วไปทั้งภาครัฐและเอกชน ประกอบด้วย การวางแผน การจัดองค์การ หรือการจัดหน่วยงานต่าง ๆ ภายในองค์กร การสรรหาบุคคล เข้าทำงาน การสั่งการ การประสานงาน การรายงานผลการปฏิบัติงาน การงบประมาณ เป็นต้น

บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา

ผู้บริหารมีบทบาทหน้าที่หลายประการ ผู้บริหารแต่ละคนมีบทบาทแตกต่างกันออกไป ผู้บริหารที่อยู่ในกลุ่มประชาธิปไตย อาจมีบทบาทอีกอย่าง และผู้บริหารที่อยู่ในกลุ่มเผด็จการก็อาจมีบทบาทอีกอย่างหนึ่ง หรืออาจคล้ายคลึงกันอยู่บ้างในบางกรณี แต่อย่างไรก็ตามบทบาทและหน้าที่ของผู้บริหารมีผู้จำแนกไว้หลายแบบ แต่ทุกแบบก็มีบางประการที่สอดคล้องกัน จึงขอสรุปความหมายของบทบาทและหน้าที่ของผู้บริหาร จากแนวคิดของนักวิชาการด้านบริหาร ดังนี้

1. ความหมายของบทบาทหน้าที่ของผู้บริหาร

บทบาท ตรงกับคำในภาษาอังกฤษว่า Role เป็นเรื่องของพฤติกรรมและหน้าที่ความรับผิดชอบ (function) เพื่อเป็นการแสดงให้เห็นว่า เมื่อบุคคลดำรงตำแหน่งใด ก็ควรแสดงพฤติกรรมให้ตรง และเหมาะสมกับหน้าที่ ความรับผิดชอบนั้น มีนักการศึกษาได้ให้ความหมายของคำว่า บทบาท หรือ Role ไว้ ดังต่อไปนี้

ราชบัณฑิตยสถาน (2542 : 1001) ได้ให้ความหมายของ บทบาท หมายถึง การทำตามบทบาทที่กำหนดไว้ เช่น บทบาทของพ่อแม่ บทบาทของครู เป็นต้น

ฝ่ายวิชาการภาษาไทย (2546 : 489) ได้ให้ความหมายของ บทบาท หมายถึง การแสดงบทบาทตามหน้าที่

ดังนั้นบทบาทของผู้บริหารเป็นพฤติกรรมที่ผู้บริหารต้องแสดงให้เหมาะสมกับสถานะและความคาดหวังของสังคมเพื่อนำองค์การให้บรรลุเป้าหมายที่ต้องการ

วินิจ เกตขำ และคมเพชร ฉัตรศุกกุล (2544 : 41-51) ได้กล่าวไว้ว่า บทบาท หมายถึงการแสดงออกของบุคคลในด้านที่เกี่ยวกับคำพูดลักษณะท่าทางตอบสนองกิริยาอาการต่าง ๆ เพื่อให้ผู้อื่นทราบว่าตนกำลังทำหน้าที่อะไร มีต่อเจ้าของตำแหน่งหรือฐานะทางสังคมอย่างไร “บทบาท คือการแสดงออกถึงฐานะตำแหน่งหน้าที่ของแต่ละคนในสังคมนั่นเอง”

อาคม วัดโธสง (2547 : 71) ได้กล่าวไว้ว่า บทบาท หมายถึง การกระทำหรือการปฏิบัติที่ผู้ครองตำแหน่งควรประพฤติปฏิบัติ เช่น ผู้บริหาร รองผู้บริหาร ครูอาจารย์ คนงาน ภารโรงก็จะแสดงบทบาทไปตามตำแหน่งดังกล่าวต้องกระทำโดยทั่วไปบทบาทจะต้องมาพร้อมกับหน้าที่และตำแหน่ง

นอกจากนี้ยังมีนักวิชาการศึกษาต่างประเทศอีกมากมายหลายท่านได้ให้ความหมายของ บทบาทหน้าที่ของผู้บริหารไว้ ดังนี้

กอร์ดัน (Gorton. 1983 : 118) ได้กล่าวถึง บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึงบทบาทในฐานะผู้บริหารโรงเรียน ผู้นำทางด้านการสอน ผู้รักษาระเบียบวินัย ส่งเสริมสัมพันธภาพที่ดีในองค์กร ผู้ประเมินผล และผู้แก้ปัญหาความขัดแย้งในองค์กร

ซาบิน และเจอร์เนอร์ (Sarbin and Jurnur. 1995 : 236) ก็ให้ความหมายไว้ว่า “บทบาท” คือ พฤติกรรมที่คาดหวังว่า ผู้อยู่ในสถานภาพจะพึงกระทำ

จากที่นักการศึกษากล่าวมาสรุปได้ว่า บทบาท หมายถึง อำนาจ หน้าที่ และความรับผิดชอบเกี่ยวกับการงานโดยตรงและงานพิเศษที่ควรจะต้องกระทำ หรือพฤติกรรม ที่คาดหวังสำหรับ ผู้อยู่ในสถานภาพต่าง ๆ ว่าต้องปฏิบัติอย่างไร เป็นบทบาทที่คาดหวังโดยกลุ่มคนหรือสังคม

2. หน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษา

พระราชบัญญัติระเบียบราชการ กระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 มาตรา 35 กำหนดให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นโรงเรียนนิติบุคคล และได้รับการกระจายอำนาจการบริหารด้านวิชาการ บุคลากร งบประมาณ และบริหารทั่วไป ตามมาตรา 389 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ส่งผลให้ผู้บริหารต้องปรับแนวคิดในการพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษา ให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลง ดังที่นักวิชาการหลายท่านกล่าวไว้ ดังนี้

กระทรวงศึกษาธิการ (คู่มือการบริหาร : 6) ได้กล่าวไว้ว่า หน้าที่ของผู้บริหารไว้ 4 ประการ ดังนี้

- 1) การเป็นผู้นำด้านการจัดระบบ พัฒนาองค์การแห่งการเรียนรู้ จัดและใช้ระบบสารสนเทศและการสื่อสาร จัดระบบเครือข่ายเพื่อพัฒนาการศึกษา และการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนการสอน
- 2) เป็นผู้นำทางด้านวิชาการ การพัฒนาหลักสูตรเพื่อความเป็นเลิศ การพัฒนารูปแบบกระบวนการเรียนรู้ การพัฒนาครูตามแนวปฏิรูปตามการเรียนรู้ การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนให้มีมาตรฐาน
- 3) การเป็นผู้นำด้านบริหารจัดการ ในด้านการวางแผนกลยุทธ์ การบริหารงานแบบมีส่วนร่วม ขจัดความขัดแย้งภายในองค์กร บริหารทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ และจัดการบริหารแนวใหม่โดยจัดระบบสารสนเทศ และเทคโนโลยี
- 4) บริหารจัดการโรงเรียนเพื่อชุมชนและสังคม

จำเริญ จิตรหลัง (2550 : 17 - 21) ได้กล่าวถึงวิธีการบริหารสถานศึกษาเพื่อให้เกิดความร่วมมือมีความยืดหยุ่นและคล่องตัวนั้นผู้บริหารต้องเปลี่ยนบทบาทจากการเป็นผู้ควบคุมไปสู่บทบาทใหม่ในฐานะผู้สนับสนุน ดังนี้

1. บทบาทในการยึดคุณธรรมนำความรู้ตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง ความสมานฉันท์
วิธี วิถีประชาธิปไตย
2. บทบาทในการขยายโอกาสทางการศึกษาของประชากรในวัยเรียนอย่างกว้างขวาง
และทั่วถึง
3. บทบาทในการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา
4. บทบาทในการเสริมสร้างสถานศึกษาให้เข้มแข็ง
5. บทบาทในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ชุมชน ภาคเอกชน และท้องถิ่น
ในการจัดการศึกษา
6. บทบาทในการจัดการศึกษาสำหรับสถานศึกษาในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจ
จังหวัดชายแดนภาคใต้
7. บทบาทในการส่งเสริมสนับสนุนให้สถานศึกษาเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้
8. บทบาทในเรื่องการจัดการความรู้

ธีระ รุญเจริญ (2545 : 76) ได้กล่าวถึงบทบาทของผู้บริหารไว้ว่า

1. การเป็นผู้นำทางวิชาการ ผู้บริหารสถานศึกษาควรปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างของผู้นำ
การเปลี่ยนแปลง โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้นำทางวิชาการ โดยให้ความสำคัญต่อการส่งเสริม และสนับสนุน
การเปลี่ยนแปลงรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามหมวด 4

ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และมีการวางแผนนโยบายและยุทธศาสตร์เพื่อการ
ปฏิรูปการเรียนรู้ของสถานศึกษาอย่างชัดเจนและสะดวกต่อการนำไปปฏิบัติให้คำปรึกษาแนะนำ และ
สร้างพลังความร่วมมือของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องเพื่อปฏิรูปการเรียนรู้ ซึ่งนำไปสู่การปฏิรูปการศึกษา

2. การบริหารงานแบบมีส่วนร่วม ผู้บริหารสถานศึกษามีการบริหารงานอย่างอิสระ
เพื่อให้เกิดความคล่องตัวในการบริหารและบริหารงานในรูปแบบของคณะกรรมการสถานศึกษาโดยเน้น
การมีส่วนร่วมทั้งครูและบุคลากรภายในโรงเรียน บุคคล และหน่วยงานภายนอกโรงเรียนทั้งหน่วยงาน
ของภาครัฐและเอกชน อาทิ ครู บุคลากร พ่อแม่ ผู้ปกครองชุมชน และองค์กรต่างๆ

3. การเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง (Change agent) ผู้นำการเปลี่ยนแปลงสังคมหรือนวัตกรรม
ประชาสังคม (Innovation) ซึ่งเรามักจะมองเฉพาะ แต่ในเชิงเทคนิค เทคโนโลยี แต่จริงๆ
แล้วอะไรก็ตามที่เราคิดขึ้นมาใหม่ สร้างขึ้นมาใหม่ จัดเป็นนวัตกรรมทั้งสิ้น ไม่ว่าจะเป็นด้านสังคม
วัฒนธรรม การเมือง เนื่องจากสิ่ง เหล่านี้ เป็นสิ่งที่มนุษย์คิดค้นขึ้นมาทั้งสิ้นโดยเฉพาะเรื่องการเมือง
ที่เป็นเรื่องที่มนุษย์คิดค้นมาเพื่อรับใช้สังคมให้อยู่อย่างมีความสุข

4. การเป็นผู้อำนวยความสะดวก ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้อำนวยความสะดวก
ให้แก่บุคลากรในโรงเรียนและผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งทางด้านวิชาการ อาทิ การจัดสื่อต่างๆ เช่น หนังสือ
ตำรา เทคโนโลยีช่วยการเรียนการสอนและอุปกรณ์ส่งเสริมการเรียนรู้ต่างๆ ตลอดจนการให้บริการและ
การจัดสภาพแวดล้อมแห่งการเรียนรู้ เช่น แหล่งเรียนรู้และศูนย์การเรียนรู้ที่ผู้เรียนสามารถแสวงหา
ความรู้ด้วยตนเอง และจัดบรรยากาศของโรงเรียนให้อบอุ่นเพื่อให้ผู้เรียนมีความรักที่จะเรียนรู้และรู้จัก
แสวงหาความรู้

5. การประสานความสัมพันธ์ ผู้บริหารสถานศึกษามีการประสานงานและสร้างความสัมพันธ์อันดีกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งในและนอกโรงเรียนเพื่อสร้างเครือข่ายสนับสนุนทรัพยากรต่าง ๆ ได้แก่ ทรัพยากรงบประมาณ ทรัพยากรบุคคลากร อาทิ ผู้เชี่ยวชาญ ผู้มีความรู้ และประสบการณ์พิเศษที่โรงเรียนต้องการให้มาช่วยพัฒนาโรงเรียน ทรัพยากรด้านการเรียนการสอนและกิจกรรมต่าง ๆ เช่น อุปกรณ์การเรียนการสอน อุปกรณ์การกีฬา สื่อ และเทคโนโลยีที่ทันสมัย

6. การส่งเสริมการพัฒนาครูและบุคลากร ผู้บริหารสถานศึกษามีการพัฒนาครูและบุคลากรในโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง โดยการส่งเสริมให้ครูเข้ารับการฝึกอบรม เข้าร่วมประชุมสัมมนาและไปทัศนศึกษา เพื่อเพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์ให้ทันต่อสถานการณ์ความเจริญก้าวหน้าและความเปลี่ยนแปลงของโลก และเพื่อสามารถนำมาประยุกต์และปรับปรุงการเรียนการสอนให้ดีขึ้น รวมทั้งส่งเสริมการพัฒนาบุคลากรในสถานศึกษาแห่งอื่น ๆ ตามความเหมาะสม

7. การสร้างแรงจูงใจ ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้มีทัศนคติในเชิงบวกกับผู้ร่วมงาน มีความยืดหยุ่นในการทำงาน สร้างความเชื่อมั่นและเข้าใจในความต้องการของฝ่ายต่างๆ ให้ความสำคัญในความพยายามของทีมงานและสร้างแรงจูงใจด้วยวิธีต่างๆ เช่น การขอบคุณ การเผยแพร่ผลงานและการยกย่องให้รางวัล

8. การประเมินผล ผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องจัดให้มีการประเมินผล โดยส่งเสริมการประเมินผลภายในสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาแห่งชาติ เพื่อรองรับการประเมินภายนอกมีการนำผลการประเมินผู้เรียนมาใช้กำหนดนโยบายของสถานศึกษา เพื่อให้เป็นกระบวนการดำเนินงานอย่างเป็นระบบและครบวงจร

นพพงษ์ บุญจิตราดุล (2546 : 123) ได้กล่าวว่า การใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School Based Management : SBM.) เป็นการกระจายอำนาจการบริหารและจัดการศึกษาจากส่วนกลางไปยังโรงเรียน ให้โรงเรียนมีอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบมีความเป็นอิสระคล่องตัวในการบริหารจัดการทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ บุคลากร และการบริหารทั่วไป หลักการบริหารมี 5 ประการ ดังนี้

1. หลักการกระจายอำนาจ เป็นการคืนอำนาจการจัดการศึกษาให้กับประชาชนมีการกระจายอำนาจจากส่วนกลางและเขตพื้นที่การศึกษาไปยังสถานศึกษา ให้เกิดความคล่องตัว มีอิสระและมีประสิทธิภาพ

2. หลักการบริหารตนเอง สถานศึกษามีอิสระในการตัดสินใจด้วยตนเองมากขึ้น ภายใต้การบริหารเป็นองค์คณะบุคคล

3. หลักการบริหารแบบมีส่วนร่วม ผู้ที่เกี่ยวข้องสามารถเข้ามามีส่วนร่วมกำหนดนโยบายและแผน ร่วมตัดสินใจ ร่วมกำหนดหลักสูตรท้องถิ่นร่วมคิดร่วมทำ

4. หลักการคืนอำนาจจัดการศึกษาให้กับประชาชน ปรับปรุงโครงสร้างและวัฒนธรรมองค์กร โดยการเปลี่ยนแปลงอย่างเป็นระบบและได้รับความเห็นชอบ รวมทั้งได้รับการสนับสนุนจากผู้ที่เกี่ยวข้อง

5. หลักการตรวจสอบและถ่วงดุล สถานศึกษาต้องพร้อมให้มีการตรวจสอบเพื่อให้เกิดการบริหารและการจัดการศึกษาเป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนดไว้

ปริญญาดันสกุล (2549 : 18) ได้กล่าวไว้ว่า ในการดำเนินชีวิตประจำวันของคุณ ท่ามกลางแวดล้อมของมนุษย์คนอื่น ๆ นั้นตัวคุณเองคือผู้กำหนดบทบาทว่าคุณพร้อมจะเป็นผู้นำหรือผู้ตามบุคคลอื่นโดยตรง ไม่ว่าจะเป็นผู้นำตามสถานการณ์ หรือผู้ตามธรรมชาติ ต้องกล้าคิดกล้าตัดสินใจ กล้าทำกล้ารับผิดชอบ และมองไวกว่าผู้อื่นเท่านั้น

รังสรรค์ ประเสริฐศรี (2549 : 17) ได้กล่าวถึงบทบาทสำคัญของผู้บริหารสถานศึกษาในฐานะผู้นำสรุปได้ดังนี้

1. บทบาทในการเป็นพี่เลี้ยงหรือเป็นต้นแบบ (Mentor roles) มีลักษณะดังนี้
 - 1.1 เข้าใจตนเองและผู้อื่น
 - 1.2 สื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ
 - 1.3 พัฒนาผู้ใต้บังคับบัญชาได้
2. บทบาทในการอำนวยความสะดวก (Facilitator roles)
 - 2.1 สามารถสร้างทีมงาน
 - 2.2 ใช้การมีส่วนร่วม
 - 2.3 การบริหารความขัดแย้ง
3. บทบาทในการติดตามผล (Monitor roles)
 - 3.1 ติดตามผลงานของแต่ละบุคคล
 - 3.2 ติดตามผลงานของกลุ่มในภาพรวม
 - 3.3 บริหารผลงานขององค์กร
4. บทบาทในการประสานงาน (Coordinator roles)
 - 4.1 บริหารโครงการ
 - 4.2 ออกแบบงาน
 - 4.3 ประสานกลุ่มงาน/ทีมงาน จากต่างสายงาน
5. บทบาทในการดำเนินงาน (Director roles)
 - 5.1 เป็นบทบาทในการสร้างวิสัยทัศน์ วางแผน กำหนดเป้าหมาย
 - 5.2 ออกแบบ และจัดโครงสร้างองค์กร
 - 5.3 มอบหมายงานเพื่อให้เกิดสัมฤทธิ์ผลของงาน
6. บทบาทในการเป็นผู้ผลิต (Producer roles)
 - 6.1 ทำงานให้เกิดผลงานอย่างเต็มที่
 - 6.2 สร้างบรรยากาศการทำงานให้ได้ผลงานเต็มที่
 - 6.3 บริหารเวลาและจัดการความเครียด
7. บทบาทในการเป็นนายหน้า (Broker roles)
 - 7.1 สร้างและรักษาฐานอำนาจ
 - 7.2 เจรจาต่อรองและสร้างข้อตกลงร่วมกัน
 - 7.3 นำเสนอความคิดเห็น
- 8 บทบาทเป็นผู้นำด้านนวัตกรรม (Innovator roles) จะมีบทบาทในการเปลี่ยนแปลง

- 8.1 ปรับตัวได้กับการเปลี่ยนแปลง
- 8.2 มีความคิดอย่างสร้างสรรค์
- 8.3 สร้างการเปลี่ยนแปลงให้เกิดขึ้น

หวน พิณรุฬห์ (2549 : 33 - 34) ได้ให้ความคิดเกี่ยวกับผู้บริหารว่าควรมีบทบาทหน้าที่ 6 ลักษณะด้วยกัน ดังนี้

1. เป็นผู้ออกแบบ (Designer) คือออกแบบวิถีคิดออกแบบองค์กร ออกแบบวัฒนธรรมขององค์กร ฯลฯ
 2. เป็นผู้ให้บริการ (Steward) คือ อำนวยความสะดวก ให้ความสะดวกให้บริการ ความช่วยเหลือ ลงไปช่วยเหลือทุกอย่าง
 3. เป็นครู (Teacher) คือเป็นครูของลูกน้อง สอนความรู้ให้ลูกน้อง
 4. เป็นผู้สอน (Instructor) คือสอนการทำงานแก่ลูกน้อง
 5. เป็นผู้ฝึก (Coach) หรือเป็นโค้ช เช่น ผู้ฝึกหรือโค้ชคอยประกบผู้เล่นแบบตัวต่อตัวคอยชี้จุดอ่อนจุดแข็งให้ แนะนำเทคนิคให้
 6. เป็นพี่เลี้ยง (Mentor) คือให้คำปรึกษาหารือ คอยดูแลช่วยเหลืออย่างใกล้ชิด
- แก้วตา ไทรงาม, ประชุม โพธิกุล, เวช มงคล และณรงค์ ดาวเจริญ (2548 : 109) ได้กล่าวถึงบทบาทของผู้นำทุกระดับในการสร้างองค์กรแห่งการเรียนรู้ที่สามารถนำองค์กรไปสู่ความสำเร็จ ภายใต้วิสัยทัศน์ได้อย่างเหมาะสม ผู้นำควรพัฒนาบทบาทของตนเองใน 3 สภาวะด้วยกัน คือ

1. บทบาทของนักออกแบบ (Designer) คือผู้นำมีหน้าที่ในการออกแบบองค์กร คือ การออกแบบแนวคิดของจุดมุ่งหมาย วิสัยทัศน์ และค่านิยมหลักในการอยู่ร่วมกันของคนในองค์กร ให้เกื้อหนุนต่อการพัฒนาการเป็นบุคคลที่เป็นเลิศให้เกิดขึ้นในองค์กร พัฒนาการมีโลกทัศน์ ส่งเสริมให้เกิดวิสัยทัศน์ร่วมกัน และให้ความสำคัญกับความคิดที่เป็นระบบ โดยการออกแบบกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันในองค์กร และสร้างบรรยากาศที่ส่งเสริมการเรียนรู้ให้เกื้อหนุนต่อการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องของคนในองค์กร โดยจะต้องออกแบบให้สอดคล้องกับธรรมชาติในการเรียนรู้ของคนให้มากที่สุด

2. บทบาทของครูผู้สอน (Teacher) ผู้นำจำเป็นต้องเป็นผู้สอนผู้ฝึก ผู้ชี้แนะและผู้ อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ มีหน้าที่ในการช่วยพัฒนาโลกทัศน์ (Mental Models) ให้เกิดโครงสร้างการคิดอย่างเป็นระบบ (Systemic Structure) ซึ่งนำไปสู่การแสดงพฤติกรรมที่เหมาะสมกับ เหตุการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป โดยมีการเรียนรู้และนำไปสู่การเรียนรู้ทั้งองค์กร

3. บทบาทที่ดำเนินการช่วยเหลือสนับสนุนทุกวิถีทาง (Steward) ไม่ว่าจะเป็น ทรัพยากร ผู้เชี่ยวชาญในการทำให้พนักงานในทีมเรียนรู้ หรือผู้เชื่อมต่อความรู้จากคนนอกองค์กรหรือ แม้กระทั่งสนับสนุนให้เกิดเครื่องมือ หรือวิธีการเรียนรู้ของบุคคล ทีมงานและองค์กร เพื่อไปสู่ จุดมุ่งหมายหรือภารกิจขององค์กรด้วยการเรียนรู้ร่วมกัน

สุพล วังสินธ์ (2545 : 16 - 17) ได้กล่าวถึงบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการปฏิรูป กระบวนการเรียนรู้ โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ ดังนี้

1. เป็นผู้นำในการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ของครูและ นักเรียน

2. เป็นผู้นำในการบริหาร โดยยึดแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน
 3. เป็นผู้นำด้านการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีมาใช้ในการพัฒนาการเรียนรู้อ
 4. เป็นผู้นำในการพัฒนาวิชาการ
 5. เป็นผู้ประสานความร่วมมือกับชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในการพัฒนาการศึกษา
 6. เป็นผู้นำในการบริหารงานแบบประชาธิปไตย โดยร่วมกันทำงานเป็นทีม และส่งเสริมให้ครูทุกคนมีส่วนร่วมอย่างแข็งขัน
 7. เป็นผู้นำในการจัดการศึกษา และเป็นเอกลักษณ์ขององค์กรในทางสร้างสรรค์
 8. เป็นผู้นำในการบริหารคุณภาพ โดยให้ทุกคนมีส่วนร่วมคิดร่วมตัดสินใจลงมือทำ
 9. เป็นผู้สร้างขวัญและกำลังใจแก่บุคลากรเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมในการเรียนรู้และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน
 10. เป็นผู้นำในการจัดหางบประมาณเพื่อสนับสนุนการพัฒนาคุณภาพการศึกษา
- จากที่ได้กล่าวมาข้างต้น เกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารจะเห็นถึงความจำเป็นของผู้บริหารในการแสดงบทบาทต่าง ๆ กล่าวคือ การเป็นผู้บริหารที่มีประสิทธิภาพได้นั้น ผู้บริหารจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องรู้จักการนำบทบาท และหน้าที่ของตนเองในการบริหารไปใช้ การนำที่มีประสิทธิภาพเปรียบเสมือนประติปของหน่วยงาน และเป็นศูนย์รวมพลังของกลุ่มให้ดำเนินงานสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ความสามารถของผู้บริหารมีส่วนสัมพันธ์ใกล้ชิดกับปริมาณและคุณภาพของหน่วยงาน โดยนัยนี้การฝึกฝนผู้จะมาเป็นผู้บริหาร จึงมีความสำคัญต่อผู้ร่วมงานต่อสถาบัน และต่อความสำเร็จของหน่วยงานเป็นอย่างยิ่ง

3. สมบัติและลักษณะของบริหารสถานศึกษา

3.1 ความหมายของคุณสมบัติและลักษณะของผู้บริหาร

คุณสมบัติและลักษณะของผู้บริหารเป็นปัจจัยที่สำคัญที่จะทำให้หมู่คณะหรือองค์การบรรลุวัตถุประสงค์ได้ตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ ความรู้ความสามารถและลักษณะต่าง ๆ ของผู้นำที่จะนำมาใช้ในองค์การได้อย่างมีประสิทธิภาพพร้อมบริหารกิจการเพื่อเป้าหมายอย่างมีทิศทางนั้นมีนักวิชาการและผู้บริหารหลายท่านได้ให้ความหมายของคุณสมบัติและลักษณะของผู้บริหารไว้ดังนี้

ราชบัณฑิตยสถาน (พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน. 2001) ได้ให้ความหมาย ลักษณะ หมายถึง คุณสมบัติเฉพาะตัว เช่น น้ำมีลักษณะแข็ง คนไทยมีลักษณะอ่อนโยน

เพลเจอร์โน และ วาร์นฮากาน (ประเวช สิทธิกุล. 2543 : 30 ; อ้างอิงมาจาก Pellegrino and Varnhagan. 1988) กล่าวไว้ว่า คุณลักษณะของผู้บริหาร หมายถึง ศักยภาพทางความรู้หรือทักษะที่จะช่วยให้ผู้บริหารปฏิบัติงานได้สำเร็จ คุณลักษณะนี้เป็นสิ่งที่ผู้บริหารมีมาแต่กำเนิดส่วนหนึ่งและเกิดจากการเรียนรู้อีกส่วนหนึ่ง ได้แก่ ความรู้ทั่วไปแรงจูงใจ ลักษณะนิสัย ภาพพจน์ที่มองเห็นบทบาททางสังคม ตลอดจนความชำนาญเฉพาะ ซึ่งมีส่วนเกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานให้เกิดผลสำเร็จ

จากคำกล่าวข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า ลักษณะของผู้บริหาร หมายถึงกระบวนการหรือพฤติกรรมเฉพาะตัวของผู้บริหารแสดงออกมาต่อสังคม

3.2 คุณสมบัติและลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา

มีผู้กล่าวถึงคุณลักษณะของผู้บริหารทุกๆ ไปไว้มากมายแต่เป็นที่ยอมรับกัน โดยทั่วไปว่าไม่มีบุคคลใดที่เพียบพร้อมไปด้วยคุณลักษณะของผู้บริหารที่ดีทั้งหมด และคุณลักษณะของผู้บริหารที่ดีไม่จำเป็นว่าผู้บริหารทุกคนต้องมีเหมือนกัน ทั้งนี้เพราะลักษณะอุปนิสัยใจคอและวิธีการทำงานของแต่ละคนย่อมแตกต่างกันไปและยังขึ้นอยู่กับสถานการณ์ เวลาสถานที่ ด้วยแนวคิดต่าง ๆ เกี่ยวกับคุณลักษณะผู้บริหารที่ดี นักวิชาการบริหารได้แสดงทัศนะไว้ ดังนี้

สุรศักดิ์ ปาเฮ (2546 : 111 - 113) ได้กล่าวถึงคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารยุคใหม่ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของการบริหาร ได้ดังนี้

1. มองการณ์ไกล

1.1 วาดภาพเหตุการณ์ในอนาคตได้อย่างสมจริง โดยมีพฤติกรรมบ่งบอก ดังนี้

1.1.1 มองเป้าหมายของงานและการปฏิบัติงานในอนาคตได้อย่างน่าเชื่อถือ

1.1.2 มองสภาพการแข่งขันทางสังคมในอนาคตได้อย่างน่าเชื่อถือ

1.2 มีการวางแผนและเตรียมการสำหรับงานในอนาคตได้อย่างเหมาะสม

1.2.1 คาดคะเนแนวโน้ม ความต้องการและปัญหาอุปสรรคของงานในอนาคตสำหรับเตรียมรับสถานการณ์

1.2.2 มีการวางแผนอย่างเป็นระบบเพื่อเป้าหมายที่พึงปรารถนา

2. มีไฟของการทำงาน

2.1 มีความกระตือรือร้นในการทำงาน พฤติกรรมบ่งบอกได้แก่

2.1.1 มีความตั้งใจในการทำงานอย่างสม่ำเสมอ

2.1.2 ไม่ย่อท้อต่อปัญหาในการทำงาน

2.2 มุ่งมั่นสร้างความก้าวหน้าในการทำงาน พฤติกรรมบ่งบอกได้แก่

2.2.1 รักษามาตรฐานของงานที่ทำแม้อยู่ในสภาพแรงกดดันและสภาวะการณ์

ที่สับสน

2.2.2 ต้องการความก้าวหน้าสูงกว่าเพื่อนร่วมงาน

3. สื่อสารสัมพันธ์

3.1 มีความสามารถในการสื่อคำพูด พฤติกรรมบ่งบอกได้แก่

3.1.1 จัดลำดับเนื้อหาของความคิด ข่าวสาร เพื่อเป็นสื่อคำพูดได้อย่าง

สมเหตุสมผล

3.1.2 พูดได้อย่างกระชับ ชัดเจนและใช้คำพูดได้อย่างเหมาะสม

กับสถานการณ์และผู้ฟัง

3.1.3 มีการพูดที่ดึงดูดความสนใจของผู้ฟังและพูดด้วยความมั่นใจ

3.2 มีความสามารถในการสื่อภาษา พฤติกรรมบ่งบอกได้แก่

3.2.1 จัดลำดับเนื้อหาของความคิด ข่าวสารเพื่อเป็นสื่อคำพูดได้อย่างสม

เหตุผล

3.2.2 เขียนได้อย่างกระชับ ชัดเจน และใช้คำพูดได้อย่างเหมาะสม
กับสถานการณ์และผู้ฟังหรือผู้อ่าน

3.2.3 เขียนได้อย่างถูกต้องตามหลักไวยากรณ์

3.3 สามารถประสานงานได้ดี พฤติกรรมบ่งบอกได้แก่

3.3.1 สามารถทำให้ผู้ร่วมงานอื่น ๆ เข้าใจร่วมกันได้

3.3.2 สามารถทำให้ผู้ร่วมมือ ร่วมงานกันได้

3.4 มีมนุษยสัมพันธ์ พฤติกรรมบ่งบอกได้แก่

3.4.1 สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นและฝ่ายต่าง ๆ ได้

3.4.2 เป็นที่ยอมรับของบุคคลฝ่ายต่าง ๆ

4. สร้างสรรค์สิ่งใหม่

4.1 มีความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์ พฤติกรรมบ่งบอกได้แก่

4.1.1 คิดหาคำตอบของปัญหาได้หลาย ๆ อย่างในเวลาจำกัด

4.1.2 เสนอแนะวิธีแก้ปัญหาย่างหนึ่งได้หลาย ๆ แนวทาง

4.1.3 เป็นต้นแบบของการคิดแก้ปัญหาและสามารถนำไปปฏิบัติได้

4.2 สามารถยืดหยุ่นวิธีการเพื่อความสำเร็จของงาน พฤติกรรมบ่งบอก ได้แก่

4.2.1 ปรับพฤติกรรมหรือการกระทำที่เหมาะสมกับปัญหาหรือ

ลักษณะงานที่แตกต่างกันไป

4.2.2 คิดทางเลือกอื่นได้อย่างเหมาะสมถ้าวิธีการเดิมที่ใช้อยู่ไม่ได้ผล

4.3 มุ่งมั่นพัฒนางานและแผนงาน พฤติกรรมบ่งบอกได้แก่

4.3.1 ช่างสังเกตลักษณะของการทำงานที่มีประสิทธิภาพและไม่มี

ประสิทธิภาพ

4.3.2 ช่วยเสนอแนะเพื่อนร่วมงานถึงวิธีการที่มีประสิทธิภาพ

4.4 มุ่งมั่นพัฒนางานและแผนงาน พฤติกรรมบ่งบอกได้แก่

4.4.1 ต้องการปรับวิธีการทำงานให้ดีขึ้น

4.4.2 มีแนวคิดสร้างแผนงานใหม่ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

5. ใฝ่หาข่าวสารเพื่อการตัดสินใจ

5.1 เห็นความสำคัญของข่าวสาร พฤติกรรมบ่งบอกได้แก่

5.1.1 ติดตามข่าวสารอยู่ตลอดเวลา

5.1.2 นิยมแลกเปลี่ยนข่าวสารหรือความคิดเห็นร่วมกับเพื่อนร่วมงาน

5.2 ตัดสินใจอย่างมีคุณภาพ พฤติกรรมบ่งบอกคือ ตัดสินใจเลือกทางเลือกได้

อย่างเหมาะสมกับสถานการณ์โดยไม่ใช้อาศัยเพียงประสบการณ์

6. ภาวะผู้นำ

6.1 มีความสามารถในการแก้ปัญหา พฤติกรรมบ่งบอกได้แก่

6.1.1 สนใจมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น ชักถามหรือให้คำแนะนำ

ในการแก้ปัญหา

- 6.1.2 สามารถแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้อย่างเหมาะสมกับสถานการณ์
- 6.2 สามารถโน้มน้าวผู้อื่นทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ พฤติกรรมบ่งบอกได้แก่
 - 6.2.1 สามารถจูงใจให้ผู้อื่นคล้อยตามความคิดเห็นของตน
 - 6.2.2 ทำให้ผู้อื่นร่วมแรงกันทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ
- 7. มีคุณธรรมรับผิดชอบ
 - 7.1 มีความรับผิดชอบ พฤติกรรมบ่งบอกได้แก่
 - 7.1.1 กล้ารับผิดชอบในสิ่งที่ทำ
 - 7.1.2 ทำงานที่ได้รับมอบหมายได้ผลสำเร็จดี
 - 7.2 ซื่อสัตย์ต่อหน้าที่การงาน พฤติกรรมบ่งบอกได้แก่
 - 7.2.1 มีความรักต่อองค์กรและเพื่อนร่วมงาน
 - 7.2.2 ไม่ทุจริตต่อหน้าที่การงาน
 - 7.3 มีความยุติธรรม พฤติกรรมบ่งบอกได้แก่
 - 7.3.1 ไม่ลำเอียงต่อเพื่อนร่วมงานต่างเพศ เชื้อชาติ ฐานะทางเศรษฐกิจ
 - 7.3.2 ให้ความเป็นธรรมแก่เพื่อนร่วมงานทุกคน
 - 7.4 รักษา การกำหนดมาตรฐานค่าพูด พฤติกรรมบ่งบอกได้แก่
 - 7.4.1 รักษาความลับสัญญา
 - 7.4.2 สามารถรักษาความลับได้

ถวิล อรัญเวศ (2544 : 15 -19) ได้กล่าวไว้ว่า นักบริหารมืออาชีพควรมีลักษณะ ดังนี้

1. กล้าตัดสินใจ การตัดสินใจเป็นคุณลักษณะที่สำคัญประการหนึ่งของนักบริหาร นักบริหารต้องมีข้อมูลที่เพียงพอในการตัดสินใจหรือวินิจฉัยสั่งการ เป็นคนสุขุมรอบคอบ มีเหตุผลในการตัดสินใจ โดยยึดภานิชิตว่า “ก่อนจะเชื่อสิ่งใดให้พิสูจน์ ก่อนจะพูดให้ยั้ง คติวินิจฉัยก่อนจะทำกิจการงานใด ๆ คิดให้รอบคอบก่อน”
2. ไวต่อข้อมูล นักบริหารจำเป็นต้องเป็นคนทันสมัย ไวต่อข้อมูลการเปลี่ยนแปลงใหม่ ๆ ฉะนั้นจึงต้องเป็นผู้ติดตามข่าวสารต่าง ๆ อยู่เสมอ ทั้งจากวิทยุหนังสือพิมพ์ และสื่อมวลชน เป็นต้น
3. เพิ่มพูนวิสัยทัศน์ นักบริหารจะต้องเป็นผู้มีวิสัยทัศน์อันกว้างไกล สามารถมองเห็นภาพในอนาคตและแนวทางที่จะแก้ไขปัญหาได้เป็นอย่างดี
4. ซื่อสัตย์และสร้างสรรค์ผลงาน นักบริหารจะต้องมีคุณลักษณะโดดเด่นประการหนึ่งคือ “ความซื่อสัตย์ และสร้างผลงาน” คือนอกจากจะเป็นบุคคลที่ซื่อสัตย์สุจริตแล้ว ต้องมีการสร้างผลงานให้ปรากฏต่อสายตาเพื่อนร่วมงานอยู่เสมอ
5. ประสานสิบทิศ นักบริหารจำเป็นต้องเป็นบุคคลที่สามารถประสานงานกับหน่วยงานหรือบุคคลต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี สามารถไกล่เกลี่ยข้อกรณีพิพาทได้ และสามารถขจัดปัญหาต่าง ๆ ในหน่วยงานได้
6. คิดสร้างสรรค์วิธีการทำงานใหม่ ๆ นักบริหารจำเป็นต้องคิดหาวิธีการทำงานแบบใหม่ ๆ อยู่เสมอ นั่นคือ “หลักการทำงาน” เช่น ต้องรู้ว่าทำอะไร จะทำอะไร เป็นต้น

7. จูงใจเพื่อนร่วมงาน นักบริหาร จำเป็นต้องมีบุคคลที่สามารถโน้มน้าวหรือจูงใจเพื่อนร่วมงานให้เกิดความกระตือรือร้นในการทำงาน และมีความรับผิดชอบต่องานสูง เช่น ใช้วิธีการประเมินผลงานด้วยความโปร่งใส ยุติธรรม เป็นต้น

8. ทนทานต่อปัญหาอุปสรรค นักบริหารจะต้องมีความอดทน อดกลั้น ต่อปัญหาอุปสรรคที่กำลังเผชิญ และพร้อมที่จะต่อสู้เพื่อหาทางแก้ไขปัญหาให้เป็นไปได้ด้วยความเรียบร้อยอย่างสันติสุข ไม่หนีปัญหา ไม่หมกหมมปัญหาไว้ประคุดจินพอกหางหมู

9. รู้จักยืดหยุ่นตามเหตุการณ์ นักบริหารต้องรู้จักยืดหยุ่นและอ่อนตัวตามเหตุการณ์นั้นๆ ไม่ตึงเกินไป หรือหย่อนเกินไป บางครั้ง ต้องดำเนินการในสายกลาง แต่บางครั้งต้องมีความเด็ดขาดเพื่อจะแก้ไขปัญหาให้สงบ หรือเรียบร้อย

10. บริหารงานแบบมีส่วนร่วม นักบริหาร จะต้องบริหารงานแบบให้ทีมงานมีส่วนร่วม ร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมทำ ร่วมตัดสินใจ และร่วมรับผิดชอบโดยเฉพาะในยุคเขตพื้นที่กำหนดไว้ในมาตรา 32 แห่ง พรบ. การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ให้มีองค์กร 4 องค์กร ในระดับกระทรวง คือ สภาการศึกษา คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน คณะกรรมการการอุดมศึกษา และคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กล่าวโดยสรุป ผู้บริหารต้องกล้าตัดสินใจ ไวต่อข้อมูล เพิ่มพูนวิสัยทัศน์ ชื่อสัตย์และสร้างผลงาน ประสานสิบทิศ คิดสร้างสรรค์ วิธีการทำงานใหม่ จูงใจเพื่อนร่วมงาน ทนทานต่อปัญหา อุปสรรค รู้จักยืดหยุ่นตามเหตุการณ์ บริหารงานแบบมีส่วนร่วม เพื่อให้งานมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

บรูซซี สิริมหาสาคร (2549 : 88 - 89) ได้กล่าว ถึงผู้บริหารจะทำหน้าที่ของตนเองได้อย่างสมบูรณ์ ต้องมีทักษะหรือความสามารถ 3 อย่าง คือ เก่งงาน เก่งคน และเก่งคิด ซึ่งตรงกับผลงานวิจัยของ Robert L. Katz ดังนี้

1. ทักษะด้านเทคนิควิธีการ (Technical Skill) คือ ความสามารถรอบรู้เชี่ยวชาญงานในหน้าที่ เช่น ถ้าเป็นทหารก็มีความชำนาญในการใช้อาวุธต่าง ๆ ถ้าเป็นผู้บริหารสถานศึกษาก็มีความรู้เรื่องหลักสูตร แผนการสอน เทคนิคการสอนแบบต่างๆ เป็นต้น ถ้าเป็นผู้จัดการบริษัทก็มีความชำนาญหรือทักษะในการฟังพูด อ่าน เขียน ซึ่งเป็นทักษะพื้นฐานของการบริหารงาน ผู้บริหารที่มีความสามารถด้านเทคนิควิธีนี้ จัดเป็นผู้บริหารที่ “เก่งงาน”

2. ทักษะในด้านมนุษยสัมพันธ์ (Human Skill) คือ ความสามารถในการปกครองผู้ใต้บังคับบัญชา มีภาวะผู้นำ หรือความสามารถในการใช้คนให้ร่วมมือกันทำงาน ผู้บริหารที่มีความสามารถในด้านนี้ จัดเป็นผู้บริหารที่ “เก่งคน”

3. ทักษะในด้านความคิดรวบยอด (Conceptual Skill) คือ มีวิสัยทัศน์ (Vision) ความสามารถในการคิด เพื่อวางแผน กำหนดยุทธศาสตร์ และสามารถวิเคราะห์สถานการณ์ต่างๆ ที่จะเกิดขึ้นในอนาคตได้อย่างแม่นยำ เพื่อนำพาองค์กรของตนไปสู่ความสำเร็จ เป็นต้น ผู้บริหารที่มีความสามารถในด้านนี้ จัดเป็นผู้บริหารที่ “เก่งคิด”

สถาบันพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (2547 : 9) ได้จัดทำหลักสูตร “ผู้บริหารมืออาชีพ” โดยกำหนดคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพไว้ 6 ประการ คือ

1. การเป็นผู้นำที่มีคุณธรรม จริยธรรม ในเรื่องคุณธรรมและจริยธรรมสำหรับผู้บริหาร

การบริหารงานบุคคลตามแนวคิดของศาสนา และการบริหารจัดการภูมิปัญญาไทย เพื่อการพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม

2. การเป็นผู้นำในการจัดระบบในเรื่องการพัฒนารองการแห่งการเรียนรู้ การจัดและใช้สารสนเทศและการสื่อสาร การจัดระบบเครือข่ายเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา และการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมทั้งระบบ

3. การเป็นผู้นำในด้านวิชาการ ในเรื่องการพัฒนาหลักสูตรเพื่อความเป็นเลิศการพัฒนาารูปแบบกระบวนการเรียนรู้ การพัฒนาครูตามแนวปฏิบัติการศึกษา การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพและการประเมินผลเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน

4. การเป็นผู้นำในด้านการบริหารจัดการ ในเรื่อง การวางแผนกลยุทธ์ การบริหารแบบมีส่วนร่วม การบริหารความขัดแย้ง บริหารทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ และมีเทคนิคการบริหารจัดการแนวใหม่

5. การเป็นผู้นำด้านสังคมและชุมชน ในเรื่องการบริหารจัดการโรงเรียนเพื่อชุมชนและสังคม และการบริหารในบริบทที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงในสังคม

6. การเป็นผู้นำการพัฒนาตนเองในเชิงบริหาร ในเรื่องการพัฒนาตนเอง เพื่อเป็นผู้บริหารมืออาชีพ

ศักดิ์ไทย สุรกิจบวร (2549 : 11 - 12) ได้กล่าวถึง คุณลักษณะของผู้บริหารที่จะส่งผลสำเร็จต่อการบริหารจัดการศึกษาอย่างมืออาชีพ จากผลงานวิจัยว่าสามารถจำแนกได้ 10 ประการ คือ

1. มีความพร้อมทางด้านข้อมูลสารสนเทศ (Command of Basic Facts) ต้องรู้ความเคลื่อนไหวที่เกิดขึ้นทั้งภายในและภายนอกองค์กร โดยมีข้อมูลและสารสนเทศช่วยในการดำเนินการและบริหารงานให้บังเกิดประสิทธิภาพสูงสุด

2. มีความรู้ทางวิชาชีพ (Relevant Professional Knowledge) เป็นความรู้ที่รวมถึงความรู้ทางเทคนิค เช่น เทคโนโลยีสารสนเทศ กฎหมายที่เกี่ยวข้อง มีความรู้ทางการบริหาร เช่น หลักการทฤษฎีการบริหารการวางแผน การจัดองค์การ หลักสูตรการสอน การวัดผลประเมินผลเหล่านี้ เป็นต้น

3. มีความรู้เท่าทันในสถานการณ์ (Continuing Sensitivity of Events) สามารถปรับตัวและสนองตอบได้ฉับไวและต่อเนื่องกับสถานการณ์รอบด้าน และดำเนินบทบาทได้อย่างเหมาะสม รวดเร็ว และเข้าใจความรู้สึกของคนรอบข้าง

4. มีทักษะในการเข้าสังคม (Social Skill and Abilities) โดยการพัฒนาทักษะด้านต่าง ๆ เช่น การสื่อสาร การกระจายอำนาจ การเจรจาต่อรอง การมอบหมายงาน การสมาคมการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีให้เกิดขึ้นทั้งภายในและภายนอกองค์กร

5. มีทักษะในการคิดวิเคราะห์ปัญหา แก้ปัญหา และตัดสินใจ (Analytical Problem Solving, Decision Making Skills) อาศัยหลักตรรกศาสตร์ การใช้เหตุผลและวิจรณ์ญาณเข้าช่วยเพื่อรักษาความสมดุลให้เกิดขึ้นทุก ๆ ด้านในองค์การ

6. การควบคุมอารมณ์ (Emotional Resilience) ผู้บริหารต้องมีจิตใจเข้มแข็งมั่นคง ในอารมณ์ ไม่หวั่นไหวง่าย จะต้องรู้จักควบคุมอารมณ์ความรู้สึก มีจิตระลึกละเอียดและแสดงออกได้อย่างเหมาะสม

7. มีพฤติกรรมการกล้าเสี่ยง (Proactively – inclination to Respond Purpose Fully to Events) ผู้บริหารการศึกษาเมื่ออาชีพต้องมองงานได้ทะลุปรุโปร่ง รู้ระบบการทำงานอย่างดี รู้ภารกิจหน้าที่ความรับผิดชอบทั้ง ตนเอง และสมาชิกในองค์กร และรู้รับผิดชอบอย่างสม่ำเสมอ คำหนึ่งถึงประโยชน์ระยะยาวและเป้าหมายโดยรวม

8. มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ (Creativity) ริเริ่ม โครงการใหม่ ๆ และทำให้สำเร็จ เป็นที่ยอมรับของบุคคลทั่วไป ก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด เป็นวิธีการที่เกิดการยอมรับว่าเป็นแนวคิดที่ดี มีความละเอียดรอบคอบและยืดหยุ่นได้ตามความเหมาะสม

9. มีความรู้สึกไวต่อบุคคลอื่น (Mental Agility) เกี่ยวข้องกับระดับสติปัญญา สามารถค้นหาทางเลือกได้หลากหลายเพื่อการแก้ไขปัญหา รู้จักเอาใจเขามาใส่ใจเรา ให้เกียรติและสนใจในความรู้สึกของคนอื่น

10. มีความใฝ่รู้และฝึกฝนการเรียนรู้ (Balanced Learning Habits and Skill) ต้องรู้ว่าจะต้องรู้อะไร และต้องรู้ให้จริง ต้องคิดเป็น คิดได้ และสามารถบูรณาการความรู้ได้ ประยุกต์ใช้ได้ สามารถสร้างทฤษฎีหรือกฎเกณฑ์ได้จากการปฏิบัติงาน สามารถพัฒนางานวิชาการและรูปแบบ วิธีการจากทฤษฎีได้

หวน พิณรุฬพันธ์ (2549 : 38) ได้สรุปคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาเมื่ออาชีพ ตามแนวปฏิรูปการศึกษาไว้ 6 ประการ ดังนี้

1. เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง หมายถึง ผู้บริหารเมื่ออาชีพจะต้องเป็นผู้ที่มี “ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์” เพื่อให้การบริหารสถานศึกษาเกิดการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น และเจริญรุดหน้าไปสู่ความเป็นเลิศได้อย่างรวดเร็ว เพราะวิทยาการต่าง ๆ ในโลกก้าวหน้าและเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา นอกจากนี้ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และการมีโลกทัศน์ที่กว้างไกลจะเป็นพื้นฐานสำคัญที่จะช่วยให้ผู้บริหารเมื่ออาชีพมี วิสัยทัศน์ สามารถกำหนดภาพอนาคตของสถานศึกษาได้อย่างชัดเจนและเหมาะสมกับยุคสมัย ตลอดจนกำหนดกลยุทธ์ในการบริหารเพื่อนำสถานศึกษาไปสู่จุดหมายนั้น

2. มีจิตวิญญานนักบริหาร ผู้บริหารเมื่ออาชีพจะต้องมีจิตวิญญานนักบริหาร คือ

2.1 อุทิศตนเพื่อหน้าที่ เป็นผู้ที่มีความรักและมีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ มุ่งมั่นขยัน อดทน และเสียสละที่จะทำงานในหน้าที่ผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อนำสถานศึกษาไปสู่ความสำเร็จในการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพอย่างสมบูรณ์ตามจุดหมายของการปฏิรูปการศึกษา

2.2 มีความเป็นปัญญาชน เป็นผู้ที่ดำเนินชีวิตและทำงานในหน้าที่โดยใช้ปัญญาพิจารณาด้วยเหตุผล ตามหลักกาลามสูตร ไม่ตกเป็นทาสของอารมณ์ โลก โกรธ หลงและความลำเอียงด้วยอคติต่าง ๆ มีจิตใจที่เข้มแข็งหนักแน่นในเหตุผลแห่งความถูกต้องในความซื่อสัตย์ สุจริต และยุติธรรม

2.3 บริหารตนเป็นแบบอย่างที่ดี เป็นผู้ที่ให้ความสำคัญต่อการประพฤติตน

เป็นแบบอย่างที่ดีในทุกด้าน ทั้งด้านความเก่ง ความดี และความมีสุขภาพสมบูรณ์ทั้งสุขภาพกายและสุขภาพจิตในฐานะที่มีหน้าที่เป็นผู้นำในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน โดยยึดหลักว่า “จะพัฒนาใครเขาต้องพัฒนาตัวเราก่อน” นอกจากนี้การพัฒนาตนให้มี “ภูมิรู้ ภูมิธรรมและภูมิฐาน” ยังช่วยให้ผู้บริหารได้รับความเชื่อถือศรัทธาจากครู ผู้เรียน ผู้ปกครองและชุมชน ทำให้การบริหารได้รับความร่วมมือจากทุกฝ่ายและประสบความสำเร็จสูงขึ้น

3. เป็นผู้นำทางการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษามีอาชีพ จะต้องเป็นผู้มี “ภูมิรู้” ทางด้านการศึกษา เห็นความสัมพันธ์เชื่อมโยงระหว่างการศึกษา กับสภาวะแวดล้อมในสังคมสามารถวิเคราะห์ ปัญหาและแนวโน้มทางการศึกษาของไทยได้อย่างชัดเจน มีความเป็นผู้นำในการปฏิรูปการศึกษา เป็นผู้นำทางวิชาการ และเป็นผู้นำในการบริหารคุณภาพการศึกษา

4. มีความรู้ความสามารถในการบริหาร ผู้บริหารสถานศึกษามีอาชีพ นอกจากจะต้องมี “ภูมิรู้” ทางด้านการศึกษาแล้วยังต้องมี “ภูมิรู้” ทางด้านการบริหารอีกด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่งความรู้ในหลักการบริหาร เทคนิคการบริหารและการวางแผนกลยุทธ์ ตลอดจนสามารถนำหลักวิชาดังกล่าวมาประยุกต์ใช้เพื่อให้ประสบความสำเร็จในการบริหารจัดการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลสูง

5. มีผลงานที่แสดงถึงความชำนาญการในการบริหารสถานศึกษา ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษามีอาชีพจะต้องมีความสามารถในการใช้ศาสตร์และศิลป์ในการบริหารมาพัฒนาการบริหารงานด้านต่างๆ ภายในสถาบันการศึกษาให้ประสบความสำเร็จ สู่ความเป็นเลิศในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน มีความสามารถในการบริหารทรัพยากร ทั้งบุคคล เงิน วัสดุครุภัณฑ์ และอาคารสถานที่ เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด ต่อการบริหารจัดการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ

6. นำนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการบริหาร ผู้บริหารสถานศึกษามีอาชีพในยุคปัจจุบัน จะต้องรู้จักนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการบริหารจัดการศึกษาอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้การพัฒนาผู้เรียนประสบความสำเร็จ มีคุณภาพสมบูรณ์ทั้งเป็นคนเก่งเป็นคนดีและมีความสุขในชีวิตได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

นอกจากนี้ยังมีนักวิชาการศึกษาต่างประเทศอีกมากมายท่านได้กล่าวคุณสมบัติและลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาไว้ ดังนี้

เดสเลอร์ (Dessler. 2004 : 256 - 258) กล่าวถึงคุณสมบัติและลักษณะที่ดีของผู้บริหารว่ามี 6 ประการ ดังนี้

1. เป็นผู้บริหารที่มีแรงจูงใจ หมายถึง เป็นผู้ที่มีความปรารถนาอย่างแรงกล้าที่จะประสบความสำเร็จ มีพลังอย่างมาก และมีความมุ่งมั่นที่จะเอาชนะอุปสรรคต่าง ๆ
2. มีความต้องการที่จะเป็นผู้นำชอบและลักษณะที่จะเป็นผู้นำมากกว่าผู้ตาม และจะเป็นผู้ที่มีอิทธิพลเหนือผู้อื่น
3. มีความซื่อสัตย์และมีคุณธรรม
4. เป็นผู้มีความมั่นใจ ซึ่งความมั่นใจจะมีบทบาทสำคัญต่อการตัดสินใจ และทำให้ผู้ใต้บังคับบัญชามีความเชื่อมั่นในผู้นำ
5. มีความสามารถในการรับรู้และมีความฉลาด

6. ต้องเป็นผู้ที่รู้จักองค์การเป็นอย่างดี เพราะจะเป็นข้อมูลที่ช่วยในการตัดสินใจที่ถูกต้องและเหมาะสม

ดอลล์ (Doll. 1968 : 153 - 155) มีความเห็นว่า ผู้บริหารทางการศึกษาควรมีคุณลักษณะดังนี้ 1) ควรเป็นคนที่มึลัษณะเอาใจเขามาใส่ใจเรา ผู้นำควรจะเป็นผู้ที่มีความรู้สึกไวต่อความต้องการหรืออารมณ์ของสมาชิกของกลุ่ม 2) ควรเป็นคนมีชีวิตจิตใจ มีความต้องการส่วนตัว เป็นคนมีความกระตือรือร้น มีความตื่นตัวอยู่เสมอ ร่าเริงแจ่มใส 3) ควรได้รับการยอมรับจากสมาชิกว่าเป็นสมาชิกของกลุ่มและพฤติกรรมของผู้บริหารจะต้องสอดคล้องกับเกณฑ์เฉลี่ย (Norms) ของกลุ่มมีความคิดไม่ต่างหรือห่างจากความคิดของกลุ่มมากนัก 4) ควรเป็นที่พึ่งของสมาชิกได้ 5) สามารถควบคุมอารมณ์ของตนเองได้ 6) เป็นผู้ที่มีสติปัญญา 7) สนใจและรู้ในบทบาทของการเป็นผู้บริหารเป็นอย่างดี 8) มีความรับผิดชอบสูง

แคทซ์ (Katz. 1964 : 172 - 174) การที่ผู้บริหารจะปฏิบัติหน้าที่ให้เกิดสัมฤทธิ์ผลในอาชีพของตน ผู้บริหารทุกระดับจะต้องมีทักษะ 3 ประการ คือ

1. ทักษะทางด้านมนุษย หมายถึง ความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่นมีความรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมของมนุษย์ และมีความสามารถที่จะตระหนักในปัญหาด้านการกระตุ้นให้คนทำงาน

2. ทักษะทางด้านความรู้ด้านเทคนิค หมายถึง ความสามารถที่จะใช้เทคนิคความรู้วิธีการและเครื่องมืออุปกรณ์ต่าง ๆ ให้เกิดประโยชน์กับการทำงาน และในด้านการปรับปรุงวิธีการทำงานให้มีการพัฒนาไปสู่ความก้าวหน้ายิ่งขึ้น

3. ทักษะทางด้านความคิดรวบยอด หมายถึง ความเข้าใจเกี่ยวกับการทำงาน เพื่อตอบสนองต่อเป้าหมายขององค์การ และความสามารถในการวางแผนการจัดองค์การ การกำหนดมอบหมายงาน การควบคุมตรวจสอบ การติดตามผลงาน และการประสานงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

รัช (Ruch. 1965 : 5) เสนอว่าทุกสิ่งทุกอย่างที่มีอยู่ในตัวบุคคล ได้แก่ ลักษณะภายนอกที่เห็นพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความรู้สึกนึกคิดและลักษณะที่เป็นแบบเฉพาะของแต่ละคน แต่เมื่อพิจารณาถึงที่มาของบุคลิกภาพแล้ว อาจกล่าวได้ว่า บุคลิกภาพของคนไม่ใช่สิ่งที่เกิดมาพร้อมกับบุคคลนั้น ยกเว้นรูปร่าง หน้าตา สัดส่วน สีผิวของร่างกายแล้ว นอกจากนี้เกิดจากการฝึกฝนอบรมเรียนรู้จากประสบการณ์ภายหลังทั้งสิ้น

สต็อกคิลล์ (Stogdill. 1974 : 62) ได้กล่าวว่า ลักษณะของผู้นำประกอบด้วยกรรู้จักการเข้าสังคม มีความคิดริเริ่ม มีความเพียรพยายาม รู้จักวิธีที่จะทำงานให้สำเร็จ มีความเชื่อมั่นในตนเอง ตื่นตัวและหยั่งรู้สถานการณ์ มีความร่วมมือเป็นที่นิยมของประชาชน มีความสามารถในการปรับตัวและมีความสามารถในการพูด

จากคำกล่าวของนักวิชาการข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า ผู้บริหารหรือผู้นำจะต้องมีคุณสมบัติเหมาะสม มีพฤติกรรม ในการนำที่ถูกต้องเหมาะสมเพราะความสำเร็จของงานทุกด้านขององค์การขึ้นอยู่กับผู้บริหาร หรือผู้นำ ซึ่งจะวินิจฉัยสั่งการ หรือตัดสินใจแก้ปัญหาต่าง ๆ เพื่อให้งานเกิดประสิทธิภาพ ซึ่งคุณลักษณะ ที่พึงประสงค์ของผู้บริหารหรือผู้นำนั้น ควรที่จะประกอบด้วยเรื่องที่สำคัญ ได้แก่ คุณลักษณะด้านบุคลิกภาพ คุณลักษณะด้านความเป็นผู้นำ คุณลักษณะด้านความรู้ทางวิชาการ

เป็นผู้มีสติปัญญา สามารถควบคุมอารมณ์ของตนเองได้ และ คุณลักษณะด้านความสามารถในการบริหาร มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับผู้ร่วมงาน

แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาล

1. ความหมายของหลักธรรมาภิบาล (Good Governance)

คำว่า Good Governance เริ่ม นำมาใช้กันเมื่อ ช่วงต้น พ.ศ. 2523 ซึ่งในช่วงนั้น นักวิชาการส่วนใหญ่ต่างเห็นพ้องกันว่า แนวทางการบริหารภาครัฐที่เป็นอยู่ไม่สอดคล้องกับเศรษฐกิจ และสังคมโลกที่ปรับเปลี่ยนไปตลอดเวลา และมีความจำเป็นต้องมีการปฏิรูป และปรับปรุงรูปแบบการปกครองใหม่ ในช่วงเวลาดังกล่าวมีองค์กรระหว่างประเทศที่สำคัญ ๆ เช่นธนาคารโลก (World Bank) และกองทุนนานาชาติได้เข้ามามีบทบาทในการสนับสนุน และพัฒนาแนวความคิดเกี่ยวกับการปกครองที่ดีที่เรียกกันทั่วไปว่า Good Governance หรือ ธรรมาภิบาล เป็นคำที่มาจากภาษาสันสกฤต คือ ธรรม กับ อภิบาล ความหมายตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 ให้คำ นิยามไว้ดังนี้

ธรรม : คุณความดี คำสั่ง สอนในศาสนา หลักประเพณีปฏิบัติในศาสนา ความจริง ความถูกต้อง ความยุติธรรม กฎ กฏเกณฑ์ กฎหมาย สิ่งทั้งหลาย สิ่งของ

อภิบาล : บำรุงรักษา ปกครอง ปกป้อง หรือคุ้มครอง

ดังนั้น ธรรมาภิบาล จึงมีความหมายตามนัยนี้ว่า “วิธีการปกครองที่ไปสู่ความดีงามที่ยั่งยืน อันได้แก่ความรุ่งเรืองและความผาสุกของปวงชนทั้งปวง”

เนื่องจากมีผู้ให้คำนิยามและความหมายของคำว่า ธรรมาภิบาลไว้มากรวมทั้ง องค์กรต่าง ๆ ทั้งในประเทศ และระดับโลกได้นำไปใช้มากมาย ดังนั้น ผู้ศึกษาจึงได้รวบรวมคำนิยามที่องค์กรหลัก และนักวิชาการที่สำคัญที่มีบทบาทและมีชื่อเสียงในการส่งเสริมธรรมาภิบาลได้ให้ความหมายไว้ ดังนี้

เกษม วัฒนชัย (2546 : 23) ได้สรุปว่า ธรรมาภิบาล หมายถึง การกำกับที่ดี การดูแลอย่างดี เพื่อประกันว่าองค์กรจะไม่มีกรณีฉ้อราษฎร์บังหลวง ไม่ด้อยประสิทธิภาพ

เจริญ เจษฎาวัลย์ (2545 : 73) ได้สรุปว่า Good governance คือ ระบบความเชื่อมั่นที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของความเชื่อถือและความไว้วางใจ

เจริญพงษ์ วิญญูบุรุษ (2543 : 3-7) ได้สรุปว่าธรรมาภิบาล หมายถึง กฎเกณฑ์การปกครองบำรุงรักษาบ้านเมืองที่ดีหรือกฎเกณฑ์ที่ดีของบ้านเมืองและสังคมโดยมีขอบเขตของความหมายรวมถึงการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีซึ่งครอบคลุมทุกภาคส่วนของสังคม

ชัยสิทธิ์ เฉลิมมีประเสริฐ (2545 : 76) ได้สรุปว่า ธรรมรัฐ (Good governance) คือใช้หลักนิติธรรม ใช้หลักกฎหมาย ใช้หลักคุณธรรมโดยไม่เลือกปฏิบัติ ซึ่งถ้าใช้กฎหมายอย่างเท่าเทียมกันคนพิการก็จะขาดโอกาสจึงต้องมีหลักคุณธรรม

ไชยวัฒน์ คำชู (2547 : 7) ได้สรุปว่า ธรรมาภิบาล หมายถึง เป็นลักษณะความสัมพันธ์วิธีการ และเครื่องมือซึ่งจะก่อให้เกิดความสัมพันธ์ระหว่างรัฐกับประชาชนทั้งในส่วนที่เป็นการดำเนินการ ในฐานะปัจเจกบุคคล และที่เป็นการดำเนินการในลักษณะที่เป็นสถาบันรวมถึงคุณภาพ และ

ประสิทธิภาพของการจัดการปกครอง และการบริหารมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนา และความเจริญของชาติ

บวรศักดิ์ อุวรรณโณ (2544 : 10) ได้สรุปว่า ธรรมนูญฉบับใหม่ หมายถึง เป็นระบบโครงสร้าง กระบวนการและความสัมพันธ์ของภาครัฐ ภาคธุรกิจเอกชน และภาคประชาสังคมในการบริหารจัดการ เศรษฐกิจ การเมือง และสังคมของรัฐซึ่งเป็นการบริหารจัดการที่ดี

บุษบง ชัยเจริญวัฒน์ (2546 : 10) ได้สรุปว่า ธรรมนูญฉบับใหม่ ทำหน้าที่เป็นกลไก เครื่องมือ และแนวทางการดำเนินงานที่เชื่อมโยงกันของภาคเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง โดยเน้นความจำเป็นของการสร้างความร่วมมือจากภาครัฐ ภาคเอกชนและภาคประชาชนอย่างจริงจังและต่อเนื่องเพื่อให้ประเทศมีพื้นฐานระบอบประชาธิปไตยที่เข้มแข็ง มีความชอบธรรมของกฎหมายมีเสถียรภาพ มีโครงสร้างและกระบวนการการบริหารที่มีประสิทธิภาพ มีความโปร่งใสและสามารถตรวจสอบได้ อันจะนำไปสู่การพัฒนาประเทศที่ยั่งยืน

ปัญญา ฉายะจินดาวงศ์ และรัชณี ภูตระกูล (2549 : 3) ได้สรุปว่า ธรรมนูญฉบับใหม่ (Good Governance) หมายถึง การบริหารจัดการทรัพยากรทางเศรษฐกิจและสังคม เพื่อการพัฒนาของประเทศ โดยมีการเชื่อมโยงองค์ประกอบทั้ง 3 ส่วนของสังคม คือ ภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม และให้มีการสนับสนุนซึ่งกันและกันอย่างสร้างสรรค์ ก่อให้เกิดความสัมพันธ์ระหว่าง เศรษฐกิจ สังคม การเมืองอย่างสมดุล ส่งผลให้สังคมดำรงอยู่ร่วมกันอย่างสันติ ตลอดจนมีการใช้อำนาจในการพัฒนาประเทศชาติให้เป็นไปอย่างมั่นคงยั่งยืน และมีเสถียรภาพ

สมหมาย ปฐมวิชัยวัฒน์ (2543 : 51) ได้สรุปว่า ธรรมนูญฉบับใหม่ หมายถึง การแสดงถึงนัยของความเป็นธรรมทั้งในเชิงของความคิดและการกระทำของคนที่สามารถสื่อถึงกันและเข้าใจกันได้ ภายใต้การปฏิบัติและวัตถุประสงค์ร่วมกัน คือ ความร่วมมือเสมอภาค รับผิดชอบ โปร่งใส ถูกต้องชอบธรรม ยุติธรรม คำนึงถึงประโยชน์สาธารณะ ความเจริญ พัฒนาที่ยั่งยืนของครอบครัว กลุ่ม ชุมชน องค์กร หน่วยธุรกิจ สถาบันรัฐและเอกชน จนถึงระดับสังคมโดยรวม สำหรับ (Organization for Economic Cooperation and Development OECD)

จากความหมายดังกล่าวสรุปได้ว่า ธรรมนูญฉบับใหม่ หมายถึง การบริหารจัดการที่ดีมีประสิทธิภาพเน้นการเชื่อมโยงส่วนต่าง ๆ ของสังคมให้มีการสนับสนุนซึ่งกันและกัน มีความเป็นธรรมทั้งในความคิดและการปฏิบัติ มีจุดมุ่งหมายเดียวกันมีความเสมอภาค รับผิดชอบ โปร่งใส คำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมเป็นหลักอันจะเป็นพลังขับเคลื่อนองค์การไปสู่ความสำเร็จอย่างมั่นคงและมีการพัฒนาที่ยั่งยืนต่อไป

2. แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับหลักธรรมนูญฉบับใหม่

สำหรับการปกครองหรือการบริหารจัดการบ้านเมืองให้เกิดความผาสุก หรือเรียกตามภาษาร่วมสมัยว่า การบริหารจัดการที่ดีให้มีประสิทธิภาพให้เกิดประสิทธิผล หลักการนี้ทางตะวันตกใช้คำว่า Good Governance ซึ่ง UN ESCAP กล่าวไว้ 8 ประการมี ดังนี้

1. การมีส่วนร่วม (Participation) ผู้ร่วมงานมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ โดยอิสระ
2. การปฏิบัติตามกฎหมาย (Rule of law) ปฏิบัติตามกรอบของกฎหมายอย่างเสมอภาคและเป็นธรรมภายใต้กฎหมายเดียวกัน

3. ความโปร่งใส (Transparency) มีการตรวจความถูกต้อง มีการเปิดเผยข้อมูลอย่างตรงไปตรงมา

4. ความรับผิดชอบ (Responsiveness) ทำหน้าที่ของตนให้ดีที่สุดในการทำงานกล้าตัดสินใจ และรับผิดชอบต่อผลการตัดสินใจนั้น ๆ

5. ความสอดคล้อง (Consensus Oriented) กำหนดและสรุปความต้องการของบุคคลในสังคม โดยพยายามหาจุดสนใจ และความสอดคล้องกันของสังคมด้วยวิธีการเรียนรู้วัฒนธรรมของสังคมนั้น เพื่อเป็นการลดความขัดแย้ง

6. ความเสมอภาค (Equity and Inclusiveness) ถือเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานที่ประชาชนพึงได้รับจากรัฐ ทางการบริหารด้านสวัสดิการ สาธารณูปโภค และด้านอื่น ๆ

7. การมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล (Effectiveness and Efficiency) เป็นวิธีการจัดการทรัพยากรที่มีอยู่เพื่อให้ได้ผลตอบแทนที่คุ้มค่ากับการลงทุน การใช้ทรัพยากรให้ได้ประโยชน์สูงสุด โดยมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน

8. การมีเหตุผล (Accountability) ประชาชนทุกคนต้องตัดสินใจและรับผิดชอบต่อการทำงานของตนอย่างสมเหตุสมผล ภายใต้กรอบกฎหมาย

ชัยอนันต์ สมุทรวานิช (2541 : 21) ได้ให้ความหมายหลักธรรมาภิบาลหรือการจัดการที่ดี โดยหลักสากลจะประกอบด้วยคุณสมบัติ ดังนี้

1. ความรับผิดชอบต่อสาธารณะ หมายถึงการมีความรับผิดชอบต่อส่วนรวม
2. ความโปร่งใส หมายถึง สาธารชนสามารถเข้าถึงข้อมูลต่าง ๆ ได้
3. ความมั่นใจ หมายถึงการมีหลักการที่แน่นอน เป็นธรรมที่ทำให้สาธารณชนมั่นใจ

การมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง ประชาชนมีส่วนร่วมในการดำเนินการในด้านการกิจการของรัฐ

มหาธีร์ โมฮัมหมัด (2547 : 42) ได้ให้ความหมายของธรรมาภิบาล หมายถึง การใช้อำนาจทางการเมือง เศรษฐกิจ และรัฐประศาสนศาสตร์ เพื่อการบริหารกิจกรรมต่าง ๆ ของชาติ บ้านเมือง และหมายรวมถึง กระบวนการ ความสัมพันธ์ และสถาบันต่าง ๆ ที่เชื่อมโยงกันอย่างซับซ้อน ซึ่งประชาชนพลเมืองใช้เป็นเครื่องมือ หรือช่องทางในการบริหารจัดการกิจการต่าง ๆ อันเกี่ยวข้องกับชีวิตประเทศ ซึ่งมีองค์ประกอบรวม ซึ่งเป็นพื้นฐานของการสร้างหลักธรรมาภิบาลอันได้แก่

1. การรับผิดชอบต่อ
2. ความโปร่งใส
3. การปราบปรามทุจริตและการประพฤติมิชอบ
4. การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย
5. กรอบกฎหมาย และกระบวนการยุติธรรม

สำหรับประเทศไทยนั้นเริ่มใช้คำว่า “ธรรมาภิบาล” หรือที่บางท่านเรียกว่า ธรรมรัฐกันแพร่หลายภายหลังการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับใหม่ และหลังจากภาวะวิกฤตทางเศรษฐกิจในปี พ.ศ. 2540 ทั้งนี้ เนื่องมาจากในหนังสือแสดงเจตจำนงกู้เงินจำนวน 17.2 พันล้าน

ดอลลาร์สหรัฐ จากกองทุนการเงินระหว่างประเทศ (IMF) รัฐบาลไทยให้คำมั่นว่าจะต้องสร้าง “Good Governance” ขึ้นในการบริหารจัดการภาครัฐ ซึ่งแสดงโดยปริยายว่า ทั้งรัฐบาลไทยและกองทุนการเงินระหว่างประเทศเชื่อว่าวิกฤตเศรษฐกิจที่เกิดขึ้น เป็นผลส่วนหนึ่งมาจากการบริหารจัดการที่ไม่ดี หรือธรรมาภิบาล (Bad Governanc) ต่อมาได้มีพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2545 มาตรา 3 (1) ว่าด้วยการปฏิบัติหน้าที่ของส่วนราชการต้องใช้วิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีโดยมีหลักพื้นฐานของการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี ประกอบด้วยหลักสำคัญ 6 ประการ ดังนี้

1. หลักนิติธรรม (Rule of law) ได้แก่ การตรากฎหมาย กฎ ข้อบังคับต่าง ๆ ให้ทันสมัยและเป็นธรรมเป็นที่ยอมรับของสังคม และสังคมยินยอมพร้อมใจปฏิบัติตามกฎหมาย กฎ ข้อบังคับเหล่านั้น โดยถือว่าเป็นการปกครองภายใต้กฎหมาย มิใช่ตามอำเภอใจหรืออำนาจของตัวบุคคล

จากข้อความดังกล่าวสรุปได้ว่า “หลักนิติธรรม” หมายถึง การกำหนดกฎระเบียบ ข้อบังคับต่าง ๆ ของสถานศึกษาอันเป็นที่ยอมรับของบุคลากร และบุคลากรทุกคนยอมพร้อมใจปฏิบัติตามกฎ ระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ เหล่านั้น โดยถือว่าเป็นการปกครองภายใต้กฎ ระเบียบ และข้อตกลงของสถานศึกษา มิใช่ตามอำเภอใจหรืออำนาจของตัวบุคคล

2. หลักคุณธรรม (Morality) ได้แก่ การยึดมั่นในความถูกต้องดีงามโดยธรรมาภิบาลให้เจ้าหน้าที่ของรัฐยึดถือหลักนี้ในการปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นตัวอย่างแก่สังคม และส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนพัฒนาตนเองไปพร้อมกัน เพื่อให้คนไทยมีความซื่อสัตย์ จริ่งใจ ขยัน อดทน มีระเบียบวินัย ประกอบอาชีพสุจริตจนเป็นนิสัยประจำชาติ

จากข้อความดังกล่าวสรุปได้ว่า “หลักคุณธรรม” หมายถึง การยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม โดยธรรมาภิบาลให้บุคลากรในสถานศึกษายึดถือหลักนี้ ในการปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นตัวอย่างแก่หมู่คณะ ส่งเสริมสนับสนุนให้บุคลากรพัฒนาตนเองไปพร้อมกัน เพื่อให้มีความซื่อสัตย์ จริ่งใจขยัน อดทน มีระเบียบวินัย

3. หลักความโปร่งใส (Transparency) ได้แก่ การสร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกันของคนในชาติ โดยปรับปรุงกลไกการทำงานขององค์กรทุกวงการให้มีความโปร่งใส มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์อย่างตรงไปตรงมาด้วยภาษาที่เข้าใจง่าย ประชาชนเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้สะดวก และมีกระบวนการให้ประชาชนตรวจสอบความถูกต้องชัดเจนได้

จากข้อความดังกล่าวสรุปได้ว่า “ความโปร่งใส” หมายถึง การสร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกัน ปรับปรุงกลไกการทำงานของสถานศึกษาให้มีความโปร่งใส มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์อย่างตรงไปตรงมา และมีการตรวจสอบได้ถูกต้องชัดเจน

4. หลักความมีส่วนร่วม (Participation) ได้แก่ การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมรับรู้และเสนอความเห็นในการตัดสินใจปัญหาสำคัญของประเทศ ไม่ว่าจะด้วยการแสดงความคิดเห็น การไต่สวนสาธารณะ การประชาพิจารณ์ การแสดงประชามติหรืออื่น ๆ จากข้อความข้างต้นพอสรุปได้ว่า “การมีส่วนร่วม” หมายถึง การเปิดโอกาสให้บุคลากรและชุมชนมีส่วนร่วมรับรู้และเสนอความเห็นในการตัดสินใจปัญหาสำคัญต่าง ๆ ของสถานศึกษา

5. หลักความรับผิดชอบ (Accountability) ได้แก่ การตระหนักในสิทธิหน้าที่ความสำนึกในความรับผิดชอบต่อสังคม การใส่ใจปัญหาสาธารณะของบ้านเมือง และกระตือรือร้นในการแก้ปัญหา ตลอดจนการเคารพในความคิดเห็นที่แตกต่าง และความกล้าที่จะยอมรับผลจากการกระทำของตนเอง

จากข้อความดังกล่าวพอสรุปได้ว่า หลักความรับผิดชอบ หมายถึง การตระหนักในสิทธิหน้าที่ มีจิตสำนึกในความรับผิดชอบต่อสถานศึกษา การใส่ใจปัญหาและการกระตือรือร้นในการแก้ปัญหา ตลอดจนการเคารพในความคิดเห็นที่แตกต่างกันและความกล้าที่จะยอมรับผล

6. หลักความคุ้มค่า (Utility) ได้แก่ การบริหารจัดการและใช้ทรัพยากรที่มีจำกัด เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวม โดยธรรมาภิบาลของไทยมีความประหยัดใช้ของอย่างคุ้มค่า สร้างสรรค์สินค้าและบริการที่มีคุณภาพสามารถแข่งขันได้ในเวทีโลกและรักษาพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติให้สมบูรณ์ยั่งยืน”

จากข้อความดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า “หลักความคุ้มค่า” หมายถึงการบริหารจัดการและการใช้ทรัพยากรของสถานศึกษาที่มีอยู่อย่างคุ้มค่าและสร้างสรรค์และมีคุณภาพรวมถึงรักษาพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติให้สมบูรณ์ยั่งยืน

สรุปได้ว่า การบริหารตามหลักธรรมาภิบาล เป็นการบริหารที่ว่าด้วยการสร้างระบบการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี เพื่อส่งเสริมและผลักดันให้ภาครัฐ ภาคธุรกิจ ภาคเอกชน และภาคประชาชนได้ตระหนักถึงบทบาทหน้าที่ในการบริหารกิจการบ้านเมือง และสังคมให้มีประสิทธิภาพตามหลักกฎหมาย การปกครองในระบบประชาธิปไตย มีส่วนรับผิดชอบในระบบการบริหารจัดการบ้านเมืองและสังคม การศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนจะช่วยให้เกิดการบริหารจัดการที่ดีตามโครงการและกิจกรรมต่าง ๆ ตลอดจนช่วยในการพัฒนาปรับปรุงงานที่กำลังดำเนินการ หรือวางแผนการดำเนินงานในอนาคต โดยเน้นผลการปรับปรุงการบริหารงาน ให้สอดคล้องกับหลักธรรมาภิบาล ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้นำการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 มาใช้ในการศึกษาวิจัยการบริหารงานในสถานศึกษา ทั้ง 6 ด้าน คือ ด้านหลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า ดังที่กล่าวมาข้างต้น

3. หลักการบริหารแบบธรรมาภิบาล

แนวคิดเรื่องหลักการบริหารแบบธรรมาภิบาลนี้ ได้มีผู้ให้ความหมายและหลักการที่แตกต่างกันอย่างมากมาย โดยส่วนใหญ่จะแสดงตามทัศนะและขอบข่ายของงานที่ตนเกี่ยวข้องตามกรอบเป้าหมาย วัตถุประสงค์ แนวทาง และวิธีปฏิบัติ ตามหน้าที่ขององค์การ โดยเมื่อปี พ.ศ. 2542 คณะรัฐมนตรี ได้มีมติเห็นชอบวาระแห่งชาติ สำหรับการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี กำหนดเป็นระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 ขึ้นมา มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 11 สิงหาคม 2542 โดยทุกส่วนราชการจะต้องปฏิบัติและรายงานผลการปฏิบัติต่อคณะรัฐมนตรีและรัฐสภา สถาบันให้รับทราบ ด้วยกระทรวงมหาดไทยกล่าวถึงองค์ประกอบในการเสริมสร้างการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีว่ามี 11 องค์ประกอบคือ

1. การมีส่วนร่วม (Participation) เป็นการมีส่วนร่วมของทั้ง ประชาชนและเจ้าหน้าที่รัฐ ในการบริหารงาน เพื่อให้เกิดความคิดริเริ่ม และพลังงานการทำงานที่สอดคล้องกัน เพื่อบรรลุ เป้าหมายในการให้บริการประชาชน
2. ความยั่งยืน (Sustainability) มีการบริหารงานที่อยู่บนหลักการของความสมดุล ทั้งในเมืองและชนบทของระบบนิเวศ และทรัพยากรธรรมชาติ
3. ประชาชนมีความรู้สึกว่าเป็นสิ่งที่ชอบธรรม (Legitimacy) และให้การยอมรับ (Acceptance) การดำเนินงานของแต่ละหน่วยงานสอดคล้องกับความต้องการของประชาชน ประชาชนพร้อมที่จะยอมสูญเสียประโยชน์ส่วนตัวไป เพื่อประโยชน์ส่วนรวมที่ต้องรับผิดชอบร่วมกัน
4. มีความโปร่งใส (Transparency) ข้อมูลต่าง ๆ ต้องตรงกับข้อเท็จจริงของการ ดำเนินการและสามารถตรวจสอบได้ มีการดำเนินการที่เปิดเผยชัดเจนและเป็นไปตามที่กำหนดไว้
5. ส่งเสริมความเป็นธรรม (Equity) และความเสมอภาค (Equality) มีการกระจาย การพัฒนาอย่างทั่วถึงเท่าเทียมกัน ไม่มีการเลือกปฏิบัติ และมีระบบการรับเรื่องร้องทุกข์ที่ชัดเจน
6. มีความสามารถที่จะพัฒนาทรัพยากรและวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองและ สังคมที่ดีเจ้าหน้าที่ของทุกหน่วยงานจะต้องได้รับการพัฒนาความรู้และทักษะเพื่อให้สามารถนำไปปรับ ใช้กับการทำงานได้ และมีการกำหนดขั้นตอนการดำเนินงานที่ชัดเจนเพื่อให้ทุกหน่วยงานยึดถือเป็นแนว ปฏิบัติร่วมกัน
7. ส่งเสริมความเสมอภาคทางเพศ (Promoting Gender Balance) เปิดโอกาสให้ สตรีทั้งในเมืองและชนบทเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนและสังคมในทุก ๆ ด้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งให้เข้ามามีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่นมากขึ้น
8. การอดทนอดกลั้น (Tolerance) และการยอมรับ (Acceptance) ต่อทัศนคติที่ หลากหลาย (Diverse Perspectives) รวมทั้งต้องยุติข้อแย้งด้วยเหตุผล หากจุดร่วมที่ทุกฝ่ายยอมรับ ร่วมกันได้
9. การดำเนินการตามหลักนิติธรรม (Operating by Rule of Law) พัฒนา ปรับปรุง แก้ไขและเพิ่มเติมกฎหมายให้มีความทันสมัยและเป็นธรรม
10. ความรับผิดชอบ (Accountability) เจ้าหน้าที่จะต้องมีความรับผิดชอบต่อ ประชาชนความพึงพอใจของประชาชนต่อการปฏิบัติงานจะเป็นตัวชี้วัดสำคัญในการประเมินความสำเร็จ ของหน่วยงานและเจ้าหน้าที่
11. การเป็นผู้กำกับดูแล (Regulator) แทนการควบคุม โอนงานบางอย่างไปให้ องค์กรท้องถิ่น ซึ่งใกล้ชิดกับประชาชนที่สุด หรืองานบางอย่างก็ต้องแปรรูปให้เอกชนดำเนินงานแทน หลักธรรมาภิบาลที่กำหนดไว้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (พ.ศ.2545 - 2549) ได้มุ่งส่งเสริมระบบการบริหารจัดการที่ดีให้เกิดขึ้นต่อจากแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 8 โดยยึดคุณลักษณะสำคัญหรือองค์ประกอบของกลไกการบริหารจัดการที่ดี 6 ประการ คือ
12. หลักความรับผิดชอบ โดยตระหนักถึงสิทธิหน้าที่ การมีจิตสำนึกรับผิดชอบต่อ สังคม การใส่ใจในปัญหาของบ้านเมืองมีความเหล้าหาญที่จะรับผิดชอบต่อผลจากการกระทำ

13. หลักคุณธรรม คือยึดมั่น ในความถูกต้องดีงาม ยึดหลักซื่อสัตย์สุจริต ขยันอดทน มีระเบียบวินัย

14. หลักการมีส่วนร่วม โดยเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมรับรู้และร่วมตัดสินใจในการพัฒนาประเทศ

15. หลักความคุ้มค่า โดยบริหารจัดการทรัพยากรที่มีจำกัดให้มีการใช้อย่างประหยัด คุ้มค่า เกิดประโยชน์สูงสุดและสอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาที่ยั่งยืน

16. หลักความโปร่งใส คือ เปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ให้ประชาชนเข้าถึง ได้สะดวกและมีส่วนร่วมตรวจสอบความถูกต้องในการดำเนินงาน

17. หลักนิติธรรม โดยการตรากฎหมาย กฎข้อบังคับต่าง ๆ ให้ทันสมัยเป็นธรรมเป็นที่ยอมรับของสังคม (ฝ่ายวิชาการบริษัทสกายบุ๊กส์)

องค์ประกอบของธรรมาภิบาลที่ใช้ไปในทางราชการ ด้านการบริหารท้องถิ่น กำหนดไว้ 5 ประการ คือ

18. หลักความโปร่งใส หมายถึง การทำงานต้องมีระบบการบริหารและการตัดสินใจที่สุจริตเปิดเผย ให้ผู้รับบริการได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารที่เป็นจริง ทันสมัย สามารถตรวจสอบได้จากภายในและภายนอก

19. หลักการมีส่วนร่วม หมายถึง การกระจายอำนาจในการทำงานให้แก่บุคลากรขององค์กร ทุกคนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น ร่วมตัดสินใจ และร่วมรับผิดชอบ อย่าให้คนใดคนหนึ่งเป็นผู้สั่งการโดยเผด็จการเพียงคนเดียว

20. หลักความรับผิดชอบต่อ หมายถึง ผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ พนักงาน ต้องมีความรับผิดชอบต่อบทบาทหน้าที่ของตน ซึ่งต้องกำหนดภาระหน้าที่ ใครเป็นผู้บริหาร กว้างนโยบาย แผนงาน โครงการขอความเห็นชอบจากทุกคน เจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานดำเนินการในส่วนที่รับผิดชอบในองค์กร และพนักงานก็ให้บริการแก่ประชาชนและสังคม

21. หลักความคุ้มค่า หมายถึง การใช้ทรัพยากรสาธารณะอย่างคุ้มค่า ประหยัดและเกิดประสิทธิผลคุ้มค่าแก่การลงทุน

22. หลักคุณธรรม หมายถึง ผู้บริหารเป็นบุคคลที่บริหารงานอย่างถูกต้องตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับของทางราชการ โดยการสร้างบรรยากาศในการปฏิบัติงานด้วยความดีงาม กล้ายืนหยัดในการปฏิบัติงานด้วยความเป็นธรรมต่อทุกคน ทุกฝ่ายส่วนมุมมองทางธุรกิจหรือภาคเอกชนหลายฝ่าย ที่ได้ร่วมกันกำหนดหลักการของบริษัทมหาชนขึ้นมาเพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายสาธารณะของภาครัฐ โดยหลักการสำคัญของบริษัทมหาชนนั้นประกอบด้วย 1) ความรับผิดชอบต่อ 2) ความโปร่งใส 3) มูลค่าหุ้นในระยะยาว 4) การปฏิบัติต่อผู้ถือหุ้น 5) ประมวลแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศ 6) ความสมดุล 7) คุณค่าระยะยาว 8) วิธีชนะความเสี่ยง 9) การคุ้มครองเงินลงทุน

ในปี ค.ศ. 1995 (2538) ธนาคารพัฒนาการแห่งเอเชีย หรือ ADB ซึ่งเชื่อมโยงกับ World Bank และ IMF ขยายหลักการ Good Governance ทางการเมืองออกมาและแยกแยะได้หลายประการดังนี้ 1) ความน่าเชื่อถือและมีกฎเกณฑ์ที่ชัดเจน 2) ความโปร่งใส 3) การมีส่วนร่วม 4) ความสามารถคาดการณ์ได้ และ 5) การปฏิสัมพันธ์ระหว่างหลักการทั้ง 4 ประการข้างต้นนั้น

องค์การ UNESCAP กำหนดองค์ประกอบของธรรมาภิบาลไว้ ลักษณะใหญ่ ๆ คือ 1) มีส่วนร่วม 2) เกิดความสอดคล้อง 3) พร้อมให้ตรวจสอบ 4) โปร่งใส 5) รับผิดชอบ 6) เกิดประสิทธิผลและมีประสิทธิภาพ ความเสมอภาคและเท่า 8) ใช้กฎหมายให้เหมาะสมกับธรรมเนียม ประเพณี โครงการเพื่อการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ (United Nations and Development Programme หรือ UNDP)

พรนพ พุกกะพันธุ์ (2546 : 291) เสนอองค์ประกอบของธรรมาภิบาลไว้ 9 หลักการ คือ United Nations and Development Programme (UNDP)

1. การมีส่วนร่วมของประชาชน (Public Participation) ประชาชนทั้ง ชายและหญิงมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจอย่างเท่าเทียมกัน ไม่ว่าจะเป็นการมีส่วนร่วมโดยตรงหรือทางอ้อมโดยผ่านสถาบันต่าง ๆ ที่มีอำนาจอันชอบธรรม (Legitimate Intermediate Initiation)

2. กฎหมายที่ยุติธรรม (Rule of Law) การปกครองประเทศจะใช้กฎหมายเป็นบรรทัดฐานและทุกคนเคารพกฎหมาย โดยที่กรอบของกฎหมายที่ใช้ในประเทศต้องมีความยุติธรรม และถูกบังคับใช้ กับคนกลุ่มต่าง ๆ อย่างเสมอภาคเท่าเทียมกัน

3. ความเปิดเผยโปร่งใส (Transparency) กระบวนการทำงาน กฎเกณฑ์กติกาต่างๆ มีความเปิดเผยตรงไปตรงมา สารสนเทศ ในสังคมสามารถถ่ายโอนได้อย่างอิสระ ประชาชนสามารถเข้าถึงและรับทราบข้อมูลหรือข่าวสารสาธารณะของทางราชการได้ตามที่กฎหมายบัญญัติ

4. การมีฉันทานุมัติร่วมในสังคม (Consensus Orientation) การตัดสินใจดำเนินนโยบายใด ๆ ของภาครัฐ ต้องมีการประสานความต้องการหรือผลประโยชน์ที่แตกต่างของกลุ่มคนในสังคมให้เกิดเป็นความเห็นร่วมกัน (Broad Consensus) บนพื้นฐานของสิ่งที่เป็นประโยชน์สูงสุดแก่สังคมโดยรวม

5. กลไกการเมืองที่ชอบธรรม (Political Legitimacy) กระบวนการเข้าสู่อำนาจทางการเมืองมีความชอบธรรมและเป็นที่ยอมรับของคนในสังคม เช่น การได้มาซึ่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มีคุณภาพ การมีคณะรัฐมนตรีที่ปฏิบัติงานเพื่อประโยชน์แก่ส่วนรวมการมีกระบวนการราชการที่สุจริต โปร่งใสตรวจสอบได้ การมีกระบวนการเปิดเผยทรัพย์สินและหนี้สินของนักการเมือง การมีคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) ทำหน้าที่ไต่สวนและวินิจฉัยเจ้าหน้าที่รัฐที่ร่ำรวยผิดปกติ

6. ความเสมอภาค (Equity) ประชาชนทุกคนมีความสามารถอย่างเท่าเทียมกันในการเข้าถึงโอกาสต่าง ๆ ในสังคม เช่น โอกาสพัฒนาหรือมีความเป็นอยู่ที่ดี โดยรัฐเป็นผู้จัดสรรสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานเพื่อให้ประชาชนสามารถเข้าถึงบริการโดยเท่าเทียม

7. ประสิทธิภาพและประสิทธิผล (Effectiveness and Efficiency) กระบวนการและสถาบันต่าง ๆ เช่น รัฐสามารถจัดสรร ใช้ทรัพยากรต่างๆ ได้อย่างคุ้มค่าและเหมาะสมเพื่อตอบสนองความต้องการของคนในสังคมโดยรวม รวมถึงการทำงานที่รวดเร็ว มีคุณภาพและก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด

8. พันธะความรับผิดชอบต่อสังคม (Accountability) การตัดสินใจใด ๆ ของภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน ต้องกระทำโดยมีพันธะความรับผิดชอบต่อสิ่งที่ตนเองกระทำต่อ

สาธารณชนหรือมีส่วนได้ส่วนเสียกับหน่วยงานนั้น โดยคำนึงถึงผลประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นแก่ส่วนรวมเป็นหลักและมีจิตใจเสียสละ เห็นคุณค่าสังคมที่ตนเองสังกัดอยู่

9. การมีวิสัยทัศน์เชิงกลยุทธ์ (Strategic Vision) การที่ผู้นำและประชาชนในประเทศมีวิสัยทัศน์ในการสร้างธรรมาภิบาลและการพัฒนาอย่างยั่งยืนองค์กรที่ช่วยประเทศสมาชิกในการส่งเสริมฝึกรวมและปรับปรุงการบริหารจัดการของภาครัฐตามหลักธรรมาภิบาล หรือ Common wealth Secretariat 1) ความโปร่งใส 2) การตรวจสอบ 3) การมีส่วนร่วม 4) การต่อสู้กับปัญหาคอร์รัปชัน

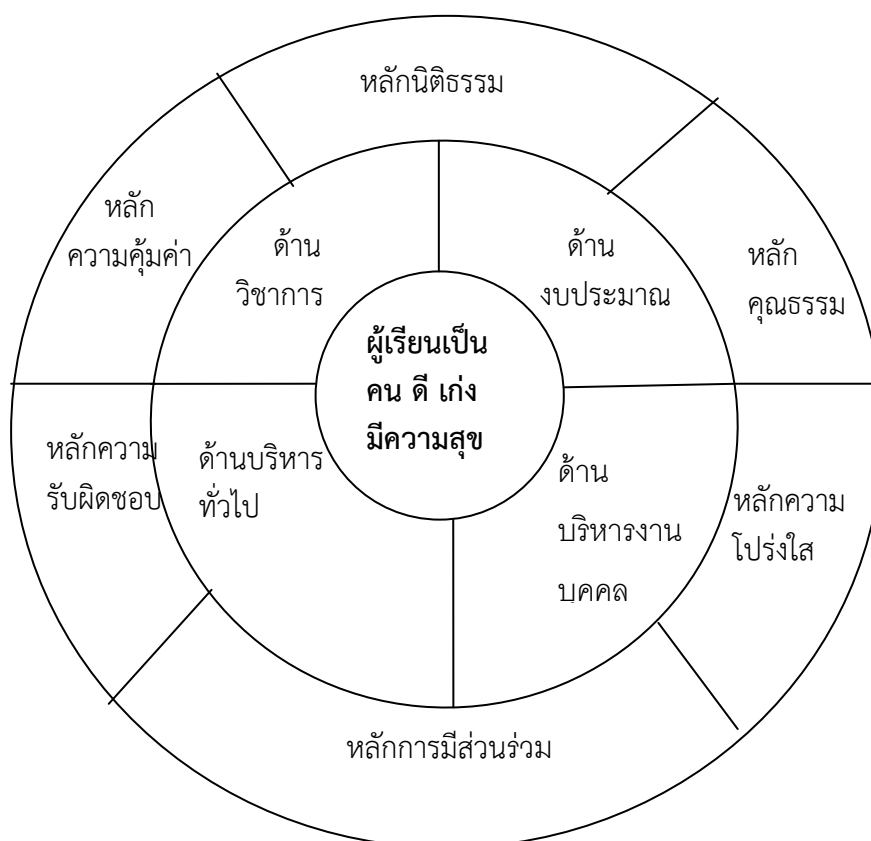
จากแนวคิดของนักวิชาการข้างต้น สามารถสรุปได้ว่าการบริหารจัดการศึกษาโดยผู้บริหารศึกษาในฐานะที่สถานศึกษาเป็นนิติบุคคลตามกฎหมาย ผู้บริหารควรนำหลักการบริหารจัดการบ้านเมืองและสังคมที่ดีหรือธรรมาภิบาลมาบูรณาการในการบริหารและจัดการศึกษาเพื่อสร้างความเข้มแข็งให้กับโรงเรียน เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ในการพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่ร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

4. ธรรมาภิบาลในสถานศึกษา

การบริหารงานจำเป็นต้องอย่างหนึ่งที่ผู้บริหารจะต้องมีหลักการบริหารและบทบาทหน้าที่ ซึ่งการบริหารงานของโรงเรียนต้องใช้ทั้งทฤษฎีและแนวทางการปฏิบัติเพื่อให้เกิดผลสำเร็จของการบริหารจัดการ การนำหลักของธรรมาภิบาลมาบูรณาการในการบริหารจัดการสถานศึกษาก็เป็นอีกแนวทางหนึ่งของผู้บริหารเพื่อให้เกิดผลสำเร็จของการบริหารสถานศึกษา สำหรับธรรมาภิบาลในสถานศึกษานั้น มีนักวิชาการได้กล่าวไว้ ดังนี้ คือ

กระทรวงศึกษาธิการ (2546 : 30-31) ได้กล่าวถึงการบริหารจัดการสถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคลโดยนำหลักธรรมาภิบาลมาบูรณาการในการบริหารจัดการสถานศึกษาด้วยหลักการดังนี้ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ หลักความคุ้มค่า โดยนำหลักธรรมาภิบาลมาบูรณาการเข้ากับการดำเนินงานด้านต่าง ๆ ของสถานศึกษา ได้แก่ การดำเนินงานด้านวิชาการ งบประมาณ บริหารงานบุคคล และบริหารทั่วไปในการจัดการศึกษาที่ทำให้ผู้เรียนเป็นคนเก่ง ดี และมีความสุข ดังแผนภูมิแสดงความสัมพันธ์นี้

ภาพประกอบ 2 ภาพรวมการจัดการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล
ที่มา : กระทรวงศึกษาธิการ (2546 : 43)

เกษม วัฒนชัย (2546 : 21) ได้กล่าวในหนังสือ การบริหารเพื่อพัฒนาคุณภาพเกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาล 4 ด้าน สรุปได้ว่า

1. การบริหารการศึกษาต้องสอดคล้องและตอบสนองต่อนโยบายและความต้องการของระบบการศึกษาไทยสิ่งใดที่ Non Relevance หรือ Less Relevance ต้องตัดทิ้งเพราะงบประมาณไม่เพียงพอสำหรับทำทุกอย่าง ดังนั้นสิ่งที่ควรเน้นในหลักธรรมาภิบาลว่าถ้าเอาไปใช้ในสิ่งที่ไม่มีความจำเป็นหรือเป็นประโยชน์เฉพาะตนหรือพวกพ้อง ต้องรับผิดชอบต่อสังคม กล่าวคืองบประมาณที่ได้มาต้องใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดจะคอร์รัปชันไม่ได้ตรงนี้ถือเป็นหลักธรรมาภิบาลที่สำคัญ
2. กระบวนการบริหารต้องมีประสิทธิภาพ (Efficiency) และได้ประสิทธิผล (Effectiveness) ควรมีการจัดทำเครื่องมือในการพิสูจน์เรื่องประสิทธิภาพและประสิทธิผล
3. ทุกขั้นตอนต้องโปร่งใส (Transparency) และมีเหตุผล (Reasonableness) เรื่องความมีเหตุผลมาจากปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ซึ่งมี 3 เรื่องใหญ่ๆ คือ 1) ทางสายกลาง (Moderation) หรือมีขณิมาปฏิบัติ 2) ทำอะไรต้องมีเหตุผล (Reasonableness) 3) มีภูมิคุ้มกัน (Self Immunity) ในเรื่องความมีเหตุผลนอกจากจะโปร่งใสแล้วยังมีเหตุผลอธิบายได้อีกด้วย ต้องมีระบบรับผิดชอบต่อการบริหารการศึกษา (Accountability) ต้องสร้าง

ระบบให้มีคนรับผิดชอบไม่ว่าจะเป็น ครูใหญ่ หัวหน้าหมวด ผู้อำนวยการเขตต้องรับผิดชอบถ้าสร้างตรงส่วนนี้ได้รับระบบจะมีธรรมาภิบาล และสามารถเคลื่อนไปข้างหน้าได้อย่างรวดเร็ว

ปัญญา ฉายะจินดาวงศ์ และคณะ (2543 : 36) ได้สรุปว่า ผู้บริหารมีหน้าที่ประสานงานระหว่างคณะกรรมการกับพนักงานต้องมีกรรายงานผลการปฏิบัติงานเป็นประจำ มีการบริหารอย่างโปร่งใสพร้อมที่จะให้ตรวจสอบได้ตลอดเวลาและคำนึงถึงผลประโยชน์ส่วนรวมอย่างยุติธรรม

สมพิศ สุขแสน (2546 : 6) ได้กล่าวว่า วิธีการที่จะทำให้เกิดธรรมาภิบาลในสถานศึกษา โดยการนำวิธีการหรือแนวคิดใหม่ ๆ มาใช้อย่างกะทันหัน อาจจะมีการต่อต้านหรือไม่เห็นด้วย ฉะนั้นจะต้องใช้วิธีแบบค่อยเป็นค่อยไป สรุปได้ว่า

1. ต้องสร้างความเข้าใจในแนวคิดและสาระสำคัญของธรรมาภิบาลให้เกิดขึ้นกับบุคลากรทุกคนในองค์กร ทั้งผู้บริหาร คณาจารย์ เจ้าหน้าที่ฝ่ายสนับสนุน และนักเรียนนักศึกษา
2. แสวงหาองค์ความรู้เกี่ยวกับธรรมาภิบาลและต้นแบบที่เหมาะสม เช่น การจัดอบรมให้ความรู้ การนำทีมผู้บริหารและคณาจารย์ศึกษาดูงานหน่วยงานอื่น ๆ ที่มีการบริหารจัดการที่ดี
3. จะต้องประกาศเป็นวิสัยทัศน์ของสถานศึกษาว่า บริหารองค์กรโดยยึดหลักธรรมาภิบาล
4. ผู้บริหารจะต้องเป็นตัวอย่างในการใช้ธรรมาภิบาลในการบริหารอย่างจริงจัง
5. มีการติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่องและนำมาปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้น

จากงานเอกสารที่กล่าวมาในการบริหารแบบธรรมาภิบาลของผู้บริหารพอที่จะสรุปได้ว่าการบริหารองค์กรตามหลักธรรมาภิบาลต้องอาศัยปัจจัยหลายประการในการบริหารให้มีประสิทธิภาพ ซึ่งอาจสรุปเป็นดังนี้ คือผู้บริหารจะต้องเป็นบุคคลที่มีการเรียนรู้ตลอดเวลาทั้งข้อกฎหมาย กฎข้อบังคับ องค์ความรู้ทางการบริหารในด้านต่าง ๆ เพื่อสร้างประสบการณ์ในการบริหารเนื่องจากการบริหารแบบธรรมาภิบาลนั้น ผู้บริหารจะต้องมีความรู้ความสามารถและประสบการณ์ซึ่งจะทำให้การตัดสินใจ การวางแผนในการปฏิบัติงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และผู้บริหารจะต้องยึดหลักพุทธศาสนาในการบริหารโดยนำหลักธรรมาภิบาลมาบูรณาการกับการบริหารแบบธรรมาภิบาล ซึ่งจะทำให้การบริหารมีประสิทธิภาพ เป็นที่ยอมรับของคนในองค์กรซึ่งหลักธรรมที่สำคัญที่ควรนำมาใช้ในการบริหารควบคู่กับหลักธรรมาภิบาลคือ ทศพิธราชธรรม เพราะจะทำให้ผู้บริหารเป็นบุคคลที่หน้าเชื่อถือ มีความรอบคอบ มีคุณธรรมและมีความยุติธรรมในการบริหาร

บริบทสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7

1. ข้อมูลทั่วไป

การปฏิรูปการศึกษาครั้งยิ่งใหญ่ของประเทศไทย ได้เกิดขึ้นจากเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ซึ่งเป็นที่มาของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ประกอบกับพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พุทธศักราช 2546 ตั้งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ทำให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการ

จัดการศึกษาดังกล่าวต้องบูรรวมกัน หน่วยงานดังกล่าวคือ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กรมสามัญศึกษา และกรมวิชาการ และให้ทบวงมหาวิทยาลัย มาสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ สำหรับระดับเขตพื้นที่ได้หลอมรวมสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด สำนักงานสามัญศึกษาจังหวัด สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด สำนักงานศึกษาธิการอำเภอ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ สำนักงานการประถมศึกษากิ่งอำเภอ จัดตั้งขึ้นเป็นสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 7 สังกัด สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ก่อตั้งเมื่อวันที่ 6 เดือน กรกฎาคม พ.ศ. 2546 เลขที่ 519 หมู่ที่ 1 ตำบล ชุมพวง อำเภอชุมพวง จังหวัดนครราชสีมา โดยอาศัยอาคารของ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอชุมพวงเป็นที่ตั้งของสำนักงาน ต่อมาได้ปรับปรุงสำนักงานให้กว้างขึ้น เพื่อรองรับการจัดระบบโครงสร้างและอัตรากำลังที่เพิ่มขึ้น ต่อมาพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการ กระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2553 และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 เมื่อวันที่ 13 เดือน กรกฎาคม พ.ศ. 2553 ได้แบ่งเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาและเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ดังนั้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 7 จึงได้เปลี่ยนชื่อเป็น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 จนถึงปัจจุบัน

วันที่ 14 กันยายน 2553 คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้แบ่งส่วนราชการภายใน สำนักงานการประถมศึกษา ตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการ กระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 และกฎกระทรวง แบ่งส่วนราชการภายในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 ดังนี้

1. กลุ่มอำนวยการ
2. กลุ่มบริหารงานบุคคล
3. กลุ่มนโยบายและแผน
4. กลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษา
5. กลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา
6. กลุ่มบริหารการเงินและสินทรัพย์
7. กลุ่มส่งเสริมสถานศึกษาเอกชน
8. หน่วยตรวจสอบภายใน

2. วิสัยทัศน์

“สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 เป็นหน่วยงานที่ส่งเสริมการเรียนรู้ให้ได้คุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา บริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมและยึดหลักธรรมาภิบาล”

3. พันธกิจ

3.1 ขยายโอกาสทางการศึกษาให้ทั่วถึงเท่าเทียม และส่งเสริม สนับสนุนประชากรวัยเรียน ได้ศึกษาจนจบการศึกษาภาคบังคับ

- 3.2 ส่งเสริมและพัฒนาการจัดกิจกรรมที่หลากหลายและแหล่งเรียนรู้เพื่อการศึกษาตลอดชีวิต
- 3.3 จัดการศึกษาให้ผู้เรียนทุกคนได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพ ให้เป็นบุคคลที่มีสมรรถนะและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานและผ่านเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาทุกระดับ
- 3.4 ส่งเสริมให้สถานศึกษาจัดกิจกรรม เพื่อปลูกฝังคุณธรรม สร้างจิตสำนึกในความรักชาติ ศาสนาพระมหากษัตริย์และวิถีชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
- 3.5 พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาทุกคนให้มีสมรรถนะตามมาตรฐานวิชาชีพและวิทยฐานะ
- 3.6 ส่งเสริมสนับสนุนให้สถานศึกษาและ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา บริหารจัดการศึกษาตามเกณฑ์มาตรฐาน
- 3.7 ส่งเสริม ปรับปรุง และพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสาร เพื่อปฏิรูปการเรียนรู้
- 3.8 ประสานองค์กรภาครัฐ เอกชน และชุมชน เพื่อให้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา
4. เป้าประสงค์
- 4.1 ประชากรวัยเรียนทุกกลุ่มและทุกคนได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างน้อย 12 ปี ตามสิทธิอย่างเท่าเทียมทั่วถึงสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและมีนิสัยรักการเรียนรู้ตลอดชีวิต
- 4.2 นักเรียนทุกคนได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพ เมื่อจบหลักสูตรแต่ละระดับแล้ว มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ และมาตรฐานการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน และมีมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน
- 4.3 นักเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 มีอัตราการออกกลางคันลดลง โรงเรียนมีระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีประสิทธิภาพ
- 4.4 ครู และบุคลากรทางการศึกษาทุกคน ได้รับการส่งเสริม และพัฒนาให้สามารถปฏิบัติงานได้ อย่างมีประสิทธิภาพ มีขวัญและกำลังใจเป็นแบบอย่างที่ดีของบุคคลแห่งการเรียนรู้
- 4.5 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษามีศักยภาพสูงในการบริหารจัดการ การศึกษา เป็นแบบอย่างที่ดีขององค์กรแห่งการเรียนรู้
5. กลยุทธ์สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7
- 5.1 สร้างโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานและการเรียนรู้ตลอดชีวิต
- 5.2 ยกระดับคุณภาพการศึกษา ส่งเสริม สนับสนุนให้ผู้เรียนมีสมรรถนะ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรและผ่านเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาทุกระดับ
- 5.3 ปลูกฝังคุณธรรม ความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และวิถีชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
- 5.4 พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาทุกระดับให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- 5.5 เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารและการจัดการศึกษา โดยยึดหลักธรรมาภิบาล

- 5.6. พัฒนาสื่อนวัตกรรมเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสาร เพื่อปฏิรูปการเรียนรู้
 5.7 ประสานภาครัฐ เอกชน และชุมชน ให้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. งานวิจัยในประเทศ

ฉัตรยุพิน บ่ายเที่ยง (2552 : 70-72) แนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการโดยหลักธรรมาภิบาลตามการรับรู้ของพนักงานในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอท่าช้าง จังหวัดสิงห์บุรี ผลการวิจัยพบว่า ระดับการรับรู้ของพนักงานด้านการบริหารจัดการโดยหลักธรรมาภิบาล ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอำเภอท่าช้าง จังหวัดสิงห์บุรี โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านอยู่ในระดับมาก 5 ด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านหลักความรับผิดชอบ ด้านหลักความโปร่งใส ด้านหลักคุณธรรม ด้านหลักความคุ้มค่า ด้านหลักนิติธรรม และด้านที่มีค่าเฉลี่ยปานกลางคือ ด้านหลักการมีส่วนร่วม และได้จัดทำแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการโดยหลักธรรมาภิบาลในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอำเภอท่าช้าง จังหวัดสิงห์บุรี โดยกำหนดยุทธศาสตร์แนวทางการพัฒนาด้านหลักการมีส่วนร่วม 5 ยุทธศาสตร์ คือ 1) ยุทธศาสตร์การพัฒนาการมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย 2) ยุทธศาสตร์การพัฒนาการมีส่วนร่วมในการวางแผน 3) ยุทธศาสตร์การพัฒนาการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ 4) ยุทธศาสตร์การพัฒนาการมีส่วนร่วมในการทำงานและพัฒนางาน 5) ยุทธศาสตร์การพัฒนาการมีส่วนร่วมในการประเมินผลการดำเนินงาน

บังอร จันกรม (2552 : 131-137) ได้ศึกษาการบริหารโรงเรียนโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร ตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 ผลการวิจัย พบว่า ครูมีความคิดเห็นต่อการบริหารโรงเรียนโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยหลักนิติธรรมอยู่ในลำดับแรก รองลงมาคือ หลักความรับผิดชอบ หลักความคุ้มค่า หลักคุณธรรม หลักการมีส่วนร่วม ส่วนหลักความ โปร่งใสอยู่ในลำดับสุดท้าย และการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครู จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน และขนาดของโรงเรียน ต่อการบริหารโรงเรียนโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร พบว่าในภาพรวมไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าครูที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการ บริหารโรงเรียนตามหลักความคุ้มค่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ถวิล อรัญเวศ (2553 : 174-176) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลกับประสิทธิภาพการทำงานของครูในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 4 พบว่า ตามทัศนะของผู้บริหารศึกษาและครูโดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า หลักนิติธรรมมีการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีประสบการณ์ในการบริหารน้อยกว่า 10 ปี และ 10 ปีขึ้นไป มีการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลในระดับมากทุกด้าน

เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าในหลักหลักนิติธรรมมีการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่นๆไม่แตกต่างกัน ส่วนการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารตามขนาดของสถานศึกษาพบว่าผู้บริหารที่ทำงานอยู่ในสถานศึกษาขนาดเล็ก ขนาดกลางและขนาดใหญ่มีการบริหารงานในภาพรวมยกเว้นหลักนิติธรรมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งแสดงว่าผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่มีการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลในหลักนิติธรรมไม่แตกต่างกัน

พระมหาลำพิ่ง ธีรบุญโญ (2553 : 157 - 159) ได้ศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนนวมินทราชูทิศมัชฌิม จังหวัดนครสวรรค์ การวิจัยเรื่องการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนนวมินทราชูทิศมัชฌิม จังหวัดนครสวรรค์ พบว่า บุคลากรของโรงเรียนนวมินทราชูทิศมัชฌิมมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.88) เมื่อพิจารณาในแต่ละด้านพบว่า มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล อยู่ในระดับมากทุกด้าน ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ต่อการบริหารงานตามธรรมาภิบาลของโรงเรียนนวมินทราชูทิศมัชฌิม จังหวัดนครสวรรค์ จำแนกตามบุคลากรที่มีเพศต่างกัน ที่มีอายุต่างกัน มีตำแหน่งแตกต่างกัน ประสบการณ์การทำงานต่างกัน และมีระดับการศึกษาต่างกัน พบว่า มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล โดยภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกันทุกด้านจึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ ศึกษาปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนนวมินทราชูทิศมัชฌิม จังหวัดนครสวรรค์ ด้านหลักนิติธรรม ผู้บริหารไม่ควรเลือกใช้งาน เลือกปฏิบัติในแต่ละบุคคล ผู้บริหารควรบริหารงานด้วยหลักเหตุผล ด้านหลักคุณธรรม ควรยกเลิกระบบอุปถัมภ์ และพิจารณาตามผลงานและความสามารถ หลักความโปร่งใส ควรมีการตรวจสอบได้ในทุกกรณี ควรมีการบริหารงานอย่างโปร่งใส ไม่มีการทุจริตคอร์รัปชัน ด้านหลักมีส่วนร่วม ควรให้บุคลากรหรือข้าราชการมีส่วนร่วมในการเลื่อนตำแหน่งกับผู้บังคับบัญชา ด้านหลักความรับผิดชอบ ควรที่จะมอบหมายงานในหน้าที่ความรับผิดชอบให้ชัดเจน และเหมาะสมกับตำแหน่งงาน ควรช่วยกันรับผิดชอบทรัพย์สินของหน่วยงาน ด้านหลักความคุ้มค่า ผู้บริหารควรยึดหลักการบริหารธรรมาภิบาล

อยู่เสมอ การปฏิบัติงานควรยึดหลักความไม่ประมาทเพื่อความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

ภิรมย์ जानนอก (2553 : 90-92) ได้ศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลโคกกระเบื้อง อำเภอบ้านเหลื่อม จังหวัดนครราชสีมา ผลการศึกษาค้นคว้าปรากฏดังนี้ประชาชนในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลโคกกระเบื้อง โดยรวมและจำแนกตามเพศ อายุ การศึกษา และอาชีพ เห็นว่ามีการปฏิบัติการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล โดยรวมและรายด้านทุกด้าน คือ ด้านหลักนิติธรรม ด้านหลักคุณธรรมด้านหลักความโปร่งใส ด้านหลักการมีส่วนร่วม ด้านหลักความรับผิดชอบ และด้านหลักความคุ้มค่า อยู่ในระดับปานกลางประชาชนที่มีเพศต่างกัน เห็นว่ามีการปฏิบัติการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล โดยรวมและรายด้าน 5 ด้าน ไม่แตกต่างกัน แต่เห็นว่ามีความรับผิดชอบแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ประชาชนที่มีอายุต่างกัน เห็นว่ามีการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาล โดยรวมและรายด้าน 5 ด้าน คือ ด้านหลักนิติธรรม ด้านหลักคุณธรรม ด้านหลักความโปร่งใสด้านหลักความรับผิดชอบ และด้านหลักความคุ้มค่า แตกต่างกันอย่างมี

นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 ประชาชนที่มีการศึกษา และอาชีพต่างกัน เห็นว่ามีการปฏิบัติการบริหารงาน ตามหลักธรรมาภิบาล โดยรวมและรายด้านทุกด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ราตรี ชินหงส์ (2553 : 81 - 85) ได้ศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลในเทศบาลตำบลโคกล่าม อำเภोजตุรพักตรพิมาน จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่าประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุตั้งแต่ 31 - 40 ปี จบการศึกษาระดับประถมศึกษา มีรายได้ 3,000 - 6,000 บาทต่อเดือน และประกอบอาชีพเกษตรกรกรรม ประชาชนมีความคิดเห็นด้วยเกี่ยวกับการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารงานในเทศบาลตำบลโคกล่าม อำเภोजตุรพักตรพิมาน จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมและรายด้านทุกด้าน อยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านหลักนิติธรรม ด้านหลักการมีส่วนร่วม ด้านหลักคุณธรรม ด้านหลักความโปร่งใส ด้านหลักความคุ้มค่า และด้านหลักความรับผิดชอบ ประชาชนที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษาและอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นด้วยเกี่ยวกับการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารงานในเทศบาลตำบลโคกล่ามไม่แตกต่างกันแต่ประชาชนที่มีรายได้ต่างกัน มีความคิดเห็นด้วยเกี่ยวกับการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารงานในเทศบาลตำบลโคกล่ามแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ประชาชนมีปัญหาและข้อเสนอนะในการแก้ไขปัญหการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลในเทศบาลตำบลโคกล่าม อำเภोजตุรพักตรพิมาน จังหวัดร้อยเอ็ด ดังนี้ประชาชนส่วนใหญ่เสนอปัญหา คือ ประชาชนไม่มีความรู้ความเข้าใจเรื่องกฎหมายการจัดซื้อจัดจ้าง การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นและกฎหมายอื่น ๆ ไม่มีตัวชี้วัดเกี่ยวกับความถูกต้องดีงาม ที่เป็นแบบอย่างแก่ประชาชนและตัวชี้วัดการให้บริการประชาชนด้วยความเสมอภาคที่สามารถวัดได้ ประชาชนไม่สามารถเข้าร่วมรับฟังการประชุมสภาได้อย่างทั่วถึง

สุนันทา ภูผิวแก้ว (2553 : 64 - 65) ได้ดำเนินการศึกษาการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่า บุคลากรที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์ ส่วนมากเป็นเพศหญิง (ร้อยละ 52.90) รองลงมาคือ เพศชาย (ร้อยละ 47.10) ส่วนมากมีอายุอยู่ในช่วง 30-39 ปี (ร้อยละ 42.50) รองลงมาคือ ช่วงอายุ 40-49 ปี (ร้อยละ 39.50) ส่วนมากสำเร็จการศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี (ร้อยละ 50.00) รองลงมาคือ ระดับมัธยมศึกษา (ร้อยละ 39.50) และส่วนมากมีระยะเวลาในการปฏิบัติงาน 3-5 ปี (ร้อยละ 44.30) รองลงมาคือ ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน 5 ปี ขึ้นไป (ร้อยละ 24.10) บุคลากรโดยรวมและจำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา และระยะเวลาในการปฏิบัติงาน เห็นว่ามีการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลโดยรวมและเป็นรายด้าน พบว่ามีการดำเนินการอยู่ในระดับมาก 4 ด้าน คือ ด้านหลักคุณธรรม ด้านหลักการมีส่วนร่วม ด้านหลักความโปร่งใส และด้านหลักนิติธรรม และอยู่ในระดับปานกลาง 2 ด้าน คือด้านหลักความรับผิดชอบ และด้านหลักความคุ้มค่า บุคลากรเพศหญิงและเพศชายเห็นว่ามี การดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาล ขององค์การบริหารส่วนตำบล โดยรวมและเป็นรายด้าน 3 ด้านไม่แตกต่างกัน แต่เห็นว่าการดำเนินงาน ด้านหลักคุณธรรม ด้านหลักการมีส่วนร่วม และด้านหลักนิติธรรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 บุคลากรที่มีอายุแตกต่างกันเห็นว่าการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบล โดยรวมและเป็นรายด้าน 5 ด้าน ไม่แตกต่างกัน แต่เห็นว่ามี

การดำเนินงานด้านหลักความรับผิดชอบแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 บุคลากรที่มีระดับการศึกษาต่างกันเห็นว่าการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบล โดยรวม และเป็นรายด้าน 3 ด้าน ไม่แตกต่างกัน แต่เห็นว่าการดำเนินงานด้านหลักคุณธรรม ด้านหลักความรับผิดชอบ และด้านหลักความคุ้มค่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 บุคลากรที่มีระยะเวลาในการปฏิบัติงานต่างกันเห็นว่าการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบล โดยรวม และเป็นรายด้าน 4 ด้านไม่แตกต่างกันแต่เห็นว่าการดำเนินงาน ด้านหลักการมีส่วนร่วม ด้านหลักความรับผิดชอบ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อรทัย ใจแก้ว (2553 : 66 – 69) ได้ศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา พบว่า ข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา จำแนกเพศ ระดับการปฏิบัติงาน ระดับการศึกษา และอายุราชการแตกต่างกัน เห็นว่าได้มีการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาล โดยและเป็นรายด้านทุกด้าน อยู่ในระดับปานกลาง โดยข้าราชการที่มีเพศและระดับการศึกษาแตกต่างกัน เห็นว่าการปฏิบัติ โดยรวมและเป็นรายด้านทุกด้าน ไม่แตกต่างกัน ($p > .05$) และข้าราชการที่มีระดับการปฏิบัติงานและอายุราชการแตกต่างกัน เห็นว่าการปฏิบัติ โดยรวมและเป็นรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จริญญา เนื่องโคราช (2554 : 81 - 85) ได้ศึกษาการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจภูธรบรี อำเภอบรี จังหวัดมหาสารคาม ปรากฏผลดังนี้ ประชาชนที่เกี่ยวข้องกับการประเมินการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจภูธรบรี อำเภอบรี จังหวัดมหาสารคาม ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงอายุประมาณ 18 – 30 ปี มีการศึกษาระดับอนุปริญญา/ปวส. มีอาชีพรับจ้างทั่วไป ประชาชนเห็นว่าเจ้าหน้าที่ตำรวจ สถานีตำรวจภูธรบรี อำเภอบรี จังหวัดมหาสารคาม มีการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า อยู่ในระดับดีมาก 4 ด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อยได้แก่ ด้านหลักการมีส่วนร่วม ด้านหลักความโปร่งใส ด้านหลักความคุ้มค่า ด้านหลักความรับผิดชอบ ด้านหลักคุณธรรมและด้านหลักนิติธรรมประชาชนที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพที่แตกต่างกัน มีความคิดเป็นเกี่ยวกับหลักการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจภูธรบรี อำเภอบรี จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมและไม่แตกต่างกัน

บุญส่ง แก่นท้าว (2554 : 73 - 75) ได้ดำเนินการศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลท่าสะอาด อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดนครราชสีมา พบว่า ประชาชนโดยรวมและจำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษาและอาชีพ เห็นว่าการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ของเทศบาลตำบลท่าสะอาด อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดนครราชสีมา โดยรวมทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านนิติธรรม ด้านความรับผิดชอบ ด้านคุณธรรม ด้านหลักความโปร่งใส ด้านหลักความคุ้มค่า และด้านหลักการมีส่วนร่วมประชาชนที่มีเพศและอายุต่างกัน เห็นว่าการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ของเทศบาลตำบลท่าสะอาด อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดนครราชสีมา โดยรวมและรายด้านทุกด้านไม่แตกต่างกัน ส่วนประชาชนที่มีระดับการศึกษาที่แตกต่างกัน เห็นว่าการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลโดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน แต่เห็นว่าในด้านหลักคุณธรรม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ส่วนประชาชนที่มีอาชีพแตกต่างกันเห็นว่าการบริหารงาน

ตามหลักธรรมาภิบาลโดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน แต่เห็นว่าในด้านหลักคุณธรรม ด้านหลักการมีส่วนร่วม และหลักความรับผิดชอบ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

พระปรเมศวร์ ปญญาวิชโร (2554 : 142 - 145) ได้ศึกษาความคิดเห็นของครูผู้สอนต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาในเขตอำเภอบรรพตพิสัย จังหวัดนครสวรรค์ โดยผลการวิจัยพบว่าระดับความคิดเห็นของครูผู้สอนต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า บุคลากรมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานในด้านหลักความคุ้มค่า มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ส่วนในด้านด้านหลักนิติธรรม มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด การเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นว่าการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร สถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา ในเขตอำเภอบรรพตพิสัย จังหวัดนครสวรรค์ โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ วุฒิการศึกษา อายุราชการ รายได้พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลที่ทำให้ความคิดเห็นว่าการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา ในเขตอำเภอบรรพตพิสัย จังหวัดนครสวรรค์ แตกต่างกัน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ได้แก่ เพศ วุฒิการศึกษา อายุราชการ รายได้ ส่วน อายุและ สถานภาพไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้แนวทางพัฒนาสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาในเขตอำเภอบรรพตพิสัย จังหวัดนครสวรรค์ ถ้านำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหาร จะทำให้การบริหารงานนั้นสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี เพราะหลักธรรมาภิบาลยึดหลักการทางานที่มีหลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักความรับผิดชอบ หลักการมีส่วนร่วม และหลักความคุ้มค่านำมาใช้ในการบริหาร ซึ่งเป็นการบริหารการปกครองที่ดีที่ทุกๆ ส่วนเห็นว่าเป็นสิ่งที่ดีงาม เหมาะที่จะนำมาใช้ในการจัดการบริหารงานทำให้หน่วยงานนั้นสามารถพัฒนาอย่างมีประสิทธิภาพได้

อนุธิดา นิธิวัฒน์วงศ์ (2554 : 110) การศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต ๓ ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 มีความคิดเห็นว่าคุณภาพการบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก ผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 มีความคิดเห็นว่าคุณภาพการบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายปัญหาทุกด้านอยู่ในระดับน้อยผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีตำแหน่งหน้าที่ปฏิบัติงานต่างกัน เพศต่างกัน สังกัดโรงเรียนต่างกัน และรับการฝึกอบรมเกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาลต่างกัน มีความคิดเห็นว่าคุณภาพการบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาโดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีตำแหน่งหน้าที่ปฏิบัติงานต่างกันและรับการฝึกอบรมเกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาลต่างกัน มีความคิดเห็นว่าคุณภาพการบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาโดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่ที่มีเพศต่างกันและสังกัดโรงเรียนต่างกัน มีความคิดเห็นว่าคุณภาพการบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาโดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน

ขวัญใจ ป้อมพระเดช (2555 : 63 – 66) ได้ศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี พบว่า การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงลำดับจากมากไปน้อยสามลำดับ พบว่า หลักคุณธรรม มีการบริหารในระดับมากที่สุด รองลงมา คือหลักความโปร่งใส มีการบริหารในระดับมาก และหลักความความคุ้มค่า มีการบริหารในระดับมาก ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลในด้านหลักคุณธรรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในด้านอื่นๆ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ การบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล จำแนกตามเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาที่สังกัดของผู้บริหาร ภาพรวม พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาที่อยู่ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาต่างกัมีการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาที่อยู่ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาต่างกัมีการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล ในทุกด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล จำแนกตามขนาดของสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี ภาพรวม พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาที่สังกัดในสถานศึกษาแตกต่างกันมีการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลในภาพรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

2. งานวิจัยต่างประเทศ

เอ็ม บลูมเมล (Blumel. 2000 : 95) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องความช่วยเหลือระหว่างประเทศความร่วมมือกันระหว่างนักสังคมสงเคราะห์และการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ (ประเทศเคนยา) พบว่าหลักธรรมาภิบาลได้มีความจำเป็นอย่างยิ่งต่อความร่วมมือ ต่องานความช่วยเหลือระหว่างประเทศของนักสังคมสงเคราะห์ต่าง ๆ เนื่องจากเป็นกระบวนการทำงานที่ต้องอาศัยความร่วมมือ และการตรวจสอบ อันจะเป็นแนวทางที่ก่อให้เกิดประโยชน์อย่างสูงสุด ส่วนปัจจัยอื่นๆที่ช่วยเสริมสร้างการทำงานร่วมกันระหว่างนักสังคมสงเคราะห์เหล่านี้ ในประเทศเคนยา (Kenya) ก็คือความสามารถของนักสังคมสงเคราะห์ในการเข้าถึงวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี และรวมไปถึงการปรับตัวเข้าหากัน เพื่อที่จะสร้างความร่วมมือเป็นกลุ่มย่อย ๆ เพื่อที่จะก่อให้เกิดประโยชน์ในการสื่อสาร และการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร

คราค (Clarke. 2001 : 35) ทำการวิจัยเรื่อง การใช้หลักธรรมาภิบาลในการกระจายอำนาจการปกครองระบอบประชาธิปไตยในประเทศกาน่า พบว่าในประเทศที่ด้อยพัฒนา การปกครองระบอบประชาธิปไตยได้มีการกระจายอำนาจจากส่วนกลางไปสู่ท้องถิ่นมากขึ้น โดยส่งเสริมได้มากขึ้น นอกจากนี้ยังมีการปรับตัวในการปฏิบัติต่างๆ ของท้องถิ่นโดยเป็นการประยุกต์ใช้หลักธรรมาภิบาล ให้เหมาะสมกับท้องถิ่น เพื่อเป็นการพัฒนาให้เกิดความเท่าเทียมกันภายในสังคม การใช้หลักธรรมาภิบาลทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น แต่ก็ยังคงมีปัญหาอยู่จากการที่ยังคงมีการถือพรรคถือพวก หรือการปกครองแบบอุปถัมภ์

ทาร์เบท (Thabet. 2002 : 65) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการส่งเสริมให้มีการใช้หลักการบริหารแบบธรรมาภิบาล” ผลการวิจัยพบว่า มีปัจจัยหลายประการที่มี

ความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญกับการส่งเสริมให้มีการใช้หลักการบริหารแบบธรรมาภิบาล โดยเฉพาะปัจจัยด้านแรงกดดันจากบริษัทคู่แข่ง และกฎระเบียบในการควบคุมดูแลของรัฐบาล ซึ่งพบว่ามมีอิทธิพลในระดับสูงต่อการตัดสินใจเลือกที่จะส่งเสริมให้มีการใช้หลักการบริหารแบบธรรมาภิบาล

คิมเมท (Kimmet. 2005 : 32) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในระบอบ การเมืองการปกครองในอาเซียน 4 ประเทศ งานวิจัยนี้พบว่าในประเทศที่พัฒนาแล้วหลักธรรมาภิบาล ได้ถูกนำไปใช้ในเชิงของกลยุทธ์ทางการเมืองมากกว่าการนำเนื้อหาสาระไปประยุกต์ใช้ในเชิงนโยบาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งงานวิจัยนี้ เกี่ยวกับการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในประเทศเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ 4 ประเทศนี้ ได้แก่ ฟิลิปปินส์ ไทย มาเลเซีย และอินโดนีเซีย โดยพิจารณาเป็นประเทศไปและเปรียบเทียบกับกรณีศึกษา โดยศึกษาว่าประเทศเหล่านี้มีการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้อย่างไรบ้าง รวมไปถึงการมีส่วนร่วมของหลักธรรมาภิบาลในการเลือกตั้งในปี 2004 ซึ่งพบว่าหลักธรรมาภิบาล ได้ถูกนำไปใช้อย่างกว้างขวางและเป็นประเด็นสำคัญในการปฏิรูประบบการปกครอง นอกจากนี้ ประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ที่ได้กล่าวมานี้ ยังได้เรียนรู้ในการนำหลักธรรมาภิบาลเพื่อพัฒนา การเมืองการปกครอง โดยเน้นการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้พัฒนาบ้านเมือง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสภาวะที่บ้านเมืองมีความไม่แน่นอนและเศรษฐกิจถดถอย เพื่อเป็นรูปแบบและเป็นแนวทางในการบริหารประเทศใหม่ ๆ เนื่องจากหลักธรรมาภิบาลช่วยสนับสนุนการเมือง การปกครอง ซึ่งแนวคิดของหลักธรรมาภิบาลมีที่มาจากชาติตะวันตก ซึ่งก่อให้เกิดรูปแบบการบริหารใหม่ ๆ และก่อให้เกิดการพัฒนา ทางประชาธิปไตย ซึ่งนั่นคือหนึ่งในจุดประสงค์สำคัญของหลักธรรมาภิบาลนั่นเอง

มาร์เซลลา (Marcella. 2005 : 57) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “การบริหารการปกครองด้าน การศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษาของ โมรอนโก (Morongo) มลรัฐแคลิฟอร์เนีย” ผลการวิจัยพบว่า การรับรู้ของผู้มีส่วนร่วมซึ่งมีความสัมพันธ์ต่อประสิทธิภาพของการปกครองทางการศึกษาในเขตพื้นที่ การศึกษาโมรอนโก ข้อมูลที่ได้รับมีการเปรียบเทียบกับวรรณกรรมที่ทำการศึกษาเอกสาร ได้จัดหัวข้อที่ สอดคล้องกันเข้าด้วยกัน และเชื่อมโยงสิ่งเหล่านี้ไปสู่การเป็นตัวบ่งชี้พฤติกรรมของผู้บริหารตามหลักธรรมาภิบาล โดยเฉพาะด้านการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการบริหารเหล่านี้ จะนำไปสู่ความสำเร็จในการบริหารเขตพื้นที่การศึกษาจนบรรลุเป้าหมาย อีกทั้งการวิจัยครั้งนี้ ยังได้สนับสนุนการค้นคว้าบทบาทของ ผู้นำในการเป็นผู้บริหารสถานศึกษา ความทุ่มเท เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้เรียนระดับ ความสำเร็จที่สูงขึ้นนำไปสู่การปรับโครงสร้างและปรับเปลี่ยนในสิ่งที่ควรจะเป็น เพื่อนำไปสู่การบริหาร การจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพสูงสุด

ท็อปฮอฟ (Tophoff. 2007 : 23-25) ได้ศึกษาเรื่อง หลักปฏิบัติทางจริยธรรมใน องค์การยุคใหม่ พบว่า ธรรมาภิบาลของบริษัทมีการกำหนดอย่างชัดเจนในแนวทางปฏิบัติของชาร์เบน- อ็อกเลย์ ซึ่งได้กลายเป็นกฎหมายของสมาพันธ์รัฐในปี ค.ศ. 2000 โดยรวมถึงแนวทางปฏิบัติทาง จริยธรรมที่กำหนดพฤติกรรมของลูกจ้างและความสัมพันธ์ระหว่างองค์การและผู้ถือหุ้น ในขณะที่แนว ปฏิบัติเหล่านี้เป็นเรื่องภายนอกของบุคคล การศึกษาครั้งนี้ได้อธิบายการเกิดขึ้นของสัญญาณเตือน ภายนอกเพื่อการบริหารจัดการที่ถูกต้องในความรู้สึกของชาวพุทธแนวปฏิบัติทางจริยธรรมเหล่านี้ไม่ เพียงแต่เป็นแนวทางที่เข้าถึงจิตใจเท่านั้น แต่ขยายไปสู่โลกภายนอก ภายในทัศนคติแนวปฏิบัติเป็นการ สอนเชิงจริยธรรมของนักปรัชญาหมิงชาวจีน (หวัง หยางหมิง) ในบทความนี้ท่านหวังเป็นนักคิดเชิง

สัมมนาภายใน วิธีการคำสอนของหวังในรูปแบบพุทธศาสนิกชนที่ถูกนำเสนอเพื่อการเข้าถึงความรู้ภายในตัวบุคคลซึ่งแสดงให้เห็นแนวทางปฏิบัติที่ถูกต้อง

โรสต์ (Rost. 2010 : 90-115) ได้ศึกษาเรื่อง องค์การธรรมาภิบาลของพระเบเนดิกไทน์ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์โครงสร้างของวัดที่ได้รับการศึกษาครั้งใหม่ในเชิงรายละเอียดและนำผลการศึกษาไปแก้ปัญหาของหน่วยงานในองค์กรสมัยใหม่ ในการวิเคราะห์ประวัติศาสตร์ของวิกฤตการณ์และการค้นหาคำตอบจากข้อคำถาม ถ้าวัดพระเบเนดิกไทน์สามารถแก้ปัญหาขององค์การได้ การวิเคราะห์แสดงให้เห็นว่าวัดได้จัดให้มีการบริหารขั้นพื้นฐานในช่วงแรกและความสามารถเพื่อการอยู่รอดในหลายศตวรรษ กลุ่มตัวอย่างเป็พระเบเนดิกไทน์ที่เคยอยู่ในบาวาเวีย บาเดน วูร์เทมเบอร์ริก และเยอรมันที่พุดสวิตเซอร์แลนด์ ผลการศึกษาพบว่าช่วงชีวิตเฉลี่ยของระยะเวลาของวัดเกือบ 500 ปี และ 1 ใน 4 ของวัดได้ยุติบทบาทลงซึ่งเป็นผลมาจากปัญหาต่างๆของวัด การศึกษานี้ได้กล่าวถึงความสำเร็จเนื่องมาจากโครงสร้างการบริหารงานที่เหมาะสมขึ้นอยู่กับกลไกการควบคุมภายใน

จากการศึกษาหลักธรรมาภิบาล หลักการบริหารการศึกษาตลอดจนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องจะเห็นได้ว่าการสร้างระบบบริหารจัดการที่ดี “ธรรมาภิบาล” (Good governance) มีความสำคัญยิ่งต่อวงการศึกษายุคปฏิรูปการศึกษาการบริหารและการจัดการศึกษานั้น จำเป็นต้องอาศัยหลักธรรมาภิบาลในการดำเนินการซึ่งกระทรวงศึกษาธิการ ได้กำหนดธรรมาภิบาลในการบริหารและการจัดการศึกษาโรงเรียนนิติบุคคลไว้ 6 หลัก คือ 1) หลักนิติธรรม 2) หลักคุณธรรม 3) หลักความโปร่งใส 4) หลักการมีส่วนร่วม 5) หลักความรับผิดชอบและ 6) หลักความคุ้มค่าธรรมาภิบาลจึงเป็นหลักคิดในการบริหารองค์กรเพื่อเป็นการประกันเรื่องธรรมาภิบาลบังหลวงและเรื่องความไม่มีประสิทธิภาพ กระบวนการบริหารการศึกษาต้องใช้หลักนิติธรรมอันได้แก่ กฎหมาย ระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ โดยถือว่าการยึดมั่นในความถูกต้องดีงามโดยธรรมาภิบาล บุคลากรต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษายึดถือหลักนี้ในการปฏิบัติหน้าที่เป็นตัวอย่างแก่สังคม และส่งเสริมสนับสนุนให้ครู บุคลากร ตลอดจนนักเรียนให้พัฒนาตนเองไปพร้อมกันเพื่อให้คนไทยมีความซื่อสัตย์ จริ่งใจ ขยัน อดทน มีระเบียบวินัยประกอบอาชีพสุจริต จนเป็นนิสัยประจำชาติ หลักความโปร่งใส ได้แก่ การสร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกันของบุคลากรในสถานศึกษา โดยปรับปรุงการทำงานของสถานศึกษาให้มีความโปร่งใส มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์อย่างตรงไปตรงมาด้วยภาษาที่เข้าใจง่าย หลักการมีส่วนร่วม ได้แก่ การเปิดโอกาสให้ครู บุคลากร ผู้ปกครอง นักเรียน ชุมชน มีส่วนร่วมรับรู้และเสนอความเห็นในการตัดสินใจปัญหาสำคัญของสถานศึกษา ไม่ว่าจะด้วยการแจ้งความเห็น การประชาพิจารณ์ การแสดงประชามติหรืออื่น ๆ กระบวนการเรียนการสอนต้องโปร่งใส คือ การตรวจสอบได้และอธิบายได้ ทุกขั้นตอนต้องมีผู้รับผิดชอบ หลักความรับผิดชอบต่อหน้าที่ในความสานึกในการรับผิดชอบต่อสังคม การใส่ใจปัญหาของสถานศึกษา และกระตือรือร้นในการแก้ปัญหาตลอดจนการเคารพในความคิดเห็นที่แตกต่างและกล้าที่จะยอมรับผลกระทบบจากการกระทำของตน หลักความคุ้มค่า ได้แก่ การบริหารจัดการและการใช้ทรัพยากรที่มีจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนร่วมโดยธรรมาภิบาลให้มีความประหยัดใช้ของอย่างคุ้มค่า

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

การดำเนินการศึกษาค้นคว้า การรับรู้ของครูต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 ครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้ดำเนินการศึกษา ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า
3. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล
6. สถิติที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ในการศึกษาครั้งนี้ได้ศึกษาการรับรู้ของครูต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 ประกอบด้วย อำเภอโนนแดง อำเภอประทาย อำเภอลำทะเมนชัย อำเภอเมืองยาง อำเภอพิมาย และอำเภอชุมพวง

ประชากร ได้แก่ ครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 ปีการศึกษา 2555 จำนวน 2,051 คน
กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 ปีการศึกษา 2555 จำนวน 322 คน ตามตารางของ Krejcie and Morgan ได้มาด้วยวิธีการสุ่มตามระดับชั้น (Stratified Random Sampling) โดยการแบ่งประชากรตามที่ตั้ง และกำหนดสัดส่วนของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ตารางเลขสุ่ม

ตาราง 1 แสดงจำนวนโรงเรียน ประชากร จำแนกตามที่ตั้งและขนาดของโรงเรียน ของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7

อำเภอ	จำนวนโรงเรียน				จำนวนประชากร			
	ใหญ่	กลาง	เล็ก	รวม	ใหญ่	กลาง	เล็ก	รวม
โนนแดง	2	10	8	20	41	98	27	166
ประทาย	5	36	22	63	100	227	95	422
ลำทะเมนชัย	2	10	8	22	31	122	37	190
เมืองยาง	2	11	5	18	21	96	33	150
พิมาย	10	32	17	59	332	217	65	614
ชุมพวง	13	25	8	46	285	185	39	509
รวม	34	124	68	228	810	945	296	2051

ที่มา : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 (2555 : 8)

ตาราง 2 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามที่ตั้ง ของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7

อำเภอ	ประชากร				กลุ่มตัวอย่าง			
	ใหญ่	กลาง	เล็ก	รวม	ใหญ่	กลาง	เล็ก	รวม
โนนแดง	41	98	27	166	6	15	4	25
ประทาย	100	227	95	422	16	36	15	67
ลำทะเมนชัย	31	122	37	190	5	19	6	30
เมืองยาง	21	96	33	150	3	15	5	23
พิมาย	332	217	65	614	52	34	11	97
ชุมพวง	285	185	39	509	45	29	6	80
รวม	810	945	296	2051	127	148	47	322

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการศึกษาในครั้งนี้เป็นแบบสอบถามโดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลคุณลักษณะของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Check List) ได้แก่ เพศ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ทำงาน และขนาดโรงเรียน จำนวน 4 ข้อ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการรับรู้ของครูผู้สอนต่อการบริหารตามหลัก

ธรรมาภิบาลของผู้บริหาร สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแนวคิดของ Likert (บุญชม ศรีสะอาด. 2553 : 121 ; อ้างอิงมาจาก Likert. 1961 : 135) แบ่งออกเป็น 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด ซึ่งแบบสอบถามจะครอบคลุมเนื้อหาทั้ง 6 หลัก ได้แก่หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า คำถามทั้งหมด จำนวน 42 ข้อ (ด้านละ 7 ข้อ) โดยมีความหมาย ดังนี้

ระดับการปฏิบัติมากที่สุด	กำหนดให้	5	คะแนน
ระดับการปฏิบัติมาก	กำหนดให้	4	คะแนน
ระดับการปฏิบัติปานกลาง	กำหนดให้	3	คะแนน
ระดับการปฏิบัติน้อย	กำหนดให้	2	คะแนน
ระดับการปฏิบัติน้อยที่สุด	กำหนดให้	1	คะแนน

ตอนที่ 3 เป็นข้อเสนอแนะของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 เป็นแบบสอบถามแบบปลายเปิด จำนวน 6 ด้าน ได้แก่ ด้านนิติธรรม ด้านคุณธรรม ด้านความโปร่งใส ด้านการมีส่วนร่วม ด้านความรับผิดชอบ และด้านความคุ้มค่า

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้ศึกษาได้กำหนดขั้นตอนการสร้างเครื่องมือในการศึกษาค้นคว้าตามลำดับ ดังนี้

1. ศึกษาหลักการ แนวคิดทฤษฎี ระเบียบ และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของหน่วยงานต่างๆ เพื่อมาเป็นบรรทัดฐานในการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้
2. กำหนดขอบข่ายเนื้อหาของข้อคำถาม ตามความมุ่งหมาย และวัตถุประสงค์ที่ใช้ในการศึกษา ซึ่งใช้กรอบแนวคิดตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 หรือ หลักธรรมาภิบาล (Good Governance) ซึ่งมีหลักพื้นฐาน 6 ประการ ได้แก่
 - 2.1 หลักนิติธรรม
 - 2.2 หลักคุณธรรม
 - 2.3 หลักความโปร่งใส
 - 2.4 หลักการมีส่วนร่วม
 - 2.5 หลักความรับผิดชอบ
 - 2.6 หลักความคุ้มค่า
3. ร่างแบบสอบถามสำหรับเก็บข้อมูลการศึกษา โดยรวบรวมข้อคำถามในแต่ละด้านตามหลักธรรมาภิบาล ทั้ง 6 ด้าน ตามกรอบแนวคิด และวัตถุประสงค์ของการศึกษาเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อพิจารณาตรวจแก้ไข เนื้อหาและสำนวนภาษาที่ใช้ตลอดจนความถูกต้องเหมาะสมตามจุดมุ่งหมายของการศึกษา
4. นำแบบสอบถามฉบับร่างที่ผ่านการแก้ไขตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาแล้วนำเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity)

ของแบบสอบถาม เพื่อให้ตรงตามเนื้อหา ความชัดเจนในข้อคำถาม โดยใช้เทคนิค IOC (Index of Item Objective Congruence) ซึ่งมีค่าอยู่ระหว่าง 0.66 – 1.00 และปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์ โดยผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ประกอบด้วย

4.1 นายวัชระ นรินทรนอก วุฒิการศึกษา ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (ศษ.ม.) สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านหนองขาม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 ผู้เชี่ยวชาญเนื้อหา ตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา ความครอบคลุมของเนื้อหา

4.2 นายสถิตย์ ทองพิมาย วุฒิการศึกษา ครุศาสตรมหาบัณฑิต (ค.ม.) สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านหนองปรือ (รัฐราษฎร์พัฒนา) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 ผู้เชี่ยวชาญเนื้อหา ตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา ความครอบคลุมของเนื้อหา

4.3 นายยุทธภูมิ ดรเถื่อน วุฒิการศึกษา การศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) สาขาการวัดผลทางการศึกษา ตำแหน่งศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6 ผู้เชี่ยวชาญด้านเครื่องมือตรวจสอบสถิติการวิจัย ตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบ เครื่องมือ ความครอบคลุมถูกต้องของแบบวัดและประเมิน

5. นำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไขตามที่ผู้เชี่ยวชาญเสนอแนะ และนำมาเสนออาจารย์ที่ปรึกษาอีกครั้ง

6. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try out) กับกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะบริบทใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างจริงและไม่ได้อยู่ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 โดยผู้ศึกษาได้นำไปทดลองใช้กับครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6 จำนวน 30 คน

7. นำแบบสอบถามมาวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนก เป็นรายข้อโดยวิธีการหาความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม (Item Total Correlation) สร้างเป็นแบบสอบถามฉบับจริง ซึ่งได้ ค่ำระหว่าง 0.485 – 0.849 และวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม รายด้านโดยใช้วิธีสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha) ได้ค่าความเชื่อมั่น ด้านหลักนิติธรรม 0.858 ด้านหลักคุณธรรม 0.835 ด้านหลักความโปร่งใส 0.872 ด้านหลักการมีส่วนร่วม 0.864 ด้านหลักความรับผิดชอบ 0.905 และด้านหลักความคุ้มค่า 0.905 และหาความเชื่อมั่น ทั้งฉบับซึ่งมีค่าเท่ากับ 0.966

8. จัดพิมพ์เป็นฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมาเขต 7 ต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้ดำเนินการโดยมีลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้ศึกษาขอหนังสือจากมหาวิทยาลัยมหาสารคามเพื่อขอความอนุเคราะห์จากผู้อำนวยการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง

2. ผู้ศึกษานำส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์พร้อมแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่าง เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง จำนวน 360 ฉบับ
3. การรวบรวมแบบสอบถาม ผู้วิจัยเดินทางไปรวบรวมแบบสอบถามด้วยตนเอง หลังจากส่งแบบสอบถามไปแล้ว 1 เดือน
4. นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาตรวจสอบจำนวนและความสมบูรณ์ของข้อมูล จำนวน 322 ฉบับ เพื่อเตรียมความพร้อมในขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การจัดกระทำข้อมูล

การศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้ดำเนินการจัดกระทำกับข้อมูล ดังนี้

1.1 นำแบบสอบถามที่รวบรวมได้มาตรวจสอบความครบถ้วนสมบูรณ์ และความถูกต้อง มาลงรหัสข้อมูล

1.2 นำแบบสอบถามที่ลงรหัสแล้วให้คะแนนการตอบแต่ละข้อ ดังนี้
(บุญชม ศรีสะอาด. 2553 : 121)

ระดับการปฏิบัติมากที่สุด	กำหนดให้	5	คะแนน
ระดับการปฏิบัติมาก	กำหนดให้	4	คะแนน
ระดับการปฏิบัติปานกลาง	กำหนดให้	3	คะแนน
ระดับการปฏิบัติน้อย	กำหนดให้	2	คะแนน
ระดับการปฏิบัติน้อยที่สุด	กำหนดให้	1	คะแนน

1.3 นำคะแนนที่ได้ไปหาค่าเฉลี่ย (Mean) แล้วนำมากำหนดเป็นหลักเกณฑ์ในการ แปลความหมายค่าเฉลี่ยระดับการรับรู้ของครูต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 ดังนี้

(บุญชม ศรีสะอาด. 2553 : 121)

ค่าเฉลี่ย	4.51 - 5.00	หมายถึง	มีการปฏิบัติระดับมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย	3.51 - 4.50	หมายถึง	มีการปฏิบัติระดับมาก
ค่าเฉลี่ย	2.51 - 3.50	หมายถึง	มีการปฏิบัติระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย	1.51 - 2.50	หมายถึง	มีการปฏิบัติระดับน้อย
ค่าเฉลี่ย	1.00 - 1.50	หมายถึง	มีการปฏิบัติระดับน้อยที่สุดดังนี้

2. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้นำหลักสถิติประกอบการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ โดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ โปรแกรมสำเร็จรูป ดังนี้

2.1 วิเคราะห์ข้อมูลคุณลักษณะของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ทำงาน และ ขนาดโรงเรียน เป็นแบบสำรวจรายการ (Check List) โดยใช้ สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) คำนวณหาค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) บรรยายประกอบความเรียง

2.2 วิเคราะห์การรับรู้ของครูต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ใช้สถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยนำเสนอข้อมูลในรูปแบบตารางควบคู่กับการบรรยายผลการศึกษา

2.3 วิเคราะห์เปรียบเทียบและทดสอบสมมุติฐาน การรับรู้ของครูต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 ที่มีเพศ และวุฒิการศึกษา ต่างกัน ใช้การทดสอบด้วย t-test (Independent Samples) ส่วนประสบการณ์ทำงาน และขนาดโรงเรียน ใช้การทดสอบด้วย F-test (One-way ANOVA)

2.4 เมื่อทำการทดสอบสมมุติฐานแล้ว หากพบว่าผลการทดสอบแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผู้ศึกษาจะทำการทดสอบเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ โดยใช้วิธีการของ Scheffe' (บุญชม ศรีสะอาด. 2553 : 142)

2.5 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 ซึ่งเป็นคำถามแบบปลายเปิด จำนวน 6 ด้าน ใช้วิเคราะห์เนื้อหาโดยสรุปประเด็น นำมาแจกแจงความถี่ในแต่ละประเด็น แล้วนำเสนอด้วยการพรรณนาความ

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ผู้ศึกษาได้นำหลักสถิติมาประกอบการวิเคราะห์แบบสอบถาม ดังนี้

1. สถิติที่ใช้ในการหาประสิทธิภาพเครื่องมือ ได้แก่

1.1 การหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อโดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่าย (Item Total Correlation)

1.2 การหาค่าความเชื่อมั่นหรือความเชื่อถือของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (Alpha - Coefficient) ตามวิธีการของครอนบาค (Cronbrach)

2. สถิติพื้นฐาน เพื่อวิเคราะห์คุณลักษณะของของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่

2.1 ร้อยละ (Percentage)

2.2 ค่าเฉลี่ย (Mean)

2.3 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

3. สถิติการทดสอบสมมุติฐาน ได้แก่

3.1 t-test (Independent Samples)

3.2 F-test (One-way ANOVA)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาค้นคว้าการรับรู้ของครูต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 รวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 322 คน ผู้ศึกษาได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
2. ลำดับขั้นตอนในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

n	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
\bar{X}	แทน	ค่าเฉลี่ย
S.D.	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
SS	แทน	ผลรวมกำลังสองของคะแนน
MS	แทน	ค่าเฉลี่ยกำลังสอง
df	แทน	ชั้นขององศาแห่งความเป็นอิสระ
t-test	แทน	สถิติทดสอบที่ใช้เปรียบเทียบค่าเฉลี่ย 2 กลุ่ม
F-test	แทน	สถิติทดสอบที่ใช้เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยมากกว่า 2 กลุ่ม
*	แทน	ความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ลำดับขั้นตอนในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป และนำเสนอผลการวิเคราะห์ตามขั้นตอนต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลคุณลักษณะส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยการหาค่าความถี่ และค่าร้อยละ

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์การรับรู้ของครูผู้สอนต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์เปรียบเทียบการรับรู้ของครูผู้สอนต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

ตอนที่ 4 การวิเคราะห์ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 โดยวิเคราะห์เป็นความถี่ และบรรยายเป็นความเรียง

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลคุณลักษณะส่วนบุคคลของประชากรและกลุ่มตัวอย่าง โดยหาความถี่และร้อยละจำแนกตามเพศ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ทำงาน และขนาดโรงเรียน ดังตาราง 3

ตาราง 3 ข้อมูลคุณลักษณะส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

คุณลักษณะส่วนบุคคล	n = 322 คน	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	156	48.40
หญิง	166	51.60
รวม	322	100.00
วุฒิการศึกษา		
ปริญญาตรี	238	73.90
สูงกว่าปริญญาตรี	84	26.10
รวม	322	100.00
ประสบการณ์ทำงาน		
1 – 15 ปี	80	24.80
16 – 30 ปี	138	42.90
มากกว่า 30 ปี	104	32.30
รวม	322	100.00
ขนาดโรงเรียน		
โรงเรียนขนาดเล็ก	47	14.60
โรงเรียนขนาดกลาง	148	46.00
โรงเรียนขนาดใหญ่	127	39.40
รวม	322	100.00

จากตาราง 3 พบว่า ครูผู้สอนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 51.60) มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี (ร้อยละ 73.90) มีประสบการณ์ทำงาน 16 – 30 ปี (ร้อยละ 42.90) และอยู่ในโรงเรียนขนาดกลาง (ร้อยละ 46.00)

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์การรับรู้ของครูผู้สอนต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล
ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7
โดยรวมและรายด้าน

ตาราง 4 การรับรู้ของครูผู้สอนต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ของผู้บริหารสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 โดยรวม

การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล	\bar{X}	S.D.	ระดับ การปฏิบัติ
1. ด้านหลักนิติธรรม	3.97	0.57	มาก
2. ด้านหลักคุณธรรม	4.07	0.67	มาก
3. ด้านหลักความโปร่งใส	3.88	0.69	มาก
4. ด้านหลักการมีส่วนร่วม	4.24	0.53	มาก
5. ด้านหลักความรับผิดชอบ	4.15	0.61	มาก
6. ด้านหลักความคุ้มค่า	3.82	0.72	มาก
โดยรวม	4.02	0.24	มาก

จากตาราง 4 พบว่า ครูผู้สอนมีการรับรู้ต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ของ
ผู้บริหาร สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 โดยรวมอยู่ใน
ระดับมาก ($\bar{X} = 4.02$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มีการรับ
รู้อยู่ในอันดับแรกคือ ด้านหลักการมีส่วนร่วม ($\bar{X} = 4.24$) รองลงมาคือ ด้านหลักความรับผิดชอบ
($\bar{X} = 4.15$) และ ด้านหลักคุณธรรม ($\bar{X} = 4.07$) ตามลำดับ

ตาราง 5 การรับรู้ของครูผู้สอนต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 ด้านหลักนิติธรรม

การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ด้านหลักนิติธรรม	\bar{X}	S.D.	ระดับ การปฏิบัติ
1. ผู้บริหารมีการออกกฎระเบียบข้อบังคับที่เป็นธรรมเสมอภาค ไม่เลือกปฏิบัติ และเป็นที่ยอมรับของทุกคน	3.97	0.75	มาก
2. ผู้บริหารมีการกำหนดและปรับปรุงกฎระเบียบข้อบังคับ ข้อตกลงต่างๆ ของสถานศึกษาอย่างมีเหตุผล	3.87	0.76	มาก
3. ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ครูได้แสดงความคิดเห็นก่อนออกกฎระเบียบข้อบังคับ	3.89	0.78	มาก
4. ผู้บริหารมีการปฏิบัติตามกฎ ระเบียบและข้อบังคับที่สถานศึกษากำหนดขึ้น	3.94	0.82	มาก
5. ผู้บริหาร กำกับ ดูแล และส่งเสริมให้บุคลากรประพฤติปฏิบัติตามกฎ ระเบียบและข้อบังคับที่สถานศึกษากำหนดขึ้น	4.14	0.69	มาก
6. ผู้บริหารชี้แจงแนะแนวทางปฏิบัติให้ถูกต้องตามกฎระเบียบข้อบังคับที่วางไว้ให้เข้าใจตรงกัน	4.03	0.76	มาก
7. ผู้บริหารมีการตักเตือน หรือลงโทษบุคลากรที่ไม่ปฏิบัติตามกฎ ระเบียบและข้อบังคับที่สถานศึกษา	3.92	0.67	มาก
โดยรวม	3.97	0.57	มาก

จากตาราง 5 พบว่า ครูผู้สอนมีการรับรู้ต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 ด้านหลักนิติธรรม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.97$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด 3 อันดับได้แก่ ผู้บริหาร กำกับ ดูแล และส่งเสริมให้บุคลากรประพฤติปฏิบัติตามกฎ ระเบียบและข้อบังคับที่สถานศึกษากำหนดขึ้น ($\bar{X} = 4.14$) รองลงมาคือ ผู้บริหารชี้แจงแนะแนวทางปฏิบัติให้ถูกต้องตามกฎระเบียบข้อบังคับที่วางไว้ให้เข้าใจตรงกัน ($\bar{X} = 4.03$) และ ผู้บริหารมีการออกกฎระเบียบข้อบังคับที่เป็นธรรมเสมอภาค ไม่เลือกปฏิบัติ และเป็นที่ยอมรับของทุกคน ($\bar{X} = 3.97$) ตามลำดับ

ตาราง 6 การรับรู้ของครูผู้สอนต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ของผู้บริหารสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 ด้านหลักคุณธรรม

การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ด้านหลักคุณธรรม	\bar{X}	S.D.	ระดับ การปฏิบัติ
1. ผู้บริหารเป็นแบบอย่างที่ดีในการปฏิบัติราชการด้วยความซื่อสัตย์	4.10	0.83	มาก
2. ผู้บริหารมีความอดทนอดกลั้น และมีอารมณ์หนักแน่น มั่นคง	4.04	0.82	มาก
3. ผู้บริหารมีการสนับสนุนและให้กำลังใจแก่ ผู้ใต้บังคับบัญชาที่ปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต	4.15	0.85	มาก
4. ผู้บริหารให้ความสำคัญเป็นธรรมกับการปฏิบัติงานของ บุคลากรในสถานศึกษาเท่าเทียมกัน	4.12	0.80	มาก
5. ผู้บริหารจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมให้แก่ บุคลากรอย่างสม่ำเสมอ	4.03	0.92	มาก
6. ผู้บริหารปฏิบัติหน้าที่ด้วยความขยันขันแข็ง ซื่อสัตย์ สุจริต มีน้ำใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่แก่ผู้ร่วมงานด้วยความจริงใจ	4.09	0.86	มาก
7. ผู้บริหารมีการจัดสรรงบประมาณให้เกิดความเป็นธรรม แก่ครูและนักเรียนทุกคน	3.96	0.77	มาก
โดยรวม	4.07	0.67	มาก

จากตาราง 6 พบว่า ครูผู้สอนมีการรับรู้ต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ของ
ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 ด้านหลัก
คุณธรรมโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.07$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ
โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด 3 อันดับ ได้แก่ ผู้บริหารมีการสนับสนุนและให้กำลังใจแก่ผู้ใต้บังคับบัญชาที่
ปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต ($\bar{X} = 4.15$) รองลงมาคือ ผู้บริหารให้ความสำคัญเป็นธรรมกับการ
ปฏิบัติงานของบุคลากรในสถานศึกษาเท่าเทียมกัน ($\bar{X} = 4.12$) และ ผู้บริหารเป็นแบบอย่างที่ดีในการ
ปฏิบัติราชการด้วยความซื่อสัตย์ ($\bar{X} = 4.10$) ตามลำดับ

ตาราง 7 การรับรู้ของครูผู้สอนต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 ด้านหลักความโปร่งใส

การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ด้านหลักความโปร่งใส	\bar{X}	S.D.	ระดับ การปฏิบัติ
1. ผู้บริหารบริหารจัดการกับสถานศึกษาให้เป็นที่ยอมรับของสังคมในด้านความชัดเจนความโปร่งใสและสามารถตรวจสอบได้	3.91	0.84	มาก
2. ผู้บริหารสามารถอธิบายให้คณะกรรมการสถานศึกษา ครู ผู้ปกครอง รู้และเข้าใจเป้าหมายและทิศทางของการดำเนินงาน โครงการ แผนงาน สิทธิประโยชน์ที่พึงได้รับ อย่างโปร่งใสไม่ปิดบัง	3.83	0.87	มาก
3. ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ผู้ปกครอง ชุมชน และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนในการสนับสนุนการพัฒนาวิชาการและพัฒนาคณาจารย์ผู้เรียน	3.87	0.83	มาก
4. ผู้บริหารสร้างความไว้วางใจในการปฏิบัติงานให้กับครูอยู่เสมอ	4.02	0.78	มาก
5. ผู้บริหารมีการประกาศหลักเกณฑ์ความดีความชอบให้บุคลากรทราบอย่างโปร่งใส	3.92	0.85	มาก
6. ผู้บริหารมีการรายงานผลการปฏิบัติงานและเปิดเผยข้อมูลข่าวสารของสถานศึกษาที่เป็นประโยชน์และตรงไปตรงมา	3.76	0.90	มาก
7. ผู้บริหารจัดให้มีการตรวจสอบผลการดำเนินงานในทุกขั้นตอน มีเกณฑ์ มีตัวชี้วัดผลการปฏิบัติงานที่เป็นรูปธรรมและเปิดเผยต่อสาธารณชน	3.84	0.81	มาก
โดยรวม	3.88	0.69	มาก

จากตาราง 7 พบว่า ครูผู้สอนมีการรับรู้ต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 ด้านหลักความโปร่งใส โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.88$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด 3 อันดับได้แก่ ผู้บริหารสร้างความไว้วางใจในการปฏิบัติงานให้กับครูอยู่เสมอ ($\bar{X} = 4.02$) รองลงมาคือ ผู้บริหารมีการประกาศหลักเกณฑ์ความดีความชอบให้บุคลากรทราบอย่างโปร่งใส ($\bar{X} = 3.92$) และ ผู้บริหารบริหารจัดการกับสถานศึกษาให้เป็นที่ยอมรับของสังคมในด้านความชัดเจนความโปร่งใสและสามารถตรวจสอบได้ ($\bar{X} = 3.91$) ตามลำดับ

ตาราง 8 การรับรู้ของครูผู้สอนต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต7 ด้านหลักการมีส่วนร่วม

การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ด้านหลักการมีส่วนร่วม	\bar{X}	S.D.	ระดับ การปฏิบัติ
1. ผู้บริหารเปิดโอกาสให้คณะกรรมการสถานศึกษา ครู ผู้ปกครอง และชุมชนมีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทาง พัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา	4.30	0.82	มาก
2. ผู้บริหารรับฟังความคิดเห็น และข้อเสนอแนะจาก บุคลากรทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา	4.26	0.71	มาก
3. ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ครู คณะกรรมการสถานศึกษามี ส่วนร่วมในการตัดสินใจแก้ปัญหาของสถานศึกษา	4.23	0.84	มาก
4. ผู้บริหารสำรวจความคิดเห็นของบุคลากรเพื่อใช้เป็น ข้อมูลในการดำเนินโครงการ/กิจกรรม ของสถานศึกษา	4.11	0.93	มาก
5. ผู้บริหารส่งเสริมการทำงานร่วมกันเป็นทีมและ ปฏิบัติงานร่วมกันอย่างสงบสุขด้วยความพร้อมเพรียง	4.43	0.64	มาก
6. ผู้บริหารสนับสนุนให้บุคลากรในสถานศึกษามีส่วนร่วม ในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารของสถานศึกษา	4.21	0.81	มาก
7. ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการ เผยแพร่ผลงานของสถานศึกษา	4.13	0.90	มาก
โดยรวม	4.24	0.53	มาก

จากตาราง 8 พบว่า ครูผู้สอนมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต7 ด้านหลักการมีส่วนร่วม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.24$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด 3 อันดับได้แก่ ผู้บริหารส่งเสริมการทำงานร่วมกันเป็นทีมและปฏิบัติงานร่วมกันอย่างสงบสุขด้วยความพร้อมเพรียง ($\bar{X} = 4.43$) รองลงมาคือ ผู้บริหารเปิดโอกาสให้คณะกรรมการสถานศึกษา ครู ผู้ปกครอง และชุมชนมีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.30$) และ ผู้บริหารรับฟังความคิดเห็น และข้อเสนอแนะจากบุคลากรทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.26$) ตามลำดับ

ตาราง 9 การรับรู้ของครูผู้สอนต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ของผู้บริหารสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต7 ด้านหลักความรับผิดชอบ

การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ด้านหลักความรับผิดชอบ	\bar{X}	S.D.	ระดับ การปฏิบัติ
1. ผู้บริหารมีความตระหนักและสำนึกในหน้าที่ที่มีต่อ สถานศึกษาและสังคม	4.10	0.79	มาก
2. ผู้บริหารใส่ใจเกี่ยวกับปัญหาและมีความกระตือรือร้นมี การแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในสถานศึกษา	4.17	0.71	มาก
3. ผู้บริหารปฏิบัติงานเสร็จสิ้นตามกำหนดเวลาและบรรลุ ตามวัตถุประสงค์	4.25	0.69	มาก
4. ผู้บริหารสนับสนุนให้บุคลากรปฏิบัติงานให้เสร็จสิ้นตาม กำหนดเวลาและมีประสิทธิภาพ	4.16	0.80	มาก
5. ผู้บริหารจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีการศึกษาของ สถานศึกษาครบถ้วนตรงตามภารกิจทั้ง 4 งาน	4.24	0.77	มาก
6. ผู้บริหารดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการประจำปี การศึกษาของสถานศึกษา	4.04	0.70	มาก
7. ผู้บริหารรายงานผลการดำเนินงานต่อหน่วยงานต้น สังกัดและเผยแพร่สาธารณชนเป็นประจำทุกปี	4.07	0.72	มาก
โดยรวม	4.15	0.61	มาก

จากตาราง 9 พบว่า ครูผู้สอนมีการรับรู้ต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ของ
ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 ด้านหลักความ
รับผิดชอบ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.15$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ
โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด 3 อันดับได้แก่ ผู้บริหารปฏิบัติงานเสร็จสิ้นตามกำหนดเวลาและบรรลุตาม
วัตถุประสงค์ ($\bar{X} = 4.25$) รองลงมาคือ ผู้บริหารจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีการศึกษาของ
สถานศึกษาครบถ้วนตรงตามภารกิจทั้ง 4 งาน ($\bar{X} = 4.24$) และ ผู้บริหารใส่ใจเกี่ยวกับปัญหาและมี
ความกระตือรือร้นมีการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.17$) ตามลำดับ

ตาราง 10 การรับรู้ของครูผู้สอนต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต7 ด้านหลักความคุ้มค่า

การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ด้านหลักความคุ้มค่า	\bar{X}	S.D.	ระดับ การปฏิบัติ
1. ผู้บริหารมีนโยบายหรือแนวทางการดำเนินงานเพื่อให้บุคลากรตระหนักถึงคุณค่าของทรัพยากรที่มีอยู่ในสถานศึกษา	3.82	1.06	มาก
2. ผู้บริหารบริหารจัดการและใช้ทรัพยากรเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่สถานศึกษา	3.91	0.81	มาก
3. ผู้บริหารจัดบริการให้นักเรียนหรือผู้ติดต่อราชการได้รับความสะดวก รวดเร็ว ภายในเวลาที่กำหนด	3.63	1.03	มาก
4. ผู้บริหารจัดบุคลากรให้เหมาะสมงานตามความรู้ความสามารถของแต่ละบุคคล	3.78	0.99	มาก
5. ผู้บริหารส่งเสริมให้บุคลากรนำวัสดุ อุปกรณ์ในท้องถิ่นมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	3.86	0.89	มาก
6. ผู้บริหารบริหารจัดการงบประมาณเป็นไปอย่างคุ้มค่าเมื่อเทียบกับผลงานต่างๆที่โรงเรียนพึงจะได้รับ	4.01	0.95	มาก
7. ผู้บริหารสนับสนุนให้ร่วมกันประหยัดพลังงาน เพื่อรักษาและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	3.72	1.06	มาก
โดยรวม	3.82	0.72	มาก

จากตาราง 10 พบว่า ครูผู้สอนมีการรับรู้ต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต7 ด้านหลักความคุ้มค่าโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.82$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด 3 อันดับได้แก่ ผู้บริหารบริหารจัดการงบประมาณเป็นไปอย่างคุ้มค่าเมื่อเทียบกับผลงานต่างๆที่โรงเรียนพึงจะได้รับ ($\bar{X} = 4.01$) รองลงมาคือ ผู้บริหารบริหารจัดการและใช้ทรัพยากรเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่สถานศึกษา ($\bar{X} = 3.91$) และ ผู้บริหารส่งเสริมให้บุคลากรนำวัสดุ อุปกรณ์ในท้องถิ่นมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ($\bar{X} = 3.86$) ตามลำดับ

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์เปรียบเทียบการรับรู้ของครูผู้สอนต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต7 โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

3.1 เพศ

ตาราง 11 การรับรู้ของครูผู้สอนต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 ที่มีเพศต่างกัน

การบริหารงาน ตามหลักธรรมาภิบาล	เพศ				t	P-value
	ชาย (n =156)		หญิง (n =166)			
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
1. ด้านหลักนิติธรรม	3.98	0.55	3.95	0.59	0.38	0.69
2. ด้านหลักคุณธรรม	4.16	0.56	3.98	0.74	2.44	0.01*
3. ด้านหลักความโปร่งใส	3.91	0.69	3.85	0.70	0.67	0.50
4. ด้านหลักการมีส่วนร่วม	4.26	0.55	4.22	0.51	0.53	0.59
5. ด้านหลักความรับผิดชอบ	4.22	0.57	4.08	0.64	2.04	0.04*
6. ด้านหลักความคุ้มค่า	3.78	0.74	3.86	0.69	-0.98	0.32
โดยรวม	4.05	0.25	3.99	0.23	2.13	0.03*

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 11 พบว่า ครูผู้สอนที่มีเพศต่างกันมีการรับรู้ต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยที่ครูผู้สอนเพศชายมีการรับรู้ต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ของผู้บริหารสถานศึกษา มากกว่าครูผู้สอนเพศหญิง และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านหลักคุณธรรม และด้านหลักความรับผิดชอบแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยที่ครูผู้สอนเพศชายมีการรับรู้ต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ของผู้บริหารสถานศึกษา มากกว่าครูผู้สอนเพศหญิง

3.2 วุฒิการศึกษา

ตาราง 12 การรับรู้ของครูผู้สอนต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 ที่มีวุฒิการศึกษา ต่างกัน

การบริหารงาน ตามหลักธรรมาภิบาล	วุฒิการศึกษา				t	P-value
	ปริญญาตรี (n=238)		สูงกว่าปริญญาตรี (n=84)			
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
1. ด้านหลักนิติธรรม	3.99	0.55	3.91	0.60	1.06	0.28
2. ด้านหลักคุณธรรม	4.09	0.68	4.02	0.64	0.79	0.43
3. ด้านหลักความโปร่งใส	3.82	0.71	4.04	0.61	-2.42	0.01*
4. ด้านหลักการมีส่วนร่วม	4.23	0.53	4.26	0.54	-0.50	0.61
5. ด้านหลักความรับผิดชอบ	4.11	0.62	4.26	0.57	-2.00	0.04*
6. ด้านหลักความคุ้มค่า	3.77	0.73	3.97	0.67	-2.24	0.02*
โดยรวม	4.00	0.24	4.08	0.24	-2.46	0.01*

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 12 พบว่า ครูผู้สอนที่มีวุฒิการศึกษาต่างกันมีการรับรู้ต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยที่ครูผู้สอนที่มีวุฒิการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรีมีการรับรู้ต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ของผู้บริหารสถานศึกษา มากกว่าครูผู้สอนที่มีวุฒิการศึกษาปริญญาตรี และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านหลักความโปร่งใส ด้านหลักความรับผิดชอบและด้านหลักความคุ้มค่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยที่ครูผู้สอนที่มีวุฒิการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรีมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา มากกว่าครูผู้สอนที่มีวุฒิการศึกษาปริญญาตรี

3.3 ประสพการณ์ทำงาน

ตาราง 13 การรับรู้ของครูผู้สอนต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต7 ที่มีประสพการณ์ทำงาน
ต่างกัน

การบริหารงาน ตามหลักธรรมาภิบาล	แหล่งความ แปรปรวน	df	SS	MS	F	P-value
1. ด้านหลักนิติธรรม	ระหว่างกลุ่ม	2	0.80	0.40	1.22	0.29
	ภายในกลุ่ม	319	104.68	0.32		
	รวม	321	105.48			
2. ด้านหลักคุณธรรม	ระหว่างกลุ่ม	2	0.84	0.43	0.96	0.38
	ภายในกลุ่ม	319	144.73	0.45		
	รวม	321	145.57			
3. ด้านหลักความโปร่งใส	ระหว่างกลุ่ม	2	4.11	2.09	4.38	0.01*
	ภายในกลุ่ม	319	152.58	0.47		
	รวม	321	156.79			
4. ด้านหลักการมีส่วนร่วม	ระหว่างกลุ่ม	2	0.61	0.30	1.05	0.35
	ภายในกลุ่ม	319	91.14	0.28		
	รวม	321	91.75			
5. ด้านหลักความรับผิดชอบ	ระหว่างกลุ่ม	2	0.76	0.35	0.92	0.39
	ภายในกลุ่ม	319	121.95	0.38		
	รวม	321	122.61			
6. ด้านหลักความคุ้มค่า	ระหว่างกลุ่ม	2	3.56	1.77	3.47	0.03*
	ภายในกลุ่ม	319	162.95	0.51		
	รวม	321	166.40			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	2	0.09	0.04	0.74	0.47
	ภายในกลุ่ม	319	19.69	0.06		
	รวม	321	19.78			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 13 ครูผู้สอนที่มีประสพการณ์ทำงานต่างกันมีการรับรู้ต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต7 โดยรวมไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านหลักความโปร่งใส และด้านหลักความคุ้มค่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงมีการเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีของ Scheffe' ดังตาราง 14 – 15

ตาราง 14 การเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของ
ผู้บริหารสถานศึกษา ด้านหลักหลักความโปร่งใส ของครูที่มีประสบการณ์ทำงานต่างกัน

ประสบการณ์ทำงาน	\bar{X}	1 – 15 ปี	16 – 30 ปี	มากกว่า 30 ปี
			3.93	3.97
1 – 15 ปี	3.93	-	0.91	0.11
16 – 30 ปี	3.97	-	-	0.01*
มากกว่า 30 ปี	3.71	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 14 พบว่า ครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ทำงาน 16 – 30 ปี มีการรับรู้ต่อการ
บริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านหลักหลักความโปร่งใส มากกว่าครูผู้สอน
ที่มีประสบการณ์ทำงาน มากกว่า 30 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 15 การเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของ
ผู้บริหารสถานศึกษา ด้านหลักความคุ้มค่า ของครูที่มีประสบการณ์ทำงานต่างกัน

ประสบการณ์ทำงาน	\bar{X}	1 – 15 ปี	16 – 30 ปี	มากกว่า 30 ปี
			3.65	3.84
1 – 15 ปี	3.65	-	0.15	0.36*
16 – 30 ปี	3.84	-	-	0.68
มากกว่า 30 ปี	3.92	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 15 พบว่า ครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ทำงานมากกว่า 30 ปีมีการรับรู้ต่อการ
บริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านหลักความคุ้มค่า มากกว่าครูผู้สอนที่
ประสบการณ์ทำงาน 1 – 15 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.4 ขนาดโรงเรียน

ตาราง 16 การรับรู้ของครูผู้สอนต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 ที่มีขนาดโรงเรียนต่างกัน

การบริหารงาน ตามหลักธรรมาภิบาล	แหล่งความ แปรปรวน	df	SS	MS	F	P-value
1. ด้านหลักนิติธรรม	ระหว่างกลุ่ม	2	1.07	0.53	1.63	0.19
	ภายในกลุ่ม	319	104.36	0.32		
	รวม	321	105.43			
2. ด้านหลักคุณธรรม	ระหว่างกลุ่ม	2	3.46	1.73	3.88	0.02*
	ภายในกลุ่ม	319	142.13	0.44		
	รวม	321	145.59			
3. ด้านหลักความโปร่งใส	ระหว่างกลุ่ม	2	1.34	0.67	1.37	0.25
	ภายในกลุ่ม	319	155.43	0.48		
	รวม	321	156.77			
4. ด้านหลักการมีส่วนร่วม	ระหว่างกลุ่ม	2	0.54	0.27	0.95	0.38
	ภายในกลุ่ม	319	91.22	0.28		
	รวม	321	91.77			
5. ด้านหลักความรับผิดชอบ	ระหว่างกลุ่ม	2	2.59	1.29	3.44	0.03*
	ภายในกลุ่ม	319	120.05	0.37		
	รวม	321	122.65			
6. ด้านหลักความคุ้มค่า	ระหว่างกลุ่ม	2	0.24	0.12	0.23	0.79
	ภายในกลุ่ม	319	166.23	0.52		
	รวม	321	166.48			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	2	0.08	0.04	0.66	0.51
	ภายในกลุ่ม	319	19.69	0.06		
	รวม	321	19.78			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 16 ครูผู้สอนที่สอนในโรงเรียนขนาดต่างกันมีการรับรู้ต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 โดยรวมไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านหลักคุณธรรม และด้านหลักความรับผิดชอบต่อแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงมีการเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีของ Scheffe' ดังตาราง 17 – 18

ตาราง 17 การเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของ
ผู้บริหารสถานศึกษา ด้านหลักคุณธรรม ของครูที่มีขนาดโรงเรียนต่างกัน

ขนาดโรงเรียน	ขนาดโรงเรียน			
	\bar{X}	ขนาดเล็ก	ขนาดกลาง	ขนาดใหญ่
		4.12	4.16	4.23
ขนาดเล็ก	4.12	-	0.92	0.30
ขนาดกลาง	4.16	-	-	0.02*
ขนาดใหญ่	4.23	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 17 พบว่า ครูผู้สอนที่สอนในโรงเรียนขนาดใหญ่มีการรับรู้ต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านหลักคุณธรรม มากกว่าครูผู้สอนที่สอนในโรงเรียนขนาดกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 18 การเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของ
ผู้บริหารสถานศึกษา ด้านหลักความรับผิดชอบ ของครูที่มีขนาดโรงเรียนต่างกัน

ขนาดโรงเรียน	ขนาดโรงเรียน			
	\bar{X}	ขนาดเล็ก	ขนาดกลาง	ขนาดใหญ่
		4.34	4.16	4.06
ขนาดเล็ก	4.34	-	0.22	0.03*
ขนาดกลาง	4.16	-	-	0.43
ขนาดใหญ่	4.06	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 18 พบว่า ครูผู้สอนที่สอนในโรงเรียนขนาดเล็กมีการรับรู้ต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านหลักความรับผิดชอบ มากกว่าครูผู้สอนที่สอนในโรงเรียนขนาดใหญ่ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตอนที่ 4 การวิเคราะห์ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของ
ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7
โดยวิเคราะห์เป็นความถี่ และบรรยายเป็นความเรียง

ตาราง 19 ข้อเสนอแนะการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7

ข้อเสนอแนะ	ความถี่
1. ด้านหลักนิติธรรม	
1.1 ผู้บริหารควรดำเนินการประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากร ด้วยความถูกต้องและเป็นธรรม	21
1.2 ควรมีความยุติธรรมในการตัดสินตามกฎระเบียบที่ถูกต้อง	16
1.3 ควรกำหนดนโยบายให้ชัดเจนเพื่อดำเนินงานไปในทิศทางเดียวกัน เพื่อป้องกันการดำเนินงานที่ทับซ้อน	13
1.4 ควรมีการกระจายอำนาจในการบริหารงาน ไม่ควรรวมศูนย์อำนาจอยู่เพียงแค่ผู้บริหารเพียงคนเดียว	11
1.5 ควรอธิบายถึงความเปลี่ยนแปลงทางด้าน กฎ ระเบียบต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับ การศึกษา	10
1.6 ควรปรับปรุง กฎระเบียบ และกระบวนการการทำงาน ให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของกฎหมายทางการศึกษา	8
1.7 ผู้บริหารควรบริหารงานด้วยหลักเหตุผล ไม่ควรบริหารงานด้วยอารมณ์เท่านั้น	5
1.8 ผู้บริหารควรดำเนินการให้บุคลากรได้รับการพัฒนาด้านความรู้ และวิชาชีพ อย่างเป็นธรรม	4
2. ด้านหลักคุณธรรม	
2.1 ควรมีการให้รางวัลแก่บุคลากรที่ทำความดีให้มากขึ้นจะได้เป็นกำลังใจในการทำงาน	27
2.2 กรรมการบริหารควรจัดทำใบประกาศให้กับครูที่มีคุณธรรม จริยธรรม	21
2.2 ควรพัฒนาบุคลากรให้มีคุณธรรมในจิตใจให้มากขึ้น ลดความฟุ้งเฟ้อต่างๆ	18
2.3 ควรจัดสรรค่าครองชีพให้กับบุคลากรอย่างเป็นธรรม	14
2.4 ควรเสริมสร้างจิตสำนึกที่ดีในการทำงานด้วยความทุ่มเท และเสียสละ	11
2.5 ผู้บริหารควรส่งเสริมให้บุคลากรได้รับการพัฒนาวิธีการจัดกระบวนการเรียนรู้ อย่างหลากหลายและเท่าเทียมกัน	9
2.6 ผู้บริหารควรดำเนินการจัดโครงการที่ส่งเสริมการเรียนรู้คุณธรรมจริยธรรมให้บุคลากร	7
2.7 ผู้บริหารควรดำเนินการส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาวิชาการในการจัดการศึกษา ของบุคลากรอย่างเท่าเทียมกัน	6

ตาราง 19 (ต่อ)

ข้อเสนอแนะ	ความถี่
3. ด้านหลักความโปร่งใส	
3.1 ควรดำเนินการจัดซื้อวัสดุ อุปกรณ์ให้เป็นไปตามความประสงค์ของผู้สอน	28
3.2 ควรจัดสรรงบประมาณด้านต่างๆ ให้เหมาะสมและครอบคลุมภารกิจของหน่วยงานต่างๆ	22
3.3 การบริหารงานกิจกรรมต่างๆควรมีการสรุปเปิดเผยต่อคณะบุคลากร	17
3.4 ผู้บริหารควรดำเนินการใช้จ่ายงบประมาณเป็นไปอย่างเปิดเผย และสามารถตรวจสอบได้	13
3.5 ผู้บริหารสถานศึกษาควรทำความเข้าใจชี้แจงต่อบุคลากรทุกคนให้เข้าใจตรงกันเกี่ยวกับการจัดสรรงบประมาณ	10
3.6 ควรมอบหมายภาระงานตามความรู้ ความสามารถ และให้บุคลากรรับผิดชอบงานอย่างเท่าเทียมกัน	8
3.7 ควรลดขั้นตอนการทำเรื่องเสนอใ้ให้น้อยลงเพื่อให้เกิดความสะดวกรวดเร็วมากขึ้น	5
4. ด้านหลักการมีส่วนร่วม	
4.1 ผู้บริหารควรดำเนินการให้โรงเรียน และชุมชนมีส่วนร่วมในการระดมทรัพยากรเพื่อพัฒนาการศึกษา	24
4.2 ควรให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการพัฒนาและชี้แจงข้อกำหนดต่างๆ บ้าง	
4.3 ผู้บริหารควรเปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการจัดสรรงบประมาณให้กับโครงการและกิจกรรม	20
4.4 ควรเปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการประเมินผลการปฏิบัติงาน	15
4.5 ควรจัดให้บุคลากรให้มีประสบการณ์ในสังคม เช่น อบรมและศึกษาดูงานนอกสถานที่	12
4.6 ควรให้บุคลากรทุกคนได้รับฟังแนวนโยบายจากผู้บริหารให้มากขึ้น	9
4.7 ผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดตั้งคณะทำงานมาทำหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการประสานงานกับชุมชน	8
	5

ตาราง 19 (ต่อ)

ข้อเสนอแนะ	ความถี่
5. ด้านหลักความรับผิดชอบ	
5.1 ควรที่จะมอบหมายงานในหน้าที่ความรับผิดชอบให้ชัดเจนและเหมาะสมกับตำแหน่งงาน	17
5.2 บุคลากรทุกคนควรมีความรับผิดชอบในการทำงาน เช่น การตรงต่อเวลา การตัดสินใจที่ถูกต้อง เป็นต้น	12
5.3 ควรช่วยกันรับผิดชอบทรัพย์สินของหน่วยงาน เสมือนทรัพย์สินของตนเอง	10
5.4 เมื่อการทำงานเกิดปัญหาขึ้นควรมีความรับผิดชอบร่วมกันทั้งผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงานหรือลูกจ้าง	8
5.5 ควรมีการรับผิดชอบต่อเฉพาะงานที่ตนเองทำ ไม่ควรก้าวล่วงงานของผู้อื่น	4
6. ด้านหลักความคุ้มค่า	
6.1 ควรใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด ให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อส่วนรวมและโรงเรียน	22
6.2 ควรติดตามการดูแลบำรุงรักษา อุปกรณ์ ครุภัณฑ์ให้อยู่ในสภาพที่ใช้งานได้ดีอย่างสม่ำเสมอ	17
6.3 การปฏิบัติงานควรยึดหลักความไม่ประมาทเพื่อความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน	14
6.4 ไม่ควรนำเอาวัสดุอุปกรณ์ของหน่วยงานไปใช้ส่วนตัว	9
6.5 ควรมีการรณรงค์ให้บุคลากรใช้จ่ายหรือดำเนินชีวิตแบบประหยัดตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	7
6.6 จัดสรรห้องเรียน อาคารเรียนและบริเวณโรงเรียนให้สามารถใช้ประโยชน์ได้อย่างเต็มที่	5

จากตาราง 19 พบว่า ครูผู้สอนได้ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ชานนครราชสีมา เขต 7 ดังนี้

ด้านหลักนิติธรรม คือ ผู้บริหารควรดำเนินการประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากรด้วยความถูกต้องและเป็นธรรม ควรมีความยุติธรรมในการตัดสินตามกฎระเบียบที่ถูกต้อง และควรกำหนดนโยบายให้ชัดเจนเพื่อดำเนินงานไปในทิศทางเดียวกันเพื่อป้องกันการงานที่ทับซ้อน

ด้านหลักคุณธรรม คือ ควรมีการให้รางวัลแก่บุคลากรที่ทำความดีให้มากขึ้นจะได้เป็นกำลังใจในการทำงาน ควรกรรมการบริหารควรจัดทำใบประกาศให้กับครูที่มีคุณธรรม จริยธรรม และควรพัฒนาบุคลากรให้มีคุณธรรมในจิตใจให้มากขึ้น ลดความฟุ้งเฟ้อต่างๆ

ด้านหลักความโปร่งใส คือ ควรดำเนินการจัดซื้อวัสดุ อุปกรณ์ให้เป็นไปตามความประสงค์ของผู้สอน ควรจัดสรรงบประมาณด้านต่างๆ ให้เหมาะสมและครอบคลุมภารกิจของหน่วยงานต่างๆ และการบริหารงานกิจกรรมต่างๆควรมีการสรุปเปิดเผยต่อคณะบุคลากรของโรงเรียน

ด้านหลักการมีส่วนร่วม คือ ผู้บริหารควรดำเนินการให้โรงเรียน และชุมชนมีส่วนร่วมในการ ระดมทรัพยากร เพื่อพัฒนาการศึกษา ควรให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการพัฒนาและชี้แจงข้อกำหนดต่างๆบ้าง และผู้บริหารควรเปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการจัดสรรงบประมาณให้กับโครงการและกิจกรรม

ด้านหลักความรับผิดชอบ คือ ควรที่จะมอบหมายงานในหน้าที่ความรับผิดชอบให้ชัดเจนและเหมาะสมกับตำแหน่งงาน บุคลากรทุกคนควรมีความรับผิดชอบในการทำงาน เช่น การตรงต่อเวลา การตัดสินใจที่ถูกต้อง เป็นต้น และ ควรช่วยกันรับผิดชอบทรัพย์สินของหน่วยงาน เสมือนทรัพย์สินของตัวเอง

ด้านหลักความคุ้มค่า คือ ควรใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด ให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อส่วนรวมและโรงเรียน ควรติดตามการดูแลบำรุงรักษา อุปกรณ์ ครุภัณฑ์ให้อยู่ในสภาพที่ใช้งานได้ดีอย่างสม่ำเสมอ และ การปฏิบัติงานควรมีหลักความไม่ประมาทเพื่อความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาค้นคว้าการรับรู้ของครูต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 ผู้ศึกษาได้สรุปผลการศึกษาค้นคว้าเรียงลำดับหัวข้อต่อไปนี้

1. ความมุ่งหมายการศึกษาค้นคว้า
2. สรุปผล
3. อภิปรายผล
4. ข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาระดับการรับรู้ของครูผู้สอนต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7
2. เพื่อเปรียบเทียบระดับการรับรู้ของครูผู้สอนต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

สรุปผล

จากการศึกษาค้นคว้า การรับรู้ของครูต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 สรุปผลได้ดังนี้

1. การรับรู้ของครูผู้สอนต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายด้านผลปรากฏดังนี้

1.1 ด้านหลักนิติธรรม โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ ผู้บริหาร กำกับ ดูแล และส่งเสริมให้บุคลากรประพฤติปฏิบัติตามกฎ ระเบียบและข้อบังคับที่สถานศึกษากำหนดขึ้น ผู้บริหารชี้แจงแนะแนวทางปฏิบัติให้ถูกต้องตามกฎระเบียบข้อบังคับที่วางไว้ให้เข้าใจตรงกัน และ ผู้บริหารมีการออกกฎระเบียบข้อบังคับที่เป็นธรรมเสมอภาคไม่เลือกปฏิบัติและเป็นที่ยอมรับของทุกคน

1.2 ด้านหลักคุณธรรม โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ ผู้บริหารมีการสนับสนุนและให้กำลังใจแก่ผู้บังคับบัญชาที่ปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต ผู้บริหารให้ความสำคัญกับการปฏิบัติงานของบุคลากรในสถานศึกษาเท่าเทียมกัน และ ผู้บริหารเป็นแบบอย่างที่ดีในการปฏิบัติราชการด้วยความซื่อสัตย์

1.3 ด้านหลักความโปร่งใส โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ ผู้บริหารสร้างความไว้วางใจในการปฏิบัติงานให้กับครูอยู่เสมอ ผู้บริหารมีการประกาศหลักเกณฑ์ความดีความชอบให้บุคลากรทราบอย่างโปร่งใส และ ผู้บริหารบริหารจัดการกับสถานศึกษาให้เป็นที่ยอมรับของสังคมในด้านความชัดเจนความโปร่งใสและสามารถตรวจสอบได้

1.4 ด้านหลักการมีส่วนร่วม โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ ผู้บริหารส่งเสริมการทำงานร่วมกันเป็นทีมและปฏิบัติงานร่วมกันอย่างสงบสุขด้วยความพร้อมเพรียง ผู้บริหารเปิดโอกาสให้คณะกรรมการสถานศึกษา ครู ผู้ปกครอง และชุมชนมีส่วนร่วมร่วมในการกำหนดแนวทางพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา และ ผู้บริหารรับฟังความคิดเห็น และข้อเสนอแนะจากบุคลากร ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา

1.5 ด้านหลักความรับผิดชอบ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ ผู้บริหารปฏิบัติงานเสร็จสิ้นตามกำหนดเวลาและบรรลุตามวัตถุประสงค์ ผู้บริหารจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีการศึกษาของสถานศึกษาครบถ้วนตรงตามภารกิจทั้ง 4 งาน และ ผู้บริหารใส่ใจเกี่ยวกับปัญหาและมีความกระตือรือร้นมีการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในสถานศึกษา

1.6 ด้านหลักความคุ้มค่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ ผู้บริหารบริหารจัดการงบประมาณเป็นไปอย่างคุ้มค่าเมื่อเทียบกับผลงานต่างๆ ที่โรงเรียนพึงจะได้รับ ผู้บริหารบริหารจัดการและใช้ทรัพยากรเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่สถานศึกษาและผู้บริหารส่งเสริมให้บุคลากรนำวัสดุ อุปกรณ์ ในท้องถิ่น มาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

2. การวิเคราะห์เปรียบเทียบการรับรู้ของครูผู้สอนต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ผลปรากฏดังนี้

2.1 ครูผู้สอนที่มีเพศต่างกัน มีการรับรู้ต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านหลักคุณธรรม และด้านหลักความรับผิดชอบแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.2 ครูผู้สอนที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีการรับรู้ต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านหลักความโปร่งใส ด้านหลักความรับผิดชอบและด้านหลักความคุ้มค่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.3 ครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ทำงานต่างกัน มีการรับรู้ต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา

เขต 7 โดยรวมไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านหลักความโปร่งใส และด้านหลักความคุ้มค่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.4 ครูผู้สอนที่สอนในโรงเรียนขนาดต่างกัน มีการรับรู้ต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 โดยรวมไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านหลักคุณธรรม และด้านหลักความรับผิดชอบแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. การวิเคราะห์ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 โดยวิเคราะห์เป็นความถี่ และบรรยายเป็นความเรียง ปรากฏผลดังนี้ 1) ด้านหลักนิติธรรม คือ ผู้บริหารควรดำเนินการประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากร ด้วยความถูกต้องและเป็นธรรม 2) ด้านหลักคุณธรรม คือ ควรมีการให้รางวัลแก่บุคลากรที่ทำความดีให้มากขึ้นจะได้เป็นกำลังใจในการทำงาน 3) ด้านหลักความโปร่งใส คือ ควรดำเนินการจัดซื้อวัสดุ อุปกรณ์ให้เป็นไปตามความประสงค์ของผู้สอน 4) ด้านหลักการมีส่วนร่วม คือ ผู้บริหารควรดำเนินการให้โรงเรียน และชุมชนมีส่วนร่วมในการ ระดมทรัพยากร เพื่อพัฒนาการศึกษา 5) ด้านหลักความรับผิดชอบ คือ ควรที่จะมอบหมายงานในหน้าที่ความรับผิดชอบให้ชัดเจนและเหมาะสมกับตำแหน่งงาน 6) ด้านหลักความคุ้มค่า คือ ควรใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อส่วนรวมและโรงเรียน

อภิปรายผล

จากการศึกษาค้นคว้าข้างต้นสามารถอภิปราย การรับรู้ของครูต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 ได้ดังนี้

1. การรับรู้ของครูผู้สอนต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 โดยรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ ฉัตรยุพิน ป้ายเที่ยง (2552 : 70-72) ซึ่งได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการโดยหลักธรรมาภิบาลตามการรับรู้ของพนักงานในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอท่าช้าง จังหวัดสิงห์บุรี ผลการวิจัยพบว่า ระดับการรับรู้ของพนักงานด้านการบริหารจัดการโดยหลักธรรมาภิบาลในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอำเภอท่าช้าง จังหวัดสิงห์บุรี โดยรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ ขวัญใจ ป้อมพระเดช (2555 : 63-66) ที่ได้ศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี พบว่าการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรีในภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับพระมหาลำพิ่ง ธีรพลโณ (2553 : 157 - 159) ที่ได้ศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนนวมินทราชูทิศมัธยม จังหวัดนครสวรรค์ ผลการวิจัย พบว่า บุคลากรของโรงเรียนมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก รวมถึงสอดคล้องกับงานวิจัยของ บังอร จันกรม (2552 :

131-137) ที่ได้ศึกษาการบริหารโรงเรียนโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ครูมีความคิดเห็นต่อการบริหารโรงเรียนโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารมีการจัดการสอดคล้องกับหลักธรรมาภิบาลในระดับสูงเป็นไปตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายของรัฐบาลที่มุ่งเน้นให้หน่วยงานภาครัฐ สร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีขึ้นทุกระดับ และเป็นไปตามแนวทางการบริหารงานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 ที่มีการส่งเสริมให้ผู้บริหารบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล เพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามกลยุทธ์ และวิสัยทัศน์ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 (สพป.นม.7. 2555 : 14) อีกทั้งผู้บริหารยังให้ความสำคัญต่อการบริหารการศึกษาโดยเฉพาะการบริหารโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล คือ ผู้เรียน ดี เก่ง และมีความสุข นอกจากนี้ยังมีการกระจายอำนาจทางการบริหารโดยจะเห็นได้จากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และ ที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 39 (กระทรวงศึกษาธิการ. 2545 : 40-41) กำหนดให้กระทรวงกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาใน 4 ด้าน คือ ด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารบุคคล และการบริหารทั่วไป ทำให้การบริหารโรงเรียนของผู้บริหารมีความคล่องตัวมีอิสระในการบริหารจัดการตามหลักการจัดการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School Based Management : SBM) ซึ่งเป็นการสร้างรากฐานและความเข้มแข็งให้กับสถานศึกษาสามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพได้มาตรฐานและสามารถพัฒนาได้อย่างต่อเนื่อง ประกอบกับระบบการทำงานของผู้บริหารโรงเรียนเน้นความโปร่งใสในการทำงาน เช่น สำนวณความเห็นชอบของบุคลากรในหน่วยงานในเรื่องความโปร่งใสจะมีการปรับปรุงระบบเอกสารหรือสารสนเทศให้เป็นระเบียบต่อการสืบค้น มีการประชาสัมพันธ์แจ้งข้อมูลภายในและภายนอกองค์การให้ทราบทุกระยะตลอดจนงบประมาณที่ได้รับและการใช้จ่าย ดังนั้นเมื่อทุกคนได้รับรู้เกี่ยวกับระบบการทำงาน จึงส่งผลให้การรับรู้ของครูต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 อยู่ในระดับมาก

1.1 ด้านหลักนิติธรรม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ผู้บริหาร กำกับ ดูแล และส่งเสริม ให้บุคลากรประพฤติปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบและข้อบังคับที่สถานศึกษากำหนดขึ้น ผู้บริหารชี้แจง แนะนำแนวทางปฏิบัติให้ถูกต้องตามกฎหมายระเบียบข้อบังคับที่วางไว้ให้เข้าใจตรงกัน และ ผู้บริหารมีการ ออกกฎระเบียบข้อบังคับที่เป็นธรรมเสมอภาคไม่เลือกปฏิบัติและเป็นที่ยอมรับของทุกคน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ฉัตรยุพิน ป้ายเที่ยง (2552 : 70-72) ที่ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการโดยหลักธรรมาภิบาลตามการรับรู้ของพนักงานในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอท่าช้าง จังหวัดสิงห์บุรี ผลการวิจัยพบว่า ระดับการรับรู้ของพนักงานด้านการบริหารจัดการโดยหลักธรรมาภิบาล ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอำเภอท่าช้าง จังหวัดสิงห์บุรี ด้านหลักนิติธรรม โดยรวมอยู่ในระดับมาก และงานวิจัยของ บังอร จันกรม (2552 : 131-137) ที่ได้ศึกษาการบริหารโรงเรียนโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร ตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 ผลการวิจัย พบว่า ครูมีความคิดเห็นต่อการบริหารโรงเรียนโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร ด้านหลักนิติธรรม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า บุคลากรได้

ทำตามความรู้ความสามารถที่เหมาะสม เป็นไปตามระเบียบของทางราชการและตามเกณฑ์การประเมินผลการปฏิบัติงาน และการบริหารกิจการนักเรียนเป็นไปตามระเบียบของทางราชการ โดยการปกครองบุคลากรมีกำหนดมาตรฐานการปฏิบัติอย่างเคร่งครัด ผู้บริหารสถานศึกษาให้ความสำคัญในการประพฤติปฏิบัติตามกฎ ระเบียบและข้อบังคับที่สถานศึกษากำหนดขึ้น ซึ่งเน้นความเป็นธรรม การบริหารตามหลักนิติธรรมนี้เป็นแนวทางให้ข้าราชการไม่ว่าจะเป็นผู้บริหารสถานศึกษาหรือครูผู้สอนจะต้องนำมาเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานให้เป็นไปในแนวทางเดียวกัน สร้างความเป็นระเบียบวินัยให้เกิดขึ้นในสถานศึกษาทุกคนจะต้องยอมรับกฎระเบียบ และปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด โดยเฉพาะผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องคอยกำกับดูแลส่งเสริมให้บุคลากรปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับต่างๆ อันจะส่งผลให้การดำเนินงานด้านต่าง ๆ ของสถานศึกษาเป็นไปอย่างมีระบบและมีประสิทธิภาพ

1.2 ด้านหลักคุณธรรม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ผู้บริหารมีการสนับสนุนและให้กำลังใจแก่ผู้บังคับบัญชาที่ปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต ผู้บริหารให้ความสำคัญเป็นธรรมกับการปฏิบัติงานของบุคลากรในสถานศึกษาเท่าเทียมกัน และผู้บริหารเป็นแบบอย่างที่ดีในการปฏิบัติราชการด้วยความซื่อสัตย์ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ฉัตรยุพิน ปายเที่ยง (2552 : 70-72) ที่ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนา การบริหารจัดการโดยหลักธรรมาภิบาลตามการรับรู้ของพนักงานในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอท่าช้าง จังหวัดสิงห์บุรี ผลการวิจัยพบว่า ระดับการรับรู้ของพนักงานด้านการบริหารจัดการโดยหลักธรรมาภิบาล ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอำเภอท่าช้าง จังหวัดสิงห์บุรี ด้านหลักคุณธรรม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ขวัญใจ ป้อมพระเดช (2555 : 63-66) ได้ศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี พบว่าการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี ด้านหลักคุณธรรม ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การบริหารงานตามหลักคุณธรรมนับว่าเป็นสิ่งที่มีความสำคัญมากในการบริหารองค์กรและสถานศึกษา ถ้าผู้บริหารและครูผู้สอนหรือบุคลากร ยึดหลักคุณธรรมในการทำงานจะสร้างความรัก ความสามัคคีขึ้นในองค์กร โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้บริหารสถานศึกษาต้องยึดหลักคุณธรรมนี้เป็นสำคัญ ให้ความรักความเมตตา เห็นอกเห็นใจปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริต มีความขยันอดทน ยึดมั่นในความถูกต้อง ดีงาม และเป็นแบบอย่างที่ดีต่อบุคลากรในองค์กรหรือสถานศึกษา อันจะส่งผลให้บุคลากรตั้งใจในการปฏิบัติงานให้บรรลุตามเป้าหมาย

1.3 ด้านหลักความโปร่งใส โดยรวมอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ผู้บริหารสร้างความไว้วางใจในการปฏิบัติงานให้กับครูอยู่เสมอ ผู้บริหารมีการประกาศหลักเกณฑ์ความดีความชอบให้บุคลากรทราบอย่างโปร่งใส และ ผู้บริหารบริหารจัดการกับสถานศึกษาให้เป็นที่ยอมรับของสังคมในด้านความชัดเจนความโปร่งใสและสามารถตรวจสอบได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ฉัตรยุพิน ปายเที่ยง (2552 : 70-72) แนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการโดยหลักธรรมาภิบาลตามการรับรู้ของพนักงานในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอท่าช้าง จังหวัดสิงห์บุรี ผลการวิจัยพบว่า ระดับการรับรู้ของพนักงานด้านการบริหารจัดการโดยหลักธรรมาภิบาล ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอำเภอท่าช้าง จังหวัดสิงห์บุรี ด้านหลักความโปร่งใส โดยรวมอยู่ในระดับมาก และงานวิจัยของ อนุธิดา นิธิวัฒน์วงศ์ (2554 : 110) การศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขต

พื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต3 ผลการวิจัยพบว่า ด้านหลักความโปร่งใส โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การบริหารงานของโรงเรียน โดยการใช้หลักความโปร่งใสเป็น การบริหารโรงเรียน ด้านการบริหารงานวิชาการ การบริหารงานงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไป โดยการสร้างความไว้วางใจ ซึ่งกันและกันระหว่างผู้บริหารและบุคลากร การบริหารงานทุกฝ่ายให้มีความโปร่งใส มีการเผยแพร่ข่าวสารและประชาสัมพันธ์ ข้อมูลข่าวสาร ความก้าวหน้าในการดำเนินงานของสถานศึกษาที่เป็นประโยชน์อย่างตรงไปตรงมาให้แก่ผู้ปกครองและชุมชนทราบโดยทั่วถึงกัน ทำให้ประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้อย่างสะดวก และมีกระบวนการตรวจสอบที่ถูกต้องและชัดเจน

1.4 ด้านหลักการมีส่วนร่วม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ผู้บริหารส่งเสริมการทำงานร่วมกันเป็นทีมและปฏิบัติงานร่วมกันอย่างสงบสุขด้วยความพร้อมเพรียง ผู้บริหารเปิดโอกาสให้คณะกรรมการสถานศึกษา ครู ผู้ปกครอง และชุมชนมีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา และ ผู้บริหารรับฟังความคิดเห็น และข้อเสนอแนะจากบุคลากร ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัยของ ฉัตรยุพิน ป้ายเที่ยง (2552 : 70-72) ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการโดยหลักธรรมาภิบาลตามการรับรู้ของพนักงานในองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอท่าช้าง จังหวัดสิงห์บุรี ผลการวิจัยพบว่า ระดับการรับรู้ของพนักงานด้านการบริหารจัดการโดยหลักธรรมาภิบาล ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอำเภอท่าช้าง จังหวัดสิงห์บุรี ด้านหลักการมีส่วนร่วม โดยรวมอยู่ในระดับมาก และงานวิจัยของ ขวัญใจ ป้อมพระเดช (2555 : 63-66) ได้ศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี พบว่าการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี ด้านหลักคุณธรรม ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าการบริหารโรงเรียนโดยใช้หลักความมีส่วนร่วม เป็นการบริหารโรงเรียนด้านการบริหารงานวิชาการ การบริหารงานงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไป โดยการเปิดโอกาสให้บุคลากร และ ประชาชนหรือองค์กรทุกระดับมี ส่วนร่วมรับรู้ เพื่อให้เห็นความคิดเห็น ตัดสินใจ แก้ไขปัญหาพร้อมทั้งร่วมติดตามและตรวจสอบการปฏิบัติงานของโรงเรียน

1.5 ด้านหลักความรับผิดชอบ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ผู้บริหารปฏิบัติงานเสร็จสิ้นตามกำหนดเวลาและบรรลุตามวัตถุประสงค์ ผู้บริหารจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีการศึกษาของสถานศึกษาครบถ้วนตรงตามภารกิจทั้ง 4 งาน และ ผู้บริหารใส่ใจเกี่ยวกับปัญหาและมีความกระตือรือร้นมีการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในสถานศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัยของ ฉัตรยุพิน ป้ายเที่ยง (2552 : 70-72) แนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการโดยหลักธรรมาภิบาลตามการรับรู้ของพนักงานในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอท่าช้าง จังหวัดสิงห์บุรี ผลการวิจัยพบว่า ระดับการรับรู้ของพนักงานด้านการบริหารจัดการโดยหลักธรรมาภิบาล ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอำเภอ ท่าช้าง จังหวัด สิงห์บุรี ด้านหลักความรับผิดชอบ โดยรวมอยู่ในระดับมาก และงานวิจัยของ บังอร จันกรม (2552 : 131-137) ได้ศึกษาการบริหารโรงเรียนโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร ตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 ผลการวิจัย พบว่า ครูมีความเห็นต่อการบริหารโรงเรียนโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร ด้านหลักนิติธรรม โดยรวมอยู่ในระดับมากทั้งนี้อาจ

เป็นเพราะว่า ผู้บริหารมีความตั้งใจและเอาใจใส่ต่อการบริหารงาน ทั้งด้านการบริหารหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การประเมินผลการเรียน การนิเทศการติดตามผลการปฏิบัติงานด้วยความรับผิดชอบ มีการบริหารกิจการนักเรียน อาคารสถานที่ มีการติดตามตรวจสอบประเมินผล และรายงานผลการพัฒนาการศึกษาแก่ผู้ปกครอง ชุมชนและคณะกรรมการสถานศึกษาด้วยความรับผิดชอบ การบริหารด้วยหลักความรับผิดชอบต่อเป็นสิ่งที่สำคัญ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนเป็นผู้ที่มีความสำคัญในการจัดการศึกษาที่มีอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบต่อในการปฏิบัติงานให้ประสบความสำเร็จลุล่วงไปด้วยดีอย่างมีประสิทธิภาพ

1.6 ด้านหลักความคุ้มค่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ผู้บริหารบริหารจัดการงบประมาณ เป็นไปอย่างคุ้มค่าเมื่อเทียบกับผลงานต่างๆที่โรงเรียนพึงจะได้รับ ผู้บริหารบริหารจัดการและใช้ทรัพยากรเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่สถานศึกษาและผู้บริหารส่งเสริมให้บุคลากรนำวัสดุอุปกรณ์ ในท้องถิ่น มาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ฉัตรยุพิน บำยเที่ยง (2552 : 70-72) แนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการโดยหลักธรรมาภิบาลตามการรับรู้ของพนักงานในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอท่าช้าง จังหวัดสิงห์บุรี ผลการวิจัยพบว่า ระดับการรับรู้ของพนักงานด้านการบริหารจัดการโดยหลักธรรมาภิบาล ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอำเภอท่าช้าง จังหวัดสิงห์บุรี ด้านหลักความคุ้มค่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก และงานวิจัยของ อนุธิดา นิธิวัฒน์วงศ์ (2554 : 110) การศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต ๗ ผลการวิจัยพบว่า ด้านหลักความคุ้มค่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารสถานศึกษาได้ตระหนักและเห็นถึงความสำคัญของการบริหารจัดการโดยการใช้ทรัพยากรที่มีจำกัดเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวมเน้นให้ครูและนักเรียนมีความประหยัดในการใช้ทรัพยากร ใช้ของอย่างคุ้มค่าโดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านการใช้งบประมาณ การใช้ทรัพยากรต่างๆ ที่มีอยู่อย่างจำกัดและคุ้มค่าของสถานศึกษาซึ่งได้รับจากงบประมาณของทางราชการ และเงินสนับสนุนจะต้องใช้อย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่า อันส่งผลให้สถานศึกษาจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีการพัฒนาการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง

2. การวิเคราะห์เปรียบเทียบการรับรู้ของครูผู้สอนต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ผลปรากฏดังนี้

2.1 ครูผู้สอนที่มีเพศต่างกัน มีการรับรู้ต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านหลักคุณธรรม และด้านหลักความรับผิดชอบต่อแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับงานวิจัยของ อนุธิดา นิธิวัฒน์วงศ์ (2554 : 110) การศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต ๗ ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่มีเพศต่างกัน มีการรับรู้สภาพการบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับงานวิจัยของพระปรมเสถียร ปญญาวิชโร (2554

: 142 - 145) ซึ่งได้ศึกษาความคิดเห็นของครูผู้สอนต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาในเขตอำเภอบรรพตพิสัย จังหวัดนครสวรรค์ โดยผลผลการวิจัยพบว่า เพศที่ต่างกัน มีการมีระดับความคิดเห็นของการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาในเขตอำเภอบรรพตพิสัย จังหวัดนครสวรรค์ แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าการรับรู้เป็นการตีความของสารสนเทศของผู้รับข่าวสาร ซึ่งปกติแล้วบุคคลจะตีความจากข่าวสารแตกต่างกันออกไปแม้ข่าวสารเป็นข้อมูลหรือเรื่องราวเดียวกันก็ตามขึ้นอยู่กับประสบการณ์เดิมของผู้รับข่าวสาร ซึ่งเพศเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการรับรู้ของแต่ละบุคคลในการแสดงถึงการรับรู้ ผลจากการศึกษาพบว่าเพศชายมีการรับรู้ต่อการบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสูงกว่าเพศหญิง อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 7 โดยส่วนใหญ่เป็นเพศชายอันนำมาซึ่งการรับรู้ที่แตกต่างกัน

2.2 ครูผู้สอนที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีการรับรู้ต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 7 โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านหลักความโปร่งใส ด้านหลักความรับผิดชอบและด้านหลักความคุ้มค่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับงานวิจัยของ พระปรเมศวร์ ปญญาวิโร (2554 : 142-145) ซึ่งได้ศึกษาความคิดเห็นของครูผู้สอนต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาในเขตอำเภอบรรพตพิสัย จังหวัดนครสวรรค์ ผลการวิจัยพบว่า การเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นว่าการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร สถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา ในเขตอำเภอบรรพตพิสัย จังหวัดนครสวรรค์ โดยจำแนกตามวุฒิการศึกษา พบว่า การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา ในเขตอำเภอบรรพตพิสัย จังหวัดนครสวรรค์ แตกต่างกัน และงานวิจัยของ ภิรมย์ จานนอก (2553 : 90-92) ที่ได้ศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลโคกกระเบื้อง อำเภอบ้านเหลื่อม จังหวัดนครราชสีมา ผลการศึกษาค้นคว้าพบว่าประชาชนที่มีการศึกษาต่างกันเห็นว่าการปฏิบัติการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งจากผลการ ศึกษาพบว่าครูที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรีมีการรับรู้ต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถม ศึกษา นครราชสีมา เขต 7 น้อยกว่าครูผู้สอนที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าครูผู้สอนที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรีมีความรู้ทักษะในการทำงานต่างจากครูที่มีการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี หรืออาจเป็นเพราะว่าครูที่มีการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรีเรียนรู้งานได้เร็วและยังได้รับการไว้วางใจจากผู้บริหาร ได้รับการมอบหมายงานในระดับที่สูงขึ้นมีโอกาสที่จะก้าวหน้ามากกว่าครูที่มีการศึกษาระดับที่ต่ำกว่า อันนำมาซึ่งการรับรู้ที่แตกต่างกัน

2.3 ครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ทำงานต่างกัน มีการรับรู้ต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 7 โดยรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า

ด้านหลักความโปร่งใส และด้านหลักความคุ้มค่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับงานวิจัยของ บังอร จันกรม (2552 : 131-137) ได้ศึกษาการบริหารโรงเรียน โดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร ตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต1 ผลการวิจัยพบว่า การเปรียบเทียบความคิดเห็นของครู จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงานในภาพรวมไม่แตกต่างกัน และงานวิจัยของ พระมหาลำพิง ธีรปญโญ (2553 : 157-159) ที่ได้ศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนนวมินทราชูทิศมีชัยภูมิ จังหวัดนครสวรรค์ พบว่าการเปรียบเทียบความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ต่อการบริหารงานตามธรรมาภิบาลของโรงเรียนนวมินทราชูทิศมีชัยภูมิ จังหวัดนครสวรรค์ จำแนกตาม ประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีความ คิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าครูที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานน้อยเป็นครูยุคใหม่ที่สามารถรับรู้และเรียนรู้ถึงการบริหารได้เร็ว ส่วนที่ครูที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานมานานได้รู้ระบบในการปฏิบัติงานของโรงเรียนมากขึ้น รู้แนวทางในการปฏิบัติงานของผู้บริหารมาก กล่าวคือ ครูที่ปฏิบัติงานมานานเห็นรูปแบบในการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ของผู้บริหารสถานศึกษาแต่ละแห่งมากเช่นกัน อันนำมาซึ่งการรับรู้ที่ไม่แตกต่างกัน

3. ครูผู้สอนที่สอนในโรงเรียนขนาดต่างกัน มีการรับรู้ต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต7 โดยรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านหลักคุณธรรม และด้านหลักความรับผิดชอบแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับงานวิจัยของ บังอร จันกรม (2552 : 131-137) ได้ศึกษาการบริหารโรงเรียนโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร ตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต1 ผลการวิจัยพบว่า การเปรียบเทียบความคิดเห็นของครู จำแนกตามขนาดของโรงเรียน ต่อการบริหาร โรงเรียนโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร พบว่าในภาพรวมไม่แตกต่างกัน และงานวิจัยของ ขวัญใจ ป้อมพระเดช (2555 : 63-66) ได้ศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี พบว่า จำแนกตามขนาดของสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี พบว่าผู้บริหารสถานศึกษาที่สังกัดในสถานศึกษาแตกต่างกันมีการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลในภาพรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ต้องมีการบริหารและดำเนินการให้เป็นไปเพื่อประโยชน์แก่ทางราชการ โดยมีการบริหารที่ไม่ คำนึงถึงขนาดของหน่วยงาน แต่คำนึงประโยชน์ที่เกิดขึ้น การบริหารของโรงเรียนจะดำเนินไปด้วยดีมีความเจริญก้าวหน้า ผู้บริหารต้องใช้เทคนิคหรือหลักการบริหารต่างๆ ตลอดจน ความรู้ ความสามารถ ความชำนาญ ที่มีอยู่มาใช้ในการบริหารโรงเรียนให้ไปสู่เป้าหมายของแผนการศึกษาที่กำหนดไว้ ดังที่กระทรวงศึกษาธิการ (2546 : 30-31) ได้กล่าวถึงการบริหารจัดการสถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคลโดยนำหลักธรรมาภิบาลมาบูรณาการในการบริหารจัดการสถานศึกษาด้วยหลักการดังนี้ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักความมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ หลักความคุ้มค่า โดยนำหลักธรรมาภิบาล มาบูรณาการเข้ากับการดำเนินงานด้านต่างๆ ของสถานศึกษา ได้แก่การดำเนินงาน ด้านวิชาการงบประมาณ บริหารงานบุคคล และบริหารทั่วไป ในการจัดการศึกษาที่ทำให้ผู้เรียนเป็นคนเก่ง ดี

และมีความสุข หลักธรรมาภิบาลอาจурณาการเข้ากับการดำเนินงานด้านต่างๆ ของสถาน ศึกษา
อันนำมาซึ่งการรับรู้ที่ไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

จากผลการศึกษาค้นคว้าเรื่องการรับรู้ของครูต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของ
ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต7 ควรที่จะนำ
ผลการศึกษาไปใช้ปรับปรุงพัฒนากระบวนการบริหารในสถานศึกษา เพื่อให้มีการรับรู้และนำหลัก
ธรรมาภิบาลไปใช้ในระบบการบริหารจัดการการศึกษา ดังนี้

1.1 ด้านหลักนิติธรรม สถานศึกษาและหน่วยงานต้นสังกัดควรส่งเสริมให้ครูผู้สอนได้มี
การรับรู้การกำหนดและปรับปรุงกฎระเบียบข้อบังคับ ข้อตกลงต่างๆ ของสถานศึกษาอย่างมีเหตุผลโดย
มีช่องทางการรับรู้และการเผยแพร่ การปรับปรุง กฎ ระเบียบ และกระบวนการทำงานให้ทันกับการ
เปลี่ยนแปลงของกฎหมาย รวมทั้งการเปลี่ยนแปลงทางด้านกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาเพื่อให้ครู
ได้ถือปฏิบัติ

1.2 ด้านหลักคุณธรรม สถานศึกษาและหน่วยงานต้นสังกัดควรส่งเสริมให้ครูผู้สอนได้
มีการรับรู้การจัดสรรงบประมาณให้เกิดความเป็นธรรมแก่ครูและนักเรียนทุกคน ดังนั้นเพื่อให้เกิดความ
เป็นธรรมต่อการจัดสรรงบประมาณผู้บริหารโรงเรียนควรให้บุคลากรได้มีส่วนร่วมในการจัดสรร
งบประมาณของโรงเรียน และควรมีการติดตามการใช้จ่ายงบประมาณ

1.3 ด้านหลักความโปร่งใส สถานศึกษาและหน่วยงานต้นสังกัดควรส่งเสริมให้
ครูผู้สอนได้มีการรับรู้การรายงานผลการปฏิบัติงานและเปิดเผยข้อมูลข่าวสารของสถานศึกษาที่เป็น
ประโยชน์และตรงไปตรงมา โดยการประชาสัมพันธ์ข้อมูลนั้นต้องเป็นข้อมูลที่เป็นปัจจุบัน แจ้งให้ผู้ที่
เกี่ยวข้องกับการศึกษาทราบอย่างทั่วถึง เนื่องจากว่าประชาชนทุกคนคือผู้ที่มีส่วนร่วมในการจัด
การศึกษาอย่างแท้จริง นำมาซึ่งการรับรู้ข่าวสารและพัฒนาการศึกษาอย่างต่อเนื่อง

1.4 ด้านหลักการมีส่วนร่วม สถานศึกษาและหน่วยงานต้นสังกัดควรสำรวจความ
คิดเห็นของบุคลากรเพื่อใช้เป็นข้อมูลในการดำเนินโครงการ/กิจกรรม ของสถานศึกษา สิ่งที่ต้องปฏิบัติ
คือ ในการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาและแผนปฏิบัติการประจำปี ผู้บริหารควรให้บุคลากรได้มีส่วนร่วม
แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับโครงการ/กิจกรรม ของสถานศึกษา การที่ให้บุคลากรทุกคนมีส่วนร่วมในการ
จัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี ก็นำมาซึ่งการร่วมมือกันในการปฏิบัติงานและทำให้งานนั้นประสบ
ความสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

1.5 ด้านหลักความรับผิดชอบ สถานศึกษาและหน่วยงานต้นสังกัดควรส่งเสริมให้
ครูผู้สอนได้มีการรับรู้ การดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการประจำปีการศึกษาของสถานศึกษา เนื่องจาก
ว่าแผนพัฒนาการศึกษาและแผนปฏิบัติการประจำปี เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานให้เป็นไปตาม
แนวทางที่กำหนดไว้ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามแผนต่างๆ ดังนั้นเมื่อผู้บริหารได้มีการดำเนินงานตาม

แผนพัฒนา การศึกษาและแผนปฏิบัติการประจำปี ได้มากน้อยอย่างไร ควรแจ้งให้บุคลากรของโรงเรียน ได้รับรู้ถึงผลการปฏิบัติงาน และจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้บริหารต้องถือเป็นแนวปฏิบัติ อย่างชัดเจนและจริงจัง

1.6 ด้านหลักความคุ้มค่า สถานศึกษาและหน่วยงานต้นสังกัดควรจัดบริการให้ นักเรียนหรือผู้ติดต่อราชการได้รับความสะดวก รวดเร็ว ภายในเวลาที่กำหนด โดยผู้บริหารควรมีการ วางแผนในการพัฒนาสถานที่ สิ่งอำนวยความสะดวกภายในโรงเรียน และควรนำเอาเทคโนโลยีมาใช้ในการ บริการ แต่ทั้งนี้โรงเรียนแต่ละแห่งมีขนาดต่างกัน มีความพร้อมที่ต่างกัน และนำมาซึ่งการได้รับ งบประมาณที่ต่างกัน ทำให้โรงเรียนแต่ละแห่งไม่สามารถพัฒนาสถานที่ในบริเวณโรงเรียน อย่างเพียงพอได้

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการศึกษาครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาความสำเร็จของการบริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 ที่เกิดจากการบริหารโรงเรียนโดยใช้หลักธรรมาภิบาล

2.2 ควรศึกษารูปแบบการบริหารโรงเรียนที่มีความสัมพันธ์กับหลักธรรมาภิบาล เพื่อเป็นแนวทางเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารงานโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7

2.3 ควรศึกษาปัจจัยเสริมสร้างการใช้หลักธรรมาภิบาล ในการบริหารโรงเรียน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 อันเป็นแนวทางในการบริหารงานที่มี ประสิทธิภาพ

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา. การบริหารสถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคล
กระทรวงศึกษาธิการ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์, 2546.
- _____ . คู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การ
รับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์, 2536.
- _____ . พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545.
กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์, 2546.
- กิติมา ปรีดีดิลก. การบริหารและการนิเทศสถานศึกษาเบื้องต้น. กรุงเทพฯ : อักษรพิพัฒน์,
2543.
- เกษม วัฒนชัย. ธรรมาภิบาลกับคอร์รัปชันในสังคมไทย. กรุงเทพฯ : อัมรินทร์ปริ้นติ้งแอนด์
พับลิชชิ่ง, 2546.
- แก้วตา ไทรงาม ประชุม โปธิกุลเวชมงคล และณรงค์ ดาวเจริญ. ผู้นำเชิงกลยุทธ์เพื่อสร้างองค์การ
แห่งการเรียนรู้. กรุงเทพฯ : สถาบันพัฒนาผู้บริหารการศึกษา, 2548.
- ขวัญใจ ป้อมพระเดช. การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี. วิทยานิพนธ์ ค.ม. จันทบุรี : มหาวิทยาลัยราชภัฏ
รำไพพรรณี, 2555.
- คณาจารย์ภาควิชาบริหารรัฐกิจ. สรุปเนื้อหาวิชาทฤษฎีองค์การ. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์
มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2549.
- จริญญา เนื่องโคราข. การดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจภูธร
อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม. การศึกษาค้นคว้าอิสระ รม. มหาสารคาม :
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2554.
- เจริญ เกษภูววัลย์. การวางมาตรฐานธรรมาภิบาล. กรุงเทพฯ : บริษัท พอดี จำกัด, 2545.
- เจริญพงษ์ วิทยานุรักษ์. “ธรรมาภิบาลกับการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองละสังคมที่ดี,”
วารสารเพิ่มผลผลิต. 39(2) : 3-7 ; มิถุนายน, 2543.
- จันทรานี สงวนนาม. ทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการบริหารสถานศึกษา. กรุงเทพฯ : บั๊กพอยท์,
2545.
- จำเริญ จิตรหลัง. “บทบาทของผู้บริหารในยุคของการปฏิรูปการศึกษา,” วิทยาสาร. 3(1) :
17-21 ; มกราคม, 2550.
- ฉัตรยุพิน ป้ายเที่ยง. แนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการโดยหลักธรรมาภิบาลตามการ
รับรู้ของพนักงานในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอท่าช้าง จังหวัดสิงห์บุรี.
วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. พระนครศรีอยุธยา : มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา, 2552.
- ชัยอนันต์ สมุทรวานิช. (Good Governance) การปฏิรูปการศึกษา- การปฏิรูปการเมือง.
กรุงเทพฯ : วชิราวุธวิทยาลัย, 2541.
- ชัยสิทธิ์ เฉลิมมีประเสริฐ จตุรงค์ บุญยรัตน์สุนทร และพระมหาจรัญโรจน์ ภาวิวิโส. เศรษฐกิจพอเพียง
และประชาสังคม ผลการเสวนาสหสาขาวิชาการระหว่างสถาบันแห่งชาติ.
กรุงเทพฯ : ฟาอภัย จำกัด, 2545.

- ไชยวัฒน์ คำชู. “ธรรมาภิบาลในองค์กร,” วารสารวงจรรครู. 47(2) : 7 ; สิงหาคม, 2547.
- ติน ปรัชญพฤทธิ. ศัพท์รัฐประศาสนศาสตร์. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2545.
- ถวิล อรัญเวศ. “นักบริหารมืออาชีพ : ในยุคเขตพื้นที่การศึกษา,” วารสารการศึกษา. 4(2) : 15-19 ; กุมภาพันธ์, 2544.
- _____. ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลกับประสิทธิภาพการทำงานของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 4. วิทยานิพนธ์ ค.ม. นครราชสีมา : มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา, 2553.
- ธนจรส พุนสีทธิ. การจัดการองค์การและการบริหาร. กรุงเทพฯ : สหธรรมิก, 2541.
- ธีระ รุญเจริญ. การบริหารเพื่อการพัฒนาการเรียนรู้. กรุงเทพฯ : เบลโล่การพิมพ์, 2545.
- นพพงษ์ บุญจิตราดล. วิชาหลักการบริหารการศึกษา. ฉะเชิงเทรา : สถาบันราชภัฏราชชนครินทร์, 2546.
- _____. หลักการบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ : บพิธการพิมพ์, 2546.
- บวรศักดิ์ อวรรณโณ. การสร้างธรรมาภิบาลในสังคมไทย. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์วิญญูชน, 2544.
- บงอร จันกรม. การบริหารโรงเรียนโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร ตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 1. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี, 2552.
- บุญชม ศรีสะอาด. การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น, 2553.
- บุญส่ง แก่นท้าว. การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลเทศบาลตำบลท่าสะอาด อำเภอเขก จังหวัดหนองคาย. การค้นคว้าแบบอิสระ ร.ป.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2554.
- บุษบง ชัยเจริญวัฒน์. ตัวชี้วัดธรรมาภิบาล. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : สถาบันพระปกเกล้า, 2546.
- บุรชัย ศิริมหาสาร. ผู้นำพันธุ์แท้ Authentic Leader. กรุงเทพฯ : แสงดาว จำกัด, 2549.
- ปัญญา ฉายะจินดาวงค์ และรัชนี ภู่อะกุล. ธรรมาภิบาล (Good Governance) กับสังคมไทย. กรุงเทพฯ : บพิธการพิมพ์, 2549.
- ประเวช สิทธิกุล. คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนยุคปฏิรูปการศึกษา. สระบุรี : สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระบุรี, 2543.
- ปาริชาติ เทพอารักษ์. “สำนักประเมินผลและเผยแพร่การพัฒนา,” วารสารเศรษฐกิจและสังคม. 3(1) : 50-51 ; มกราคม – มีนาคม, 2550.
- ปราชญา ศิริมหาสาร. การจัดการสมัยใหม่ Modern Management. กรุงเทพฯ : ธรรมสาร จำกัด, 2549.
- เปรม กิรติวงศ์ชัชวาล. กฎทองแห่งผู้นำ. กรุงเทพฯ : ทีบีเค มีเดีย พับลิชชิ่ง, 2552.
- ปริญญาดันตกุล. ศาสตร์แห่งการเป็นผู้นำ. กรุงเทพฯ : จิตจักรวาล, 2549.
- ปิติเทพ อยู่ยี่น. ธรรมาภิบาล (Good Governance) ในสังคม. กรุงเทพฯ : บพิธการพิมพ์, 2546.
- พจนานุกรมมติชน. พจนานุกรมมติชน. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มติชน, 2547.

- พระธรรมโกศาจารย์ (ประยูร ธมจิตโต). พุทธวิธีบริหาร. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์
จุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย, 2549.
- พระปรเมศวร์ ธีรปัญญา. การศึกษาความคิดเห็นของครูผู้สอนต่อการบริหารงานตามหลักธรรมา
ภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาในเขตอำเภอบรรพตพิสัย จังหวัด
นครสวรรค์. วิทยานิพนธ์ พธ.ม. อยุธยา : มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย,
2554.
- พระมหาลำพิ่ง ธีรปัญญา. การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาระดับ
มัธยมศึกษาในเขตอำเภอบรรพตพิสัย จังหวัดนครสวรรค์. วิทยานิพนธ์ พธ.ม. อยุธยา :
มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย, 2553.
- พิทยา บวรวัฒนา. การบริหารเชิงบูรณาการ. นนทบุรี : สำนักงานข้าราชการพลเรือน, 2546.
- ฝ่ายวิชาการภาษาไทย. พจนานุกรมไทยฉบับทันสมัยและสมบูรณ์. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์
บริษัทเอ็ดยูเคชั่น จำกัด มหาชน, 2552.
- ภิรมย์ जानนอก. การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลโคกกระเบื้อง
อำเภอบ้านเหลื่อม จังหวัดนครราชสีมา. การศึกษาค้นคว้าอิสระ รม. มหาสารคาม :
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2553.
- มัลลิกา ต้นสอน. การจัดการยุคใหม่. กรุงเทพฯ : เอ็กสเปอร์เน็ท จำกัด, 2544.
- ราชบัณฑิตยสถาน. พจนานุกรมราชบัณฑิตยสถาน. กรุงเทพฯ : นานมีบุ๊ค, 2542.
- ราตรี ชินหงส์. การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลในเทศบาลตำบลโคกล่าม อำเภोजตุรพักตรพิมาน
จังหวัดร้อยเอ็ด. การศึกษาค้นคว้าอิสระ รม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัย
มหาสารคาม, 2553.
- รังสรรค์ ประเสริฐศรี. การจัดการสมัยใหม่ Modern Management. กรุงเทพฯ : ธรรมสารจำกัด,
2549.
- วินิจ เกตขำ และคมเพชร ฉัตรศุกกุล. “สองทศวรรษหลักสูตรการศึกษาไทย,” วารสารวิชาการ.
3(5) : 41-51 ; เมษายน, 2544.
- วิโรจน์ สารรัตน์. การบริหารหลักการทฤษฎีและประเด็นทางการศึกษา. กรุงเทพฯ : ทิพย์วิสุทธิ์,
2545.
- วีระยุทธ ชาตะกาญจน์. เทคนิคการบริหารสำหรับนักบริหารการศึกษามีอาชีพ. พิมพ์ครั้งที่ 2.
กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย, 2552.
- ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ. ทฤษฎีองค์การ : ฉบับมาตรฐาน. กรุงเทพฯ : ธรรมสาร, 2545.
- ศักดิ์ไทย สุรกิจบวร. ภาวะผู้นำของผู้บริหารมีอาชีพ. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น, 2549.
- สมคิด บางโม. การบริหารการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์พระนคร, 2544.
_____. องค์การและการจัดการ. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย, 2546.
- สมพิศ สุขแสน. “Good Governanec กับการบริหารในมหาวิทยาลัยราชภัฏ,” วารสารวิชาการ
สถาบันราชภัฏอุดรดิตต์. 3(2) : 6 ; มิถุนายน, 2546.
- สมพงษ์ เกษมสิน. การบริหาร. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์, 2546.
- สมยศ นาวิการ. การบริหารเชิงกลยุทธ์. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ บรรณกิจ,
2544.

- สมหมาย ปฐมวิชัยวัฒน์. “หลักปกครองที่ดีกับสถานะแวดล้อมของระบบควบคุมภายใน,”
วารสารนักบริหาร. 21(3) : 51 ; กรกฎาคม – กันยายน, 2543.
- สุนันทา ภูผิวแก้ว. การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขต
อำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์. การศึกษาค้นคว้าอิสระ ร.ป.ม. มหาสารคาม :
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2553.
- สุรศักดิ์ ปาเฮ. การบริหารจัดการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน School – Based Management.
พิมพ์ครั้งที่ 2. แพร์ : สำนักงานศึกษาธิการอำเภอวังจั่น จังหวัดแพร่, 2546.
- สุปรียา กมลาศน์. กลยุทธ์การบริหาร. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, 2545.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7. แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ
พ.ศ. 2555. หน้า 1-5. นครราชสีมา : กลุ่มนโยบายและแผน สำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา, 2555.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. ประสิทธิภาพการบริหารโรงเรียนประถมศึกษา.
กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชวนการพิมพ์, 2543.
- . คู่มือการปฏิบัติงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์
การศาสนา, 2547.
- สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน. การบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี
(Good Governance). กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน,
2553.
- . “การบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี (Good Governance),” ใน รายงาน
ประจำปี 2541 – 2543. หน้า 22. กรุงเทพฯ : สำนักงานข้าราชการพลเรือน, 2543.
- สำนักนายกรัฐมนตรี. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและ
สังคมที่ดี พ.ศ. 2546. กรุงเทพฯ : สำนักงานข้าราชการพลเรือน, 2546.
- หวน พันธุ์พันธ์. การบริหารการศึกษา: นักบริหารมืออาชีพ. พิมพ์ครั้งที่ 2. นนทบุรี :
พันธุ์พันธ์การพิมพ์, 2549.
- อรทัย ใจแก้ว. การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา.
การศึกษาค้นคว้าอิสระ ร.ป.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2554.
- อนุธิดา นิธิวัฒน์วงศ์ การศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร
สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1 วิทยานิพนธ์
ศษ.ม. นครราชสีมา : มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล, 2554
- อาคม วัดไธสง. หน้าที่ผู้นำในการบริหารสถานศึกษา. สงขลา : มหาวิทยาลัยทักษิณ, 2547.
- Barnard, Chesterl. The Function of the Executive. Cambridge, Mass :
Harvard University Press, 1968.
- Blumel, Christina M. Foreign aid, Donor Coordination and the Pursuit of Good
Governance(Kenya). Doctor’s Thesis, Maryland : University of Maryland,
2000.
- Clarke, Vicki Clinell Burge. In search of Good Governance : Decentralization and
Democracy in Ghana. Illinois : Northern Illinois University, 2001

- Danial, E. Giffiths. Human Relation in School Administration. New York : Appleton-Century-Crofts, 1956.
- Gary, Dessler. Management : Principles and Practices for Tomorrow's Leaders. 3rd ed. New Jersey : Pearson Education, Inc., 2004.
- Gorton, Son. School Administration and Supervision. Dubuque : Wm.C. Brown, 1983.
- Gulick, L. and L. Urwick. The Science of Administration. New York : Institute of Public Administration, 1937.
- Katz, L. R. Skills and Effective Administrator. New York : The President and Fellows of Harvard College, 1964.
- Kimmet, Philip. The Politics of Good Governance in the Asean 4. Doctor's Thesis, Brisbane : Griffith University, 2005.
- Marcella, Casey-coocer. Educational Governance of the Morongo Unified school District California. Doctor's Thesis Michigan : Michigan State University, 2005.
- Ronald, C. Doll. Curriculum Improvement. Boston : Allyn and Bacon, 1968.
- Rost, Chell. "The Corporate Governance of Benedictine Abbeys What Can Stock Corperations Learn From Monasteries," Journal of Management History, 2007.
- Ruch, A.M. Psychology and Life. New York : Mcgraw hill Co., 1965.
- Stogdill, R.M. Handbook of Leadership. Now York : Free Press, 1974.
- Stoner, James A.F. Wankel Management. 3nd ed. Philippines : Prentice-Hall. International, 1970.
- Theodore, Sarbin and Raph H. Jurnur. Role The Encyclopedia of social Science. New York : Gordon and Breach Science Pubishers, 1995.
- Tead, O. Art of Administrative. New York : McGraw-Hill, 1951.
- Terry, George R. Principles of Management. Illinois : Richard D. Irwin. Inc, 1977.
- Thabet, Sameecer Saeed A. "Factors Related to the Implementation of Corporate Governance," Dissertion Abstracts Internation. 8(2) : 48 ; April, 2002.
- UNESCAP. Elements of the Corporate Governance Committee. 2552.
<<http://WWW.unescap.org/huset/gg/governance.htm>> 30 August, 2555.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

แบบสอบถามเพื่อการค้นคว้าอิสระ

เรื่อง การรับรู้ของครูต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7

การศึกษาค้นคว้าอิสระการรับรู้ของครูต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 ครั้งนี้ เป็นการศึกษาเพื่อประกอบการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

1. แบบสอบถามแบ่งออกเป็นทั้งหมด 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สอบถามข้อมูลคุณลักษณะส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Check list)

ตอนที่ 2 สอบถามการรับรู้ของครูต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะของครูต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7

2. ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามนี้ จะนำมาทำการประมวลผลเพื่อใช้เป็นข้อมูลเพื่อการศึกษา ค้นคว้าอิสระเท่านั้น คำตอบที่ได้จึงไม่ส่งผลให้เกิดความเสียหายหรือกระทบกระเทือนต่อท่าน ตำแหน่งหน้าที่การงานของท่านหรือหน่วยงานของท่านแต่อย่างใด

3. ขอความกรุณาทุกท่านที่ตอบแบบสอบถาม โปรดตอบแบบสอบถามทุกข้อที่ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด ผู้ศึกษาหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดีและขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

นายชยุตพร ชูหนู

นิสิตปริญญาโท สาขาบริหารการศึกษา

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

ตอนที่ 1 ข้อมูลคุณลักษณะส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม
คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง () หน้าข้อความที่เป็นจริง

1. เพศ

() ชาย () หญิง

2. วุฒิการศึกษา

() ปริญญาตรี () สูงกว่าปริญญาตรี

3. ประสบการณ์ทำงาน

() 1 - 15 ปี
() 16 - 30 ปี
() มากกว่า 30 ปี

4. ขนาดโรงเรียน

() โรงเรียนขนาดเล็ก (จำนวนนักเรียน 1 - 120 คน)
() โรงเรียนขนาดกลาง (จำนวนนักเรียน 121 - 300 คน)
() โรงเรียนขนาดใหญ่ (จำนวนนักเรียน 301 คน ขึ้นไป)

ตอนที่ 2 การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7

คำชี้แจง โปรดอ่านคำถามแต่ละข้อโดยละเอียด แล้วพิจารณาการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของ
ผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับใด แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องตารางที่ตรงกับระดับ
ความคิดเห็นของท่านเพียงช่องเดียว โดยใช้เกณฑ์พิจารณา ดังนี้

- คะแนน 5 หมายถึง มีระดับการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลมากที่สุด
 คะแนน 4 หมายถึง มีระดับการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลมาก
 คะแนน 3 หมายถึง มีระดับการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลปานกลาง
 คะแนน 2 หมายถึง มีระดับการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลน้อย
 คะแนน 1 หมายถึง มีระดับการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลน้อยที่สุด

ข้อ	การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล	ระดับการปฏิบัติ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ด้านหลักนิติธรรม						
1.	ผู้บริหารมีการออกกฎระเบียบข้อบังคับที่เป็นธรรม เสมอภาค ไม่เลือกปฏิบัติ และเป็นที่ยอมรับของทุกคน					
2.	ผู้บริหารมีการกำหนดและปรับปรุงกฎระเบียบข้อบังคับ ข้อตกลงต่างๆ ของสถานศึกษาอย่างมีเหตุผล					
3.	ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ครูได้แสดงความคิดเห็นก่อนออก กฎระเบียบข้อบังคับ					
4.	ผู้บริหารมีการปฏิบัติตามกฎ ระเบียบและข้อบังคับที่ สถานศึกษากำหนดขึ้น					
5.	ผู้บริหาร กำกับ ดูแล และส่งเสริมให้บุคลากรประพฤติปฏิบัติ ตามกฎ ระเบียบและข้อบังคับที่สถานศึกษากำหนดขึ้น					
6.	ผู้บริหารชี้แจงแนะนำแนวทางปฏิบัติให้ถูกต้องตามกฎระเบียบ ข้อบังคับที่วางไว้ให้เข้าใจตรงกัน					
7.	ผู้บริหารมีการตักเตือน หรือลงโทษบุคลากรที่ไม่ปฏิบัติตามกฎ ระเบียบและข้อบังคับที่สถานศึกษา					

ข้อ	การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล	ระดับการปฏิบัติ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ด้านหลักคุณธรรม						
8.	ผู้บริหารเป็นแบบอย่างที่ดีในการปฏิบัติราชการด้วยความซื่อสัตย์					
9.	ผู้บริหารมีความอดทนอดกลั้น และมีอารมณ์หนักแน่น มั่นคง					
10.	ผู้บริหารมีการสนับสนุนและให้กำลังใจแก่ผู้ใต้บังคับบัญชาที่ปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต					
11.	ผู้บริหารให้ความสำคัญกับธรรมาภิบาลกับการปฏิบัติงานของบุคลากรในสถานศึกษาเท่าเทียมกัน					
12.	ผู้บริหารจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมให้แก่บุคลากรอย่างสม่ำเสมอ					
13.	ผู้บริหารปฏิบัติหน้าที่ด้วยความขยันขันแข็ง ซื่อสัตย์สุจริต มีน้ำใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่แก่ผู้ร่วมงานด้วยความจริงใจ					
14.	ผู้บริหารมีการจัดสรรงบประมาณให้เกิดความเป็นธรรมแก่ครูและนักเรียนทุกคน					
ด้านหลักความโปร่งใส						
15.	ผู้บริหารบริหารจัดการกับสถานศึกษาให้เป็นที่ยอมรับของสังคมในด้านความชัดเจนความโปร่งใสและสามารถตรวจสอบได้					
16.	ผู้บริหารสามารถอธิบายให้คณะกรรมการสถานศึกษา ครู ผู้ปกครอง รู้และเข้าใจเป้าหมายและทิศทางของการดำเนินงาน โครงการ แผนงาน สิทธิประโยชน์ที่พึงได้รับ อย่างโปร่งใสไม่ปิดบัง					
17.	ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ผู้ปกครอง ชุมชน และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนในการสนับสนุนการพัฒนาวិชาการ และพัฒนาคุณภาพผู้เรียน					
18.	ผู้บริหารสร้างความไว้วางใจในการปฏิบัติงานให้กับครูอยู่เสมอ					
19.	ผู้บริหารมีการประกาศหลักเกณฑ์ความดีความชอบให้บุคลากรทราบอย่างโปร่งใส					

ข้อ	การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล	ระดับการปฏิบัติ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
20.	ผู้บริหารมีการรายงานผลการปฏิบัติงานและเปิดเผยข้อมูลข่าวสารของสถานศึกษาที่เป็นประโยชน์และตรงไปตรงมา					
21.	ผู้บริหารจัดให้มีการตรวจสอบผลการดำเนินงานในทุกขั้นตอน มีเกณฑ์ มีตัวชี้วัดผลการปฏิบัติงานที่เป็นรูปธรรมและเปิดเผยต่อสาธารณชน					
ด้านหลักการมีส่วนร่วม						
22.	ผู้บริหารเปิดโอกาสให้คณะกรรมการสถานศึกษา ครู ผู้ปกครอง และชุมชนมีส่วนร่วมร่วมในการกำหนดแนวทางพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา					
23.	ผู้บริหารรับฟังความคิดเห็น และข้อเสนอแนะจากบุคลากรทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา					
24.	ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ครู คณะกรรมการสถานศึกษา มีส่วนร่วมในการตัดสินใจแก้ปัญหาของสถานศึกษา					
25.	ผู้บริหารสำรวจความคิดเห็นของบุคลากรเพื่อใช้เป็นข้อมูลในการดำเนินโครงการ/กิจกรรม ของสถานศึกษา					
26.	ผู้บริหารส่งเสริมการทำงานร่วมกันเป็นทีมและปฏิบัติงานร่วมกันอย่างสงบสุขด้วยความพร้อมเพรียง					
27.	ผู้บริหารสนับสนุนให้บุคลากรในสถานศึกษามีส่วนร่วมในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารของสถานศึกษา					
28.	ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการเผยแพร่ผลงานของสถานศึกษา					
ด้านหลักความรับผิดชอบ						
29.	ผู้บริหารมีความตระหนักและสำนึกในหน้าที่ที่มีต่อสถานศึกษาและสังคม					
30.	ผู้บริหารใส่ใจเกี่ยวกับปัญหาและมีความกระตือรือร้น มีการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในสถานศึกษา					
31.	ผู้บริหารปฏิบัติงานเสร็จสิ้นตามกำหนดเวลาและบรรลุตามวัตถุประสงค์					

ข้อ	การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล	ระดับการปฏิบัติ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
32.	ผู้บริหารสนับสนุนให้บุคลากรปฏิบัติงานให้เสร็จสิ้นตามกำหนดเวลาและมีประสิทธิภาพ					
33.	ผู้บริหารจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีการศึกษาของสถานศึกษาครบถ้วนตรงตามภารกิจทั้ง 4 งาน					
34.	ผู้บริหารดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการประจำปีการศึกษาของสถานศึกษา					
35.	ผู้บริหารรายงานผลการดำเนินงานต่อหน่วยงานต้นสังกัดและเผยแพร่สาธารณชนเป็นประจำทุกปี					
	ด้านหลักความคุ้มค่า					
36.	ผู้บริหารมีนโยบายหรือแนวทางการดำเนินงานเพื่อให้บุคลากรตระหนักถึงคุณค่าของทรัพยากรที่มีอยู่ในสถานศึกษา					
37.	ผู้บริหารบริหารจัดการและใช้ทรัพยากรเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่สถานศึกษา					
38.	ผู้บริหารจัดบริการให้นักเรียนหรือผู้ติดต่อราชการได้รับความสะดวก รวดเร็ว ภายในเวลาที่กำหนด					
39.	ผู้บริหารจัดบุคลากรให้เหมาะสมงานตามความรู้ความสามารถของแต่ละบุคคล					
40.	ผู้บริหารส่งเสริมให้บุคลากรนำวัสดุ อุปกรณ์ในท้องถิ่นมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน					
41.	ผู้บริหารบริหารจัดการงบประมาณเป็นไปอย่างคุ้มค่าเมื่อเทียบกับผลงานต่างๆที่โรงเรียนพึงจะได้รับ					
42.	ผู้บริหารสนับสนุนให้ร่วมกันประหยัดพลังงาน เพื่อรักษาและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม					

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะและความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของ
ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7

1. หลักนิติธรรม

.....

2. หลักคุณธรรม

.....

3. หลักความโปร่งใส

.....

4. หลักการมีส่วนร่วม

.....

5. หลักความรับผิดชอบ

.....

6. หลักความคุ้มค่า

.....

ภาคผนวก ข
หนังสือราชการ

ที่ ศธ. 0503.5(2)/ว 2250

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

3 มกราคม 2556

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าอิสระ

เรียน อาจารย์วัชระ นรินทร์นอก

ด้วย นายชยุทธร ชูหนู นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำการศึกษาค้นคว้าอิสระ เรื่อง “การรับรู้ของครูต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) โดยมี ว่าที่ร้อยตรี ดร.วรวิทย์ ศรีสุวรรณ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระในครั้งนี้

เพื่อให้การศึกษาค้นคว้าอิสระเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและบรรลุวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ท่านได้เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่จะใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับทำการศึกษาค้นคว้าอิสระ เพื่อนิสิตจะได้ดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชวลิต ชุกาแพง)
รองคณบดีฝ่ายวิชาการและจัดการศึกษานอกที่ตั้ง
ปฏิบัติราชการแทน คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

ฝ่ายวิชาการและจัดการศึกษานอกที่ตั้ง คณะศึกษาศาสตร์
โทร. 0-4375-4322 ถึง 40 ต่อ 6076

ที่ ศธ. 0503.5(2)/ว 2250

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

3 มกราคม 2556

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าอิสระ

เรียน อาจารย์สถิตย์ ทองพิมาย

ด้วย นายชยุทธร ชูหนู นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำการศึกษาค้นคว้าอิสระ เรื่อง “การรับรู้ของครูต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่นราชสีมา เขต 7” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) โดยมี ว่าที่ร้อยตรี ดร.วรวิทย์ ศรีสุวรรณ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระในครั้งนี้

เพื่อให้การศึกษาค้นคว้าอิสระเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและบรรลุวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ในเรื่องนี้เป็นอย่างยิ่ง จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ท่านได้เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่จะใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับทำการศึกษาค้นคว้าอิสระ เพื่อนิสิตจะได้ดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชวลิต ชุกาแพง)
รองคณบดีฝ่ายวิชาการและจัดการศึกษานอกที่ตั้ง
ปฏิบัติราชการแทน คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

ฝ่ายวิชาการและจัดการศึกษานอกที่ตั้ง คณะศึกษาศาสตร์
โทร. 0-4375-4322 ถึง 40 ต่อ 6076

ที่ ศธ. 0503.5(2)/ว 2250

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

3 มกราคม 2556

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าอิสระ

เรียน อาจารย์ยุทธภูมิ ดรเถื่อน

ด้วย นายชยุทธร ชูหนู นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำการศึกษาค้นคว้าอิสระ เรื่อง “การรับรู้ของครูต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) โดยมี ว่าที่ร้อยตรี ดร.วรวิทย์ ศรีสุวรรณ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระในครั้งนี้

เพื่อให้การศึกษาค้นคว้าอิสระเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและบรรลุวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ท่านได้เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่จะใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับทำการศึกษาค้นคว้าอิสระ เพื่อนิสิตจะได้ดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชวลิต ชูกำแพง)
รองคณบดีฝ่ายวิชาการและจัดการศึกษานอกที่ตั้ง
ปฏิบัติราชการแทน คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

ฝ่ายวิชาการและจัดการศึกษานอกที่ตั้ง คณะศึกษาศาสตร์
โทร. 0-4375-4322 ถึง 40 ต่อ 6076

ที่ ศธ. 0503.5(2)/ว 2251

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

3 มกราคม 2556

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ทดลองใช้เครื่องมือเพื่อใช้ในการศึกษาค้นคว้าอิสระ

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านหนองหญ้าปล้อง

ด้วย นายชยุทธร ชูหนู นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำการศึกษาค้นคว้าอิสระ เรื่อง “การรับรู้ของครูต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) โดยมี ว่าที่ร้อยตรี ดร.วรวิทย์ ศรีสุวรรณ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระในครั้งนี้

เพื่อให้การทำการศึกษาค้นคว้าอิสระเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่าน ได้โปรดอนุญาตให้ นายชยุทธร ชูหนู ทดลองใช้เครื่องมือจากบุคลากรในสังกัดของท่าน ทั้งนี้จะทดลองใช้เครื่องมือดังกล่าว ตั้งแต่เดือนมกราคม 2556 เป็นต้นไป เพื่อที่นิสิตจะได้ดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชวลิต ชูกำเนิด)
รองคณบดีฝ่ายวิชาการและจัดการศึกษานอกที่ตั้ง
ปฏิบัติราชการแทน คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

ฝ่ายวิชาการและจัดการศึกษานอกที่ตั้ง คณะศึกษาศาสตร์
โทร. 0-4375-4322 ถึง 40 ต่อ 6076

ที่ ศธ. 0503.5(2)/ว 2251

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

3 มกราคม 2556

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ทดลองใช้เครื่องมือเพื่อใช้ในการศึกษาค้นคว้าอิสระ

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านดงบัง

ด้วย นายชยุทธร ชูหนู นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำการศึกษาค้นคว้าอิสระ เรื่อง “การรับรู้ของครูต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) โดยมี ว่าที่ร้อยตรี ดร.วรวิทย์ ศรีสุวรรณ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระในครั้งนี้

เพื่อให้การทำการศึกษาค้นคว้าอิสระเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่าน ได้โปรดอนุญาตให้นายชยุทธร ชูหนู ทดลองใช้เครื่องมือจากบุคลากรในสังกัดของท่าน ทั้งนี้จะทดลองใช้เครื่องมือดังกล่าว ตั้งแต่เดือนมกราคม 2556 เป็นต้นไป เพื่อที่นิสิตจะได้ดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชวลิต ชุกาแพง)
รองคณบดีฝ่ายวิชาการและจัดการศึกษานอกที่ตั้ง
ปฏิบัติราชการแทน คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

ฝ่ายวิชาการและจัดการศึกษานอกที่ตั้ง คณะศึกษาศาสตร์
โทร. 0-4375-4322 ถึง 40 ต่อ 6076

ที่ ศธ. 0503.5(2)/ว 2251

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

3 มกราคม 2556

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ทดลองใช้เครื่องมือเพื่อใช้ในการศึกษาค้นคว้าอิสระ
เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านโคกสี

ด้วย นายชยุทธร ชูหนู นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำการศึกษาค้นคว้าอิสระ เรื่อง “การรับรู้ของครูต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่นราชสีมา เขต 7” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษา มหาบัณฑิต (กศ.ม.) โดยมี ว่าที่ร้อยตรี ดร.วรวิทย์ ศรีสุวรรณ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระในครั้งนี้

เพื่อให้การทำการศึกษาค้นคว้าอิสระเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่าน ได้โปรดอนุญาตให้ นายชยุทธร ชูหนู ทดลองใช้เครื่องมือจากบุคลากรในสังกัดของท่าน ทั้งนี้จะทดลองใช้เครื่องมือ ดังกล่าว ตั้งแต่เดือนมกราคม 2556 เป็นต้นไป เพื่อที่นิสิตจะได้ดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชวลิต ชูกำแพง)
รองคณบดีฝ่ายวิชาการและจัดการศึกษานอกที่ตั้ง
ปฏิบัติราชการแทน คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

ฝ่ายวิชาการและจัดการศึกษานอกที่ตั้ง คณะศึกษาศาสตร์
โทร. 0-4375-4322 ถึง 40 ต่อ 6076

ที่ ศธ. 0503.5(2)/ว 2252

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

3 มกราคม 2556

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อใช้ในการทำการศึกษาค้นคว้าอิสระ

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียน.....

ด้วย นายชยุทธร ชูหนู นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำการศึกษาค้นคว้าอิสระ เรื่อง “การรับรู้ของครูต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) โดยมี ว่าที่ร้อยตรี ดร.วรวิทย์ ศรีสุวรรณ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษา ค้นคว้าอิสระในครั้งนี้

เพื่อให้การทำการศึกษาค้นคว้าอิสระเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่าน ได้โปรดอนุญาตให้ นายชยุทธร ชูหนู เก็บรวบรวมข้อมูลจากบุคลากรในสังกัดของท่าน ทั้งนี้จะเก็บรวบรวมข้อมูล ดังกล่าว ตั้งแต่เดือนมกราคม 2556 เป็นต้นไป เพื่อที่นิสิตจะได้ดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชวลิต ชูกำแพง)
รองคณบดีฝ่ายวิชาการและจัดการศึกษานอกที่ตั้ง
ปฏิบัติราชการแทน คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

ฝ่ายวิชาการและจัดการศึกษานอกที่ตั้ง คณะศึกษาศาสตร์
โทร. 0-4375-4322 ถึง 40 ต่อ 6076

ภาคผนวก ค
ค่าดัชนีความสอดคล้อง

ตาราง 20 ผลการประเมินความสอดคล้องแบบสอบถาม การรับรู้ของครูต่อการบริหารงานตามหลัก
 ธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
 นครราชสีมา เขต 7

ข้อที่	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			รวม	IOC	แปลผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
1	1	1	1	3	1	ใช้ได้
2	1	0	1	2	0.66	ใช้ได้
3	1	1	1	3	1	ใช้ได้
4	1	1	1	3	1	ใช้ได้
5	1	1	1	3	1	ใช้ได้
6	1	0	1	2	0.66	ใช้ได้
7	1	1	1	3	1	ใช้ได้
8	1	1	1	3	1	ใช้ได้
9	1	1	1	3	1	ใช้ได้
10	1	1	1	3	1	ใช้ได้
11	1	1	1	3	1	ใช้ได้
12	1	1	1	3	1	ใช้ได้
13	1	1	1	3	1	ใช้ได้
14	1	1	1	3	1	ใช้ได้
15	0	1	1	2	0.66	ใช้ได้
16	1	1	1	3	1	ใช้ได้
17	1	1	1	3	1	ใช้ได้
18	1	1	0	2	0.66	ใช้ได้
19	1	1	1	3	1	ใช้ได้
20	1	1	1	3	1	ใช้ได้
21	1	0	1	2	0.66	ใช้ได้
22	1	1	1	3	1	ใช้ได้
23	1	0	1	2	0.66	ใช้ได้
24	1	1	1	3	1	ใช้ได้

ตาราง 20 (ต่อ)

ข้อที่	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			รวม	IOC	แปลผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
25	1	1	1	3	1	ใช้ได้
26	1	1	1	3	1	ใช้ได้
27	0	1	1	2	0.66	ใช้ได้
28	1	1	1	3	1	ใช้ได้
29	1	1	1	3	1	ใช้ได้
30	1	1	1	3	1	ใช้ได้
31	1	1	1	3	1	ใช้ได้
32	1	0	1	2	0.66	ใช้ได้
33	1	1	1	3	1	ใช้ได้
34	1	1	1	3	1	ใช้ได้
35	1	1	1	3	1	ใช้ได้
36	1	1	1	3	1	ใช้ได้
37	1	1	0	2	0.66	ใช้ได้
38	1	1	1	3	1	ใช้ได้
39	1	1	1	3	1	ใช้ได้
40	1	0	1	2	0.66	ใช้ได้
41	1	1	1	3	1	ใช้ได้
42	1	1	1	3	1	ใช้ได้

ภาคผนวก ง
ค่าอำนาจจำแนกและค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

ตาราง 21 ค่าอำนาจจำแนก (r) ของการรับรู้ของครูต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของ
ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7

ข้อที่	Corrected Item-Total Correlation	ข้อที่	Corrected Item-Total Correlation
1	0.649	22	0.682
2	0.563	23	0.703
3	0.849	24	0.528
4	0.760	25	0.700
5	0.557	26	0.610
6	0.485	27	0.661
7	0.658	28	0.661
8	0.616	29	0.614
9	0.558	30	0.647
10	0.735	31	0.777
11	0.605	32	0.447
12	0.613	33	0.767
13	0.589	34	0.642
14	0.744	35	0.762
15	0.524	36	0.639
16	0.604	37	0.707
17	0.631	38	0.610
18	0.513	39	0.496
19	0.578	40	0.626
20	0.519	41	0.760
21	0.636	42	0.511

ตาราง 22 ค่าความเชื่อมั่น ของการรับรู้ของครูต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของ
ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7

	หลักธรรมาภิบาล	จำนวนข้อ	ค่าความเชื่อมั่น
1.	หลักนิติธรรม	7	0.858
2.	หลักคุณธรรม	7	0.835
3.	หลักความโปร่งใส	7	0.872
4.	หลักความรับผิดชอบ	7	0.864
5.	หลักการมีส่วนร่วม	7	0.905
6.	หลักความคุ้มค่า	7	0.826
	โดยรวม	42	0.966

ประวัติย่อของผู้ศึกษาค้นคว้า

ประวัติย่อของผู้ศึกษาค้นคว้า

ชื่อ	นายชยุทพร ชูหนู
วันเกิด	วันที่ 22 สิงหาคม พ.ศ. 2517
สถานที่เกิด	อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	บ้านเลขที่ 122 หมู่ที่ 10 ถนนพิมาย – ชุมพวง ตำบลโบสถ์ อำเภอพิมาย จังหวัดนครศรีธรรมราช 30110
ตำแหน่งหน้าที่การงาน	ครูชำนาญการ
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนบ้านหนองขาม อำเภอพิมาย จังหวัดนครศรีธรรมราช รหัสไปรษณีย์ 30110
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2530	ประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดเทพสิทธิาราม อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช
พ.ศ. 2533	มัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนอินทร์ธานีวิทยาคม อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช
พ.ศ. 2536	มัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนศรีพฤฒา เขตประเวศ กรุงเทพมหานคร
พ.ศ. 2540	ปริญญาครุศาสตรบัณฑิต (ค.บ.) วิชาเอกวิทยาศาสตร์ทั่วไป สถาบันราชภัฏจันทรเกษม
พ.ศ. 2556	ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

